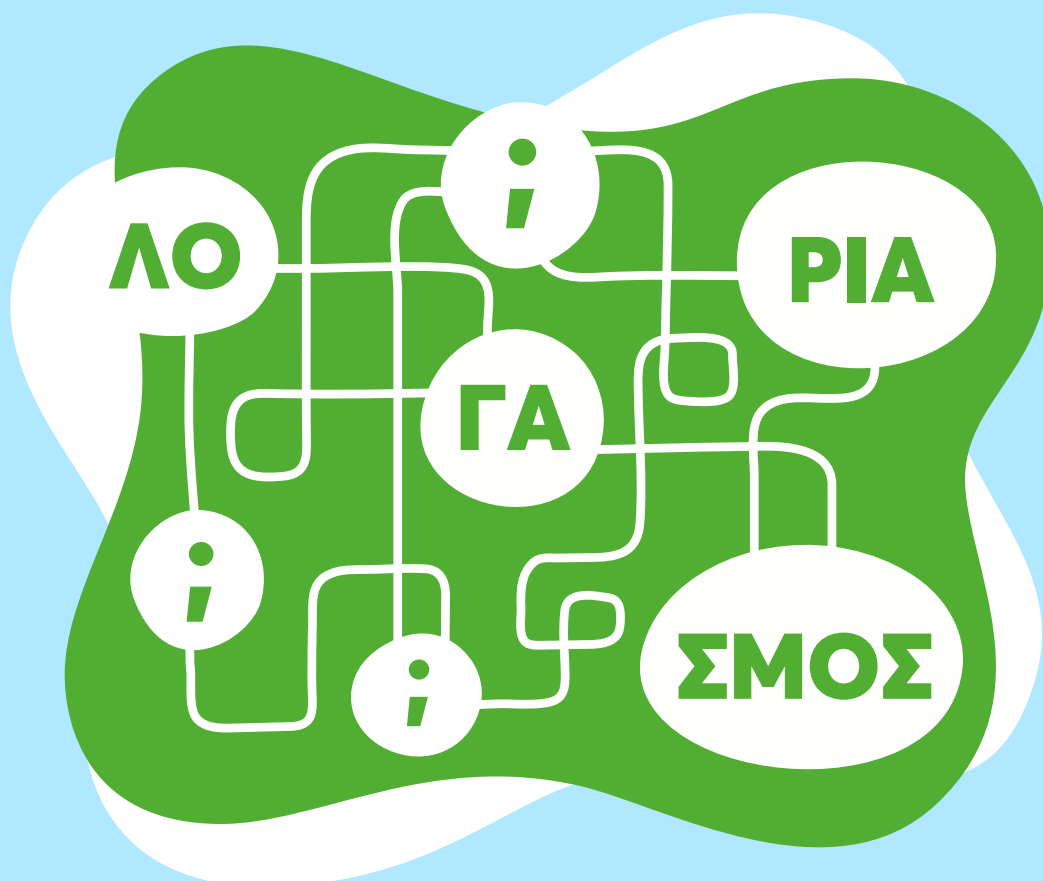

«Καθαροί» λογαριασμοί ενέργειας στην Ελλάδα

Προτάσεις Επανασχεδιασμού

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2023

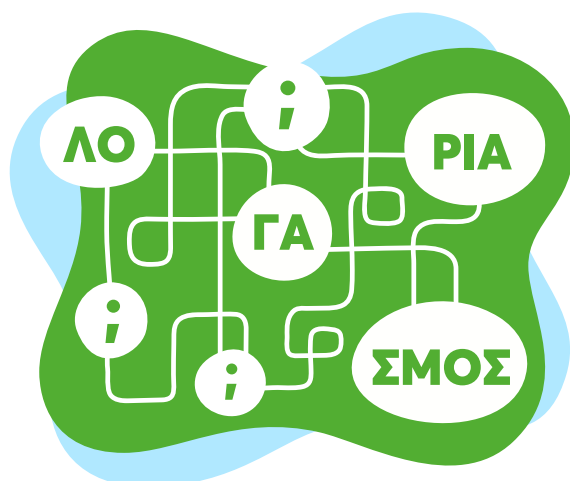

«Καθαροί» λογαριασμοί ενέργειας στην Ελλάδα

Προτάσεις Επανασχεδιασμού

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2023

Σε συνεργασία

HEINRICH BÖLL STIFTUNG
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
Ελλάδα

Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ Ελλάδας

Αριστοτέλους 3
ΤΚ 54624 Θεσσαλονίκη
Τ: +30 2310 282829
Ε: info@gr.boell.org
W: www.gr.boell.org

Σε συνεργασία με:

- INZEB – Initialising Energy Balance towards Zero
- Ένωση Καταναλωτών – Η Ποιότητα της Ζωής (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.)

Στοιχεία Έκδοσης

ΤΙΤΛΟΣ:

«Καθαροί» λογαριασμοί ενέργειας στην Ελλάδα: προτάσεις επανασχεδιασμού

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ:

Μιχάλης Γουδής

ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΜΕΛΕΤΗΣ:

Αλίσ Κοροβέση, INZEB

Βίκυ Τζέγκα, Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.

Κυριακή Μεταξά, Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ Ελλάδας

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ:

Κυριακή Μεταξά

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΟΥ:

Ελένη Σαμαρά

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ:

Χρήστος Τσολερίδης (Oxhouse Design Studio)

Διατίθεται ηλεκτρονικά στο: www.gr.boell.org

1η Έκδοση: Θεσσαλονίκη 2023

ISBN: 978-618-5580-41-4

Οι απόψεις που διατυπώνονται στο παρόν κείμενο δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη την άποψη του εκδότη.

Το έργο με τίτλο «Καθαροί» λογαριασμοί ενέργειας στην Ελλάδα: προτάσεις επανασχεδιασμού με εκδότη το Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ Ελλάδας διατίθεται με άδεια Creative Commons Αναφορά Δημιουργού – Μη Εμπορική Χρήση – Παρόμοια Διανομή 4.0 Διεθνές (CC BY-NC-SA 4.0)

Περιεχόμενα

Πρόλογος	4
Λίγα λόγια για την αγορά ενέργειας, την ενεργειακή κρίση και την προστασία των καταναλωτών	6
1. Ποιοι είναι οι φορείς που σχετίζονται με την ενέργεια;	7
2. Τι είδους τιμολόγια υπάρχουν;	11
3. Πώς φτάσαμε στην κρίση των τιμών φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας;	14
4. Φταίει η ενεργειακή μετάβαση για την κρίση των τιμών ενέργειας;	15
5. Έχει νόημα να παράγω την δική μου ενέργεια; Πώς;	19
6. Πού μπορώ να απευθυνθώ για να εξοικονομήσω ενέργεια;	20
7. Πώς μπορώ να προστατευτώ από παράνομες, παραπλανητικές πρακτικές και άδικες χρεώσεις;	21
Τι σημαίνει «καθαροί λογαριασμοί ενέργειας»;	23
Η μελέτη «Καθαροί» λογαριασμοί ενέργειας για όλους τους πολίτες στην ΕΕ – ένα θέμα προς εξέταση	26
Η κατάσταση με τους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα σήμερα	30
Βασικές αρχές για τον (επανα)σχεδιασμό καθαρών λογαριασμών που ενδυναμώνουν τους καταναλωτές	61
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Πρότυπο καθαρού λογαριασμού για την Ελλάδα	63
Πηγές	88

Πρόλογος

Οι καταναλωτές θα έχουν ενεργό και κεντρικό ρόλο στις ενεργειακές αγορές του μέλλοντος. Αυτό έθετε ως στόχο η δέσημη μέτρων «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους» που δημοσίευσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2016. Μαζί με την ώθηση των επενδύσεων στον τομέα των καθαρών πηγών ενέργειας τα προτεινόμενα μέτρα υπόσχονταν την ενδυνάμωση των πολιτών με στόχο την καλύτερη λειτουργία των αγορών και την επίτευξη κλιματικών στόχων. Παράλληλα, το φαινόμενο της ενεργειακής φτώχειας άρχισε σταδιακά να λαμβάνει ολοένα αυξανόμενη προσοχή, αναδεικνύοντας την εξίσου σημαντική πτυχή της θωράκισης των πολιτών, και δη των πλέον ευάλωτων, κατά την πορεία της ενεργειακής μετάβασης.

Στο μεταξύ, μια αλληλουχία διεθνών γεγονότων (πανδημία COVID-19, εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία) μεγέθυνε το πρόβλημα πρόσβασης σε προσιτή ενέργεια και πυροδότησε πρωτοφανείς αλλαγές στον ενεργειακό σχεδιασμό και στην καθημερινότητα των πολιτών, στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Κάπως έτσι διαφάνηκαν οι αδυναμίες μακροχρόνιων πολιτικών, όπως η εξάρτηση από το ορυκτό αέριο, η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας δίχως τεχνολογίες αποθήκευσης, η παραγνώριση της εξοικονόμησης ενέργειας κ.λπ. Παράλληλα, έγινε σαφής η αδυναμία των πολιτών να κατανοήσουν τις τρέχουσες εξελίξεις, ξεκινώντας από την δυσκολία κατανόησης των λογαριασμών ενέργειας.

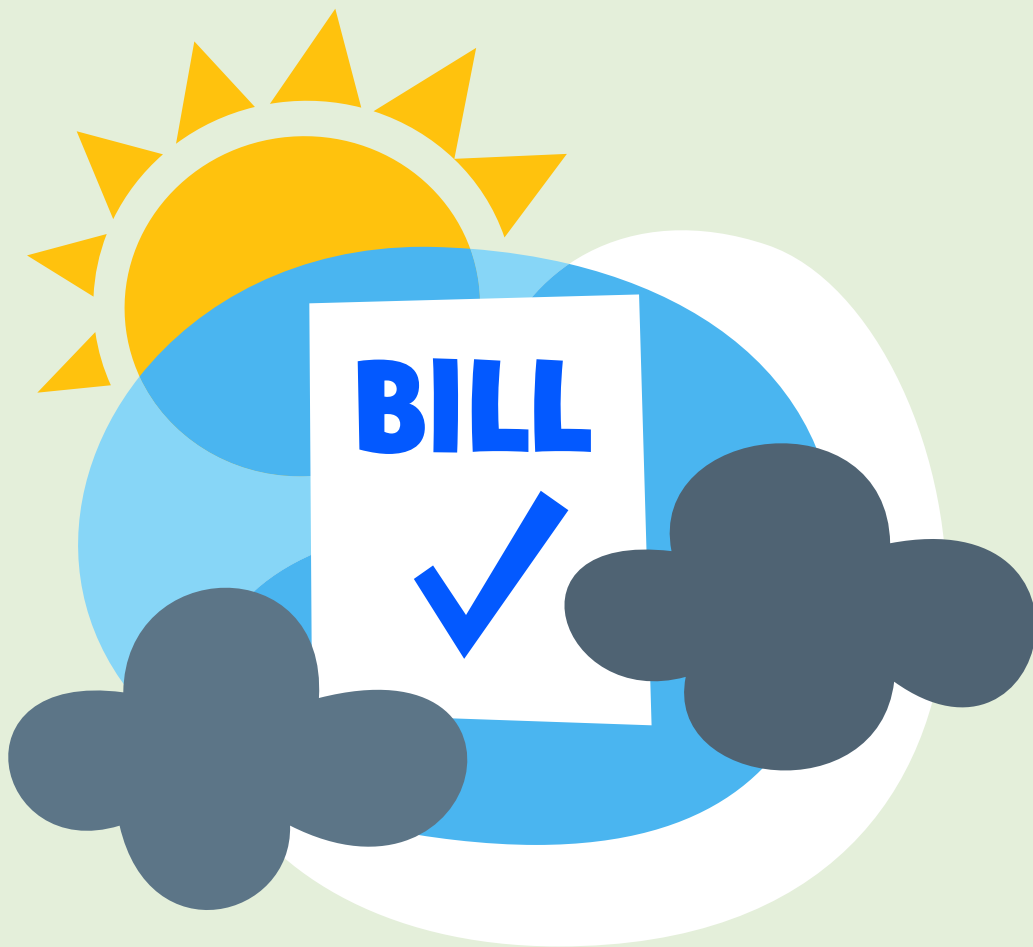
Η μελέτη «Καθαροί» λογαριασμοί ενέργειας στην Ελλάδα: Προτάσεις επανασχεδιασμού φιλοδοξεί να αναδείξει τον ρόλο που μπορεί να παίξει ο λογαριασμός ηλεκτρικής ενέργειας για την ενδυνάμωση των πολιτών και να θέσει τις βάσεις για απλούστερους, πιο κατανοητούς, φιλικούς, περιεκτικούς και διαφανείς λογαριασμούς που θα ενθαρρύνουν τους πολίτες προκειμένου να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην ενεργειακή μετάβαση. Παρουσιάζει εξειδικευμένες προτάσεις για πιο καθαρούς λογαριασμούς στην Ελλάδα ενώ περιλαμβάνει και πρακτικές συμβουλές για τον επανασχεδιασμό τους όπως κι ένα προτεινόμενο υπόδειγμα λογαριασμού (παράρτημα), προκειμένου να αξιοποιηθούν στο μέγιστο οι δυνατότητές τους προς όφελος των καταναλωτών.

Η παρούσα μελέτη συγκαταλέγεται σε μια ευρύτερη ευρωπαϊκή ανάλυση που αποσκοπεί στην καταγραφή της μορφής, της δομής και του περιεχομένου των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας στα κράτη-μέλη. Καθώς τα ζητήματα με τα οποία καταπιάνεται παραμένουν υψηλά στην επικαιρότητα, η έκδοση θα επικαιροποιείται τακτικά. Ευελπιστούμε πως μέσα από τα δύο αυτά έργα, θα συμβάλλουμε σε μια μεταστροφή της κυρίαρχης αντίληψης που θέλει την ενέργεια να αποτελεί προϊόν συναλλαγής προς μια νέα θεώρησή της ως κοινού αγαθού, ώστε από κοινού με συνεργαζόμενους φορείς, να θέσουμε τις βάσεις για τη συζήτηση γύρω από το δικαίωμα στην ενέργεια, ως προϋπόθεση αξιοπρεπούς διαβίωσης και συμμετοχής στην κοινωνία.

Τέλος, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε θερμά όσους και όσες συνέβαλλαν με εποικοδομητικά σχόλια και παρατηρήσεις στην συγγραφή της παρούσας μελέτης: τους Δημήτρη Κιτσικόπουλο και Χρήστο Βρεττό από την Ηλέκτρα energy, τις Αντωνία Πρόκα και Σταυρούλα Παππά από την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ενεργειακών Συνεταιρισμών REScoop.eu, τον κ. Δημήτρη Καρδοματέα, ενεργειακό σύμβουλο, τ. γενικό διευθυντή Στρατηγικής & Ανάπτυξης του ΔΕΣΦΑ, τον Δρ. Χρήστο Τουρκοκολιά, συνεργάτη του Τμήματος Ανάλυσης Ενεργειακής Πολιτικής του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, τον κ. Γιάννη-Ορέστη Παπαδημητρίου, δημοσιογράφο και συνιδρυτή της ομάδας The Manifold, τον κ. Τάκη Γρηγορίου, ανεξάρτητο ενεργειακό σύμβουλο, τέλος, την κα. Αλίκη Στεργίου για τα πολύτιμα σχόλια της από την οπτική μιας μη-ειδικού, πλην άμεσα ενδιαφερόμενης καταναλώτριας.

Λίγα λόγια για την αγορά ενέργειας, την ενεργειακή κρίση και την προστασία των καταναλωτών

Παρόλο που σήμερα όλοι οι πολίτες βιώνουμε έντονα την ενεργειακή κρίση, η αγορά ενέργειας παραμένει, για πολλούς και πολλές από εμάς, κάτι άγνωστο, πολύπλοκο και δυσνόητο. Ακολουθεί μια προσπάθεια «αποκρυπτογράφησης» βασικών εννοιών, διατυπωμένων υπό μορφή ερωτήσεων και απαντήσεων.

1. Ποιοι είναι οι φορείς που σχετίζονται με την ενέργεια;

Στην παραγωγή ενέργειας δραστηριοποιούνται ιδιωτικές εταιρείες (ορισμένες εκ των οποίων είναι ταυτόχρονα και προμηθευτές), μεμονωμένοι παραγωγοί ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) (π.χ., αγρότες), αυτοπαραγωγοί (prosumers, βλ. παρακάτω, σελ. 19) και ενεργειακές κοινότητες (βλ. παρακάτω, σελ. 19). Οι τρεις τελευταίες κατηγορίες έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν την παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια για την κάλυψη των ίδιων αναγκών τους, δηλαδή για ιδιοκατανάλωση (self-consumption) ατομικά ή συλλογικά, μέσω ενεργειακού συμψηφισμού (net metering) και εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού (virtual net metering) (βλ. παρακάτω, σελ. 19).

Η ηλεκτρική ενέργεια αποτελεί αντικείμενο συναλλαγής στη χονδρική αγορά, όπου οι μονάδες φυσικού αερίου και λιγνίτη, καθώς επίσης και οι ΑΠΕ, πωλούν το ηλεκτρικό ρεύμα που παράγουν στις εταιρείες λιανικής, οι οποίες με τη σειρά τους το μεταπωλούν στους καταναλωτές. Το μοντέλο της ελληνικής χονδρικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας ακολουθεί το πρότυπο του ευρωπαϊκού Μοντέλου Στόχου (Target Model) και υπάγεται στο Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας (EXE). Το Ελληνικό Χρηματιστήριο Ενέργειας είναι μια ανώνυμη εταιρία που ιδρύθηκε στις 18 Ιουνίου 2018 και ορίστηκε από τη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ, βλ. παρακάτω, σελ. 10) ως διαχειριστής της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, με σκοπό τη δημιουργία της προημερήσιας και ενδοημερήσιας αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και παραγώνων ενέργειας μελλοντικής εκπλήρωσης (futures). Μέτοχοι του EXE είναι ο Διαχειριστής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης (ΔΑΠΕΕΠ, βλ. παρακάτω, σελ. 8), ο Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ, βλ. παρακάτω, σελ. 9), το Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, ο Διαχειριστής Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΔΕΣΦΑ), και το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (10%).

Το Μοντέλο Στόχος απαρτίζεται από τρεις αγορές. Η κύρια είναι η Προημερήσια Αγορά, όπου οι παραγωγοί ενέργειας δίνουν προσφορές για την ενέργεια που παράγουν και βάσει του σχεδιασμού της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας για την επόμενη ημέρα, επιλέγονται οι φθηνότερες. Όμως, επειδή στην πράξη η ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας εμφανίζει διακυμάνσεις σε σχέση με την πρόβλεψη της προηγούμενης ημέρας (δηλαδή, μπορεί τελικά να ζητηθεί περισσότερη ή λιγότερη ηλεκτρική ενέργεια από ό,τι έχει προβλεφθεί), υπάρχει η Ενδοημερήσια Αγορά, όπου κατατίθενται προσφορές που στοχεύουν να αποκαταστήσουν τις αποκλίσεις που αναμένεται να εμφανιστούν στο επόμενο τρίωρο εντός της ημέρας, αλλά και η Αγορά Εξισορρόπησης, που αναλαμβάνει τον ίδιο ρόλο με ορίζοντα δεκαπέντε λεπτών. Η Αγορά Εξισορρόπησης, την οποία διαχειρίζεται ο ΑΔΜΗΕ, έρχεται να καλύψει τυχόν κενά ενέργειας που μπορεί να έχει το σύστημα, ώστε η προσφορά και η ζήτηση ενέργειας να βρίσκονται πάντα σε ισορροπία αποφεύγοντας, έτσι, τον κίνδυνο κατάρρευσης του συστήματος. Κατά συνέπεια, οι ποσότητες ενέργειας που πωλούνται σε αυτήν την αγορά είναι κατά πολύ ακριβότερες

συγκριτικά με τις ποσότητες που διακινούνται στις άλλες δύο αγορές που διαχειρίζεται το ΕΧΕ. Σε αυτό συμβάλλει και το γεγονός πως προέρχονται κατά κύριο λόγο από ακριβές μονάδες ορυκτών καυσίμων (λιγνίτης, πετρέλαιο, ορυκτό αέριο).

Προσφορές σε αυτές τις αγορές μπορούν να καταθέτουν ενεργειακές εταιρείες (παραγωγοί, προμηθευτές), μεμονωμένοι παραγωγοί ΑΠΕ και Φορείς Σωρευτικής Εκπροσώπησης (ΦοΣΕ), ανάλογα με το κόστος λειτουργίας των μονάδων που διαθέτουν. Οι συναλλαγές ενέργειας μπορούν να πραγματοποιηθούν είτε μέσω του ΕΧΕ, είτε μέσω διμερών συμβάσεων (power purchase agreements – PPAs) μεταξύ παραγωγών και προμηθευτών ή μεγάλων καταναλωτών (π.χ., βιομηχανίες), εκτός του χρηματιστηρίου. Οι συμβάσεις αυτές παρέχουν τη δυνατότητα σταθερής τιμής σε μακροπρόθεσμη βάση.

Από την έναρξη λειτουργίας του Μοντέλου Στόχος,¹ η Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ, βλ. παρακάτω, σελ. 10) είχε θεσπίσει στους μεγαλύτερους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας ανώτατο όριο 20% στη δυνατότητα προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας μέσω διμερών συμβάσεων. Η παρέμβαση αυτή είχε στόχο να μην διαταραχθεί η ρευστότητα του ΕΧΕ, δηλαδή να υπάρχει επαρκής όγκος συναλλαγών. Αρχικά, το 20% ίσχυε για όλους όσοι συμμετείχαν στην αγορά με μερίδιο άνω του 4%, ενώ από το 2022 καταργήθηκε για τους ιδιώτες προμηθευτές πλην της ΔΕΗ, λόγω της δεσπόζουσας θέσης της στην προμήθεια (μερίδιο πάνω από 50%). Από τον Δεκέμβριο του 2022, το όριο αυτό αυξήθηκε για τη ΔΕΗ, στο 30%. Στην πράξη, η απουσία διμερών συμβάσεων στην ελληνική χονδρική αγορά σημαίνει ότι οι αυξημένες τιμές του ΕΧΕ μεταφέρονται και στη λιανική, επιτείνοντας το πρόβλημα για την οικονομία, τη βιομηχανία και τους πολίτες.

☞ Περισσότερα για τις διμερείς συμβάσεις

Οι Φορείς Σωρευτικής Εκπροσώπησης (ΦοΣΕ) αποτελούν εξειδικευμένες καινοτόμες εταιρείες που διαχειρίζονται μεγάλο αριθμό μονάδων ΑΠΕ με γεωγραφική διασπορά, εξασφαλίζοντας την καθημερινή συμμετοχή των μονάδων στο ΕΧΕ. Αξιοποιώντας σύγχρονα εργαλεία, περιορίζουν την απόκλιση μεταξύ πρόβλεψης και πραγματικής παραγωγής, αυξάνοντας έτσι το όφελος για τους παραγωγούς που εκπροσωπούν. Καθώς, τα επόμενα χρόνια, η συμμετοχή των ΑΠΕ στην αγορά θα γίνεται με ανταγωνιστικούς όρους (και όλο και λιγότερο στη βάση επιδοτήσεων), οι ΦοΣΕ ή αλλιώς οι πράσινοι aggregators θα καθίστανται όλο και πιο αναγκαίοι. Ο ρόλος των ΦοΣΕ κρίνεται σημαντικός και για έναν ακόμη λόγο: με την πλήρη εφαρμογή του Μοντέλου Στόχος, η ευθύνη της Αγοράς Εξισορρόπησης θα μεταφερθεί από τον ΑΔΜΗΕ στους παραγωγούς ΑΠΕ, των οποίων τις μονάδες θα διαχειρίζονται οι ΦοΣΕ. Αρκετοί προμηθευτές προσφέρουν υπηρεσίες Φορέα Σωρευτικής Εκπροσώπησης (ΦοΣΕ), έχοντας προηγουμένως λάβει σχετική άδεια από την ΡΑΑΕΥ.

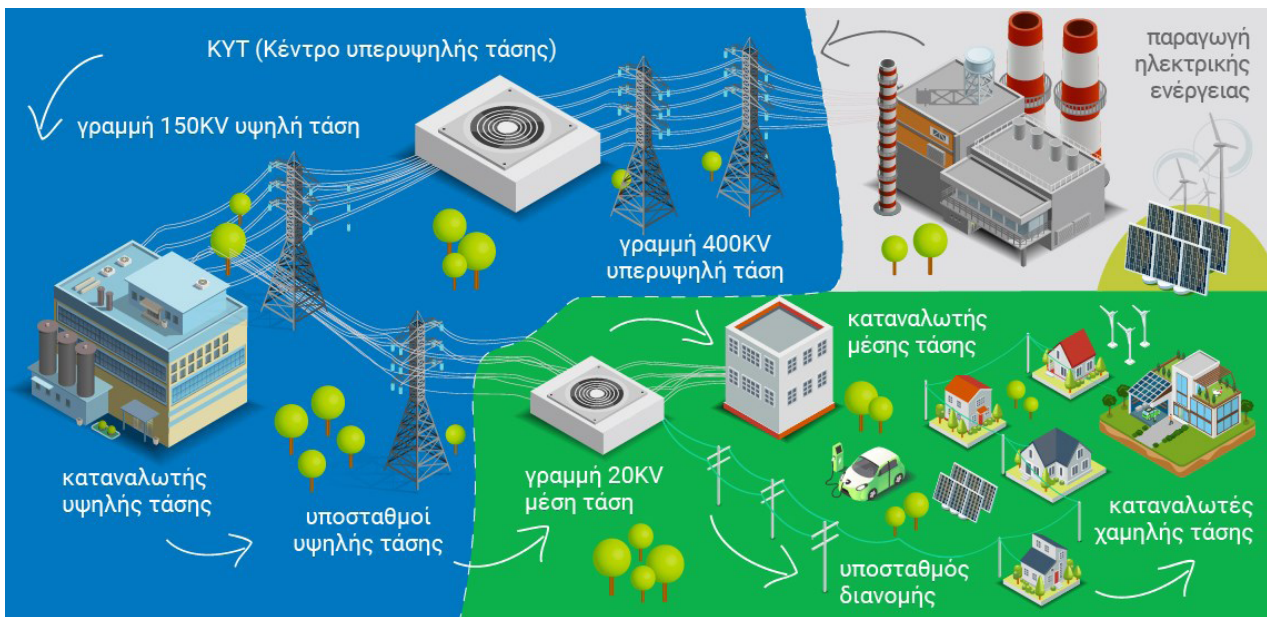
Ο Διαχειριστής Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εγγυήσεων Προέλευσης (ΔΑΠΕ-ΕΠ) έχει αναλάβει τον ρόλο του δημόσιου ΦοΣΕ και αποτελεί τον δεύτερο μεγαλύτερο πωλητή ενέργειας στη χονδρική αγορά, μετά τη ΔΕΗ. Ο ΔΑΠΕΕΠ διαχειρίζεται τις εγγυήσεις προέλευσης ηλεκτρικής ενέργειας, δηλαδή τα ηλεκτρονικά πιστοποιητικά που αποδεικνύουν πως συγκεκριμένη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας παράχθηκε από ΑΠΕ, και είναι αρμόδιος για τον υπολογισμό του ενεργειακού μείγματος καυσίμων των προμηθευτών.

Η ηλεκτρική ενέργεια φτάνει στους τελικούς καταναλωτές μέσα από το Σύστημα Μεταφοράς και το Δίκτυο Διανομής. Το Σύστημα Μεταφοράς μεταφέρει την ηλεκτρι-

¹ Υιοθέτηση του Μοντέλου Στόχου (Target Model), ΡΑΑΕΥ, Παρουσίαση στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Διαθέσιμο εδώ: <https://bit.ly/3QhVHPN>

κή ενέργεια σε υψηλή τάση μέσω των πυλώνων από τα εργοστάσια παραγωγής στους υποσταθμούς των αστικών περιοχών, ώστε στη συνέχεια μέσω του Δικτύου Διανομής, υπό μέση και χαμηλή τάση, να φθάσει η ενέργεια στους τελικούς καταναλωτές της χώρας. Ο Ανεξάρτητος Διαχειριστής Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ) είναι υπεύθυνος για τη λειτουργία, συντήρηση και ανάπτυξη του δικτύου μεταφοράς υψηλής τάσης, και αντίστοιχα ο Διαχειριστής Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ) είναι υπεύθυνος για το δίκτυο διανομής μέσης και χαμηλής τάσης. Ο ΔΕΔΔΗΕ χειρίζεται αιτήματα καταναλωτών που αφορούν σε μια σειρά από θέματα (π.χ., αρχική σύνδεση στο δίκτυο, αλλαγή χρήστη παροχής, καταμετρήσεις μετρητή, οικιακό νυχτερινό τιμολόγιο, εγκατάσταση έξυπνων μετρητών, κ.λπ.), καθώς και αναγγελίες βλαβών. Παρέχει πληροφόρηση και δέχεται αιτήματα τηλεφωνικά, μέσω της ιστοσελίδας του, ή μέσω ειδικής εφαρμογής.

☞ [Μάθετε περισσότερα για το 24ωρο τηλεφωνικό κέντρο εξυπηρέτησης πελατών του ΔΕΔΔΗΕ](#)

Εικόνα 1 Σχηματική απεικόνιση του ηλεκτρικού δικτύου. Στην μπλε περιοχή αποτυπώνεται το δίκτυο μεταφοράς, υπό την ευθύνη του ΑΔΜΗΕ, στην πράσινη περιοχή το δίκτυο διανομής για το οποίο υπεύθυνος είναι ο ΔΕΔΔΗΕ. Η γκρι περιοχή αφορά τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας, ορισμένοι εκ των οποίων δραστηριοποιούνται και στην προμήθεια.

→ Πηγή: [Ιστοσελίδα ΔΕΔΔΗΕ](#)

Στη λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας δραστηριοποιούνται ιδιωτικές εταιρείες που παρέχουν ρεύμα σε επιχειρήσεις, επαγγελματίες και νοικοκυριά. Η ΔΕΗ εξακολουθεί να κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς στο σύνολο αλλά και ειδικότερα στην χαμηλή τάση. Σύμφωνα με το μηνιαίο δελτίο ενέργειας του ΑΔΜΗΕ, τον Ιούλιο του 2023 η ΔΕΗ εκπροσωπούσε το 64,89% των καταναλωτών στην χαμηλή τάση και ακολουθούν οι εναλλακτικοί πάροχοι: ΗΡΩΝ (6,29%), Protergia του Ομίλου Μυτιληναίος (6,28%), NRG (4,99%), Elpedison (4,51%), ZENIΘ (3,60%), Watt+Volt (2,73%), Φυσικό Αέριο (2,46%) και μικρότεροι προμηθευτές. Οι τέσσερις μεγαλύτεροι προμηθευτές (ΔΕΗ, Protergia, ΗΡΩΝ, Elpedison) είναι κατοχυρωμένοι, δηλαδή είναι ταυτόχρονα και παραγωγοί ενέργειας, ενώ οι υπόλοιποι αγοράζουν την ηλεκτρική ενέργεια στη χονδρική αγορά και την μεταπωλούν στους πελάτες τους. Η αγορά προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας παρουσιάζει τάσεις συγκέντρωσης, καθώς η έλλειψη ρευστότητας λόγω της εντεινόμενης ενεργειακής κρίσης έχει ανοίξει έναν κύκλο εξαγορών, όπως της Watt+Volt

και της Volterra από τον Όμιλο Μυτιληναίος. Επιπλέον, σύμφωνα με προβλέψεις στα επόμενα δύο-τρία χρόνια θα λειτουργούν λιγότεροι από πέντε ισχυροί παίκτες, που θα είναι καθετοποιημένοι, σε σύγκριση με τους περίπου εικοσιτέσσερις (24) που δραστηριοποιούνται σήμερα, συμπεριλαμβανομένων των πέντε (5) Προμηθευτών Καθολικής Υπηρεσίας.

Ως Προμηθευτές Καθολικής Υπηρεσίας (ΠΚΥ) ορίζονται οι πέντε μεγαλύτεροι προμηθευτές, οι οποίοι υποχρεούνται, για διάρκεια δύο ετών, να προμηθεύουν ηλεκτρική ενέργεια σε νοικοκυριά και μικρές επιχειρήσεις που δεν εξυπηρετούνται από προμηθευτή της επιλογής τους, είτε λόγω αδράνειας είτε διότι αδυνατούν να βρουν προμηθευτή με βάση τους υφιστάμενους εμπορικούς όρους. Οι πελάτες του ΠΚΥ χρεώνονται με τιμές αυξημένες για την ηλεκτρική ενέργεια που καταναλώνουν, συγκριτικά με τους υπόλοιπους πελάτες του προμηθευτή, ως αντιστάθμισμα του κόστους παροχής της υπηρεσίας αυτής.

Οι προμηθευτές, από κοινού με άλλους παίκτες της αγοράς, έχουν αναλάβει πρωτοβουλίες ώστε να παρεμβαίνουν στον δημόσιο διάλογο και να υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους, με τη σύσταση του Ελληνικού Συνδέσμου Ανεξάρτητων Εταιρειών Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΑΗ), του Ελληνικού Συνδέσμου Εμπόρων και Προμηθευτών Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΣΠΕΝ), και του Ελληνικού Συνδέσμου Προμηθευτών Ενέργειας (ΕΣΕΠΗΕ).

Οι μονοπωλιακές δραστηριότητες της μεταφοράς και της διανομής ενέργειας ελέγχονται από τη Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ), ανεξάρτητη αρχή που ιδρύθηκε σε εφαρμογή Κοινοτικών Οδηγιών κι είναι μέλος του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (CEER). Έχει ως κύρια αρμοδιότητά της να εποπτεύει την εγχώρια αγορά ενέργειας, σε όλους τους τομείς της, εισηγούμενη προς τους αρμόδιους φορείς της Πολιτείας και λαμβάνοντας η ίδια μέτρα με στόχο την απελευθέρωση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Οι δραστηριότητες που έχουν ανοίξει στον ανταγωνισμό (παραγωγή και εμπορία ενέργειας) ελέγχονται από τη ΡΑΑΕΥ και την Αρχή Ανταγωνισμού προκειμένου να αποφεύγονται εναρμονισμένες πρακτικές, δηλαδή ο συντονισμός μεταξύ επιχειρήσεων προκειμένου να χειραγωγήσουν την αγορά. Τέλος, η ΡΑΑΕΥ εγκρίνει τα σχετικά κόστη που χρεώνονται στους καταναλωτές και μεριμνά για την προστασία τους μέσα από τη δυνατότητα υποβολής καταγγελιών, τη διάθεση εργαλείου σύγκρισης τιμών, και γενικότερα μέσα από το εποπτικό της έργο.

☞ [Ειδική ενότητα για θέματα καταναλωτών στην ιστοσελίδα της ΡΑΑΕΥ](#)

☞ [Πλατφόρμα ενημέρωσης και υποστήριξης καταναλωτών MyRAE \(δυνατότητα υποβολής καταγγελιών\) – my.rae.gr](#)

☞ [Συμβουλές προς τους καταναλωτές ενέργειας για τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους](#)

☞ [Εργαλείο σύγκρισης τιμολογίων ρεύματος και φυσικού αερίου](#)

2. Τι είδους τιμολόγια υπάρχουν;

Τα διαθέσιμα τιμολόγια στην αγορά χωρίζονται σε σταθερά και κυμαινόμενα, ανάλογα με τον βαθμό στον οποίο αντανakλούν την Τιμή Εκκαθάρισης Αγοράς – TEA (πρώην Οριακή Τιμή Συστήματος – ΟΤΣ). Η TEA ταυτίζεται με την τιμή πώλησης της ηλεκτροπαραγωγής της ακριβότερης μονάδας που συνδέεται τελευταία στο σύστημα προκειμένου να καλυφθεί η ζήτηση (ανά ώρα). Στο χρηματιστήριο ηλεκτρικής ενέργειας, η τιμή εκκαθάρισης κάθε ημέρας υπολογίζεται με βάση τις υψηλότερες (οριακές) τιμές συναλλαγών κάθε ώρας. Η ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας καλύπτεται από έναν συνδυασμό μονάδων που χρησιμοποιούν διαφορετικά καύσιμα και προσφέρουν την παραγωγή τους στο σύστημα σε διαφορετικές τιμές, ανάλογα με το κόστος λειτουργίας τους. Πρώτα συνδέονται οι μονάδες ΑΠΕ, που έχουν πρακτικά μηδενικό λειτουργικό κόστος, και ακολουθούν άλλες μονάδες με υψηλότερο κόστος μέχρις ότου καλυφθεί η ζήτηση ανά ώρα. Η προσφερόμενη τιμή από την τελική μονάδα που απαιτείται να λειτουργήσει προκειμένου να καλυφθεί η ζήτηση διαμορφώνει την τιμή εκκαθάρισης αγοράς ανά ώρα. Όλοι οι συμμετέχοντες λαμβάνουν αυτήν την τιμή εκκαθάρισης για την ηλεκτρική ενέργεια που εγχέουν στο δίκτυο.

📺 [Περισσότερα για τον προσδιορισμό της Οριακής Τιμής Συστήματος στο βίντεο \(37:16\)](#)

Η Οριακή Τιμή Συστήματος αποτελεί βασική παράμετρο του τιμολογίου ηλεκτρικού ρεύματος. Μεταφέρεται στον λογαριασμό ρεύματος ως Ρήτρα Αναπροσαρμογής. Με την ενεργοποίησή της, οι προμηθευτές μετακυλούν στην κατανάλωση το σύνολο των αυξήσεων (και αντίστοιχα των μειώσεων, εφόσον υπάρχουν) στο κόστος προμήθειας ενέργειας στη χονδρική αγορά. Μέσω της Ρήτρας Αναπροσαρμογής, μεταφέρεται στην κατανάλωση το συνολικό κόστος προμήθειας που προστίθεται στην ΟΤΣ και αντιστοιχεί σε εκροές όπως οι απώλειες του συστήματος μεταφοράς και διανομής, κατά το μεγαλύτερο μέρος τους ρευματοκλοπές, καθώς και σε μια σειρά στρεβλώσεων από το παρελθόν.

Συγκεκριμένα, τα τιμολόγια χωρίζονται σε:

Σταθερά τιμολόγια	με μια προκαθορισμένη τιμή kWh συνήθως αρκετά υψηλότερη από τα κυμαινόμενα, η οποία όμως παραμένει αμετάβλητη ανεξάρτητα από την πορεία της ΟΤΣ.
Κυμαινόμενα τιμολόγια με ρήτρα αναπροσαρμογής με ή χωρίς όριο διακύμανσης	δηλαδή με μια σχετικά χαμηλή τιμή kWh στην οποία προστίθεται η ρήτρα αναπροσαρμογής με την οποία μετακυλιέται το παραπάνω κόστος της ΟΤΣ, με ή χωρίς ανώτερο ή κατώτερο όριο. Τα τιμολόγια αυτά έχουν ρήτρα και επομένως και επιδότηση.
Κυμαινόμενα τιμολόγια χωρίς ρήτρα αναπροσαρμογής με ή χωρίς όριο διακύμανσης	Τα τιμολόγια αυτά είναι συνδεδεμένα και αντανakλούν πλήρως την ΟΤΣ, επομένως δεν έχουν ρήτρα αλλά ούτε και επιδότηση.

Σύμφωνα με πρόταση της Ένωσης Καταναλωτών «Η Ποιότητα της Ζωής» (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.), η κατάταξη των τιμολογίων στις ακόλουθες κατηγορίες ανάλογα με το ρίσκο που εμπεριέχουν θα συμβάλλει σημαντικά στην ορθή ενημέρωση και προστασία των καταναλωτών.

Σταθερά τιμολόγια → Τιμολόγια μηδενικού κινδύνου

Κυμαινόμενα τιμολόγια με όριο προσαύξησης → Τιμολόγια «οριοθετημένου κινδύνου»

Κυμαινόμενα τιμολόγια χωρίς όριο προσαύξησης → Τιμολόγια «υψηλού κινδύνου»

Επιπλέον, παρέχεται μειωμένη τιμή ρεύματος για οικιακή χρήση σε ευπαθείς ομάδες καταναλωτών, στους ωφελούμενους του Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου (ΚΟΤ) και στα νομικά πρόσωπα που δικαιούνται το Τιμολόγιο Υπηρεσιών Αλληλεγγύης (ΤΥΑ). Εκπτώσεις παρέχονται, επίσης, σε οικιακούς καταναλωτές σε ειδικές περιπτώσεις όπως λόγω αιθαλομίχλης και περιβαλλοντικής επιβάρυνσης από λιγνιτική δραστηριότητα.

☞ [Ενημερωθείτε αν δικαιούστε το Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο](#)

☞ [Περισσότερα για το Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο στην ιστοσελίδα της ΡΑΑΕΥ](#)

☞ [Περισσότερα για τις Ειδικές Κατηγορίες Καταναλωτών στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ](#)

☞ [Περισσότερα για τους Ευάλωτους Καταναλωτές στα Δικαιώματα των Καταναλωτών στο gov.gr](#)

☞ [Περισσότερα για τα ειδικά τιμολόγια στην ιστοσελίδα του ΔΕΔΔΗΕ](#)

Στην Ελλάδα η δημόσια δαπάνη για κρατικές ενισχύσεις για το έτος 2022 ανήλθε σε 4,87% του ΑΕΠ, η υψηλότερη μεταξύ των 40 κρατών μελών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Το μεγαλύτερο μέρος της (80,6%) αφορούσε σε «μη στοχευμένα μέτρα». Παρά την τεράστια δαπάνη για επιδοτήσεις, ένα στα δύο νοικοκυριά στην Ελλάδα καθυστέρησαν να πληρώσουν τους λογαριασμούς κοινής ωφέλειας, με τα πιο ευάλωτα απ' αυτά να πλήττονται δυσανάλογα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, το 9,3% του πληθυσμού της ΕΕ δεν είχε θέρμανση το 2022, ενώ η Ελλάδα κατείχε την τρίτη χειρότερη θέση, με ποσοστό 18,7%.

Ένα από τα μέτρα που επηρέασαν τα τιμολόγια της προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας ήταν η προσωρινή αναστολή της ρήτρας αναπροσαρμογής, καθώς με την εφαρμογή της νοικοκυριά και επιχειρήσεις επιβαρύνονταν υπέρμετρα. Η αναστολή ίσχυε αρχικά από τον Αύγουστο του 2022 έως τον Ιούλιο του 2023 και στη συνέχεια έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023. Για το διάστημα αυτό δεν εφαρμόζεται χρέωση ρήτρας αναπροσαρμογής σε κυμαινόμενα τιμολόγια. Αντ' αυτού, οι προμηθευτές θα πρέπει να ορίζουν και να ανακοινώνουν τις ανταγωνιστικές χρεώσεις του επόμενου μήνα στις 20 του τρέχοντος μηνός. Δίνεται επίσης η δυνατότητα στους καταναλωτές να αλλάξουν προμηθευτή χωρίς καμία συνέπεια, δηλαδή χωρίς να καταβάλλουν αποζημίωση λόγω πρόωρης αποχώρησης.

Ωστόσο, το σύστημα αυτό έχει οδηγήσει τους προμηθευτές σε σημαντική αύξηση του περιθωρίου μεταξύ χονδρικής και λιανικής τιμής ρεύματος, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τον κίνδυνο αύξησης της τιμής στη χονδρική αγορά ρεύματος τον επόμενο μήνα. Έτσι, οι τιμές διατηρήθηκαν πολύ υψηλότερα από ότι αν δεν είχε καταργηθεί η ρήτρα αναπροσαρμογής, σύμφωνα με μελέτη της ΡΑΑΕΥ. Ταυτόχρονα, το σύστημα οδήγησε και σε υπερκέρδη των καθετοποιημένων (ιδίως) προμηθευτών, οι οποίοι, μολονότι ελέγχουν το κόστος παραγωγής ρεύματος του επόμενου μήνα αφού αγοράζουν το ορυκτό αέριο στην προθεσμιακή αγορά επομένου μηνός, επέλεξαν να υιοθετήσουν τα ίδια υψηλά περιθώρια μεταξύ χονδρικής και λιανικής.

Αυτό οδήγησε την κυβέρνηση να θεσπίσει νόμο για την ανάκτηση των υπερκερδών των προμηθευτών αναδρομικά από το δεύτερο εξάμηνο του 2022, προκειμένου αυτά να διατεθούν ως επιδότηση στους καταναλωτές ρεύματος. Με βάση έναν πρώτο υπολογισμό που είχε κάνει η ΡΑΑΕΥ, τα υπερέσοδα για το τελευταίο πεντάμηνο του 2022 ανέρχονταν σε περίπου 300 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τις ισχύουσες νομοθετικές ρυθμίσεις η φορολόγηση υπερκερδών προβλέπεται αρχικά για το 5μηνο του 2022 (Αύγουστος 2022 – Δεκέμβριος 2022) και στη συνέχεια ανά τρίμηνο, δηλαδή για τα διαστήματα Ιανουάριος – Μάρτιος 2023 και Απρίλιος – Ιούνιος 2023, ενώ ανακοινώθηκε η παράταση του μηχανισμού μέχρι και τα τέλη του 2023. Ωστόσο εκκρεμεί η δημοσίευση της Κοινής Υπουργικής Απόφασης που απαιτείται για την είσπραξη των υπερκερδών.

Παράλληλα, συνεχίζονται και τον Σεπτέμβριο του 2023 οι οικονομικές ενισχύσεις των λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος για νοικοκυριά, ευάλωτους καταναλωτές και αγρότες. Ειδικότερα, η ενίσχυση που θα λάβουν τα νοικοκυριά που είναι ενταγμένα στο ΚΟΤ (βλ. παραπάνω, σελ. 12) θα απορροφά το 100% του αυξημένου κόστους. Τα ως άνω μέτρα είναι σύμφωνα με την κατεύθυνση που έχει υιοθετήσει η ΕΕ προς τα κράτη-μέλη, ζητώντας τον τερματισμό των οριζόντιων μέτρων ενεργειακής στήριξης που ισχύουν έως το τέλος του 2023 με σκοπό τη δημοσιονομική πειθαρχία. Μάλιστα, οι δύο ευρωπαϊκοί ρυθμιστές ενέργειας, το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (CEER) και ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER), τονίζουν στην πρόσφατη έκθεση παρακολούθησης της λιανικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας πως τέτοια μη στοχευμένα μέτρα δεν προσφέρουν κίνητρο για εξοικονόμηση ενέργειας, ενώ ευνοούν τους μεγάλους καταναλωτές έναντι των μικρών.

Η ΡΑΑΕΥ, κατόπιν διαβούλευσης, ανακοίνωσε² τη δομή που θα πρέπει να έχουν τα τιμολόγια μετά το τέλος των επιδοτήσεων στη λιανική ρεύματος, εισάγοντας τρεις τύπους με αντίστοιχες χρωματικές σημάνσεις. Με ανακοίνωση τύπου³ το Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας παρείχε διευκρινίσεις για τις αλλαγές που θα ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2024. Συγκεκριμένα εισάγονται νέες τέσσερις κατηγορίες τιμολογίων ηλεκτρικού ρεύματος, οι οποίες θα πρέπει να συνοδεύονται από αντίστοιχη χρωματική «σήμανση διαφάνειας». Με Υπουργική Απόφαση⁴ ορίστηκαν οι λεπτομέρειες εφαρμογής του ειδικού κοινού τιμολογίου:

- 1. Ειδικό κοινό τιμολόγιο** με συγκεκριμένα κοινά χαρακτηριστικά για όλους τους προμηθευτές και μεταβαλλόμενη τιμή σε μηνιαία βάση, που όμως θα «κλειδώνει» από την πρώτη ημέρα κάθε μήνα κατανάλωσης. Η τιμή χρέωσης θα ανακοινώνεται από τους προμηθευτές έως την πρώτη ημέρα του μήνα εφαρμογής και θα δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΡΑΑΕΥ, ώστε να διευκολύνεται η σύγκριση από τους καταναλωτές. Για αυτόν τον λόγο, η τιμή θα αποτυπώνει την τελική τιμή προμήθειας σε €/MWh, μετά τον υπολογισμό τυχόν εκπτώσεων, ενώ το πάγιο δεν θα ξεπερνά τα 5 ευρώ τον μήνα. Σε αυτό το τιμολόγιο θα μεταπέσουν, αυτομάτως, την 1η Ιανουαρίου 2024 όσοι δεν επιλέξουν διαφορετικό τιμολόγιο έως την 31η Δεκεμβρίου 2023 με εξαίρεση τους καταναλωτές που έχουν σταθερή σύμβαση. Το ειδικό τιμολόγιο θα προσφέρεται από τους παρόχους και μετά την 31η Δεκεμβρίου του 2024 (πράσινη σήμανση).
- 2. Προϊόντα ορισμένου χρόνου και σταθερής τιμολόγησης** για ολόκληρη την περίοδο της σύμβασης. Πρόκειται για την μοναδική περίπτωση όπου η αλλαγή προμηθευτή πριν από την λήξη της σύμβασης, επισύρει ρήτρα πρόωρης αποχώρησης (μπλε σήμανση).
- 3. Προϊόντα κυμαινόμενης τιμολόγησης** όπου η τιμή είναι μεταβαλλόμενη ανάλογα με την διακύμανση της τιμής χονδρεμπορικής στο Χρηματιστήριο Ενέργειας. Διακρίνονται οι παρακάτω υποκατηγορίες ανάλογα με το πότε καθορίζεται η τιμή σε σχέση με την περίοδο κατανάλωσης (κίτρινη σήμανση)
  - με ανακοίνωση τιμής την πρώτη μέρα του μήνα εφαρμογής (ex-ante)
  - με ανακοίνωση τιμής την πρώτη μέρα του τρίτου μήνα εφαρμογής, δηλαδή δύο μήνες μετά τον μήνα κατανάλωσης (ex-post)
  - Προϊόντα μεικτής τιμολόγησης, που συνδυάζουν χαρακτηριστικά των σταθερών και των κυμαινόμενων προϊόντων
- 4. Προϊόντα δυναμικής τιμολόγησης** για καταναλωτές που διαθέτουν έξυπνο μετρητή (πορτοκαλί σήμανση). Σε αυτήν την περίπτωση η τιμή χρέωσης μεταβάλλεται για συγκεκριμένες χρονικές ζώνες, κι ο καταναλωτής επωφελείται τις ώρες που η τιμή είναι χαμηλή.

2 Απόφαση του κλάδου ενέργειας της Ρ.Α.Α.Ε.Υ Υπ' αριθμ. Ε-160/2023. Διαθέσιμο εδώ: <https://bit.ly/49ua9NB>

3 Ανακοίνωση τύπου, ΥΠΕΝ, 3.11.2023. Διαθέσιμο εδώ: <https://bit.ly/49AkS9a>

4 Υπουργική Απόφαση Αριθμ. ΥΠΕΝ/ΔΗΕ/120637/2107. Διαθέσιμο εδώ: <https://bit.ly/48dq5Sy>

Επίσης, προβλέπονται και επιμέρους ρυθμιστικά μέτρα, όπως η ανακοίνωση τιμών από τους προμηθευτές σε ενημερωτικές ιστοσελίδες και συγκριτικά εργαλεία, η εξασφάλιση διαφάνειας και τρόπου επαλήθευσης του υπολογισμού των χρεώσεων στους λογαριασμούς και στους όρους σύμβασης προμήθειας, όπως και η ενημέρωση των καταναλωτών για την τροποποίηση των όρων των συμβάσεων προμήθειας.

☞ [Παρακολουθήστε τα μέτρα στήριξης για την ενέργεια στην εφαρμογή του ΟΟΣΑ](#)

☞ [Διαβάστε τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας του Ευρωπαϊκού Ιδρύματος για τη Βελτίωση των Συνθηκών Εργασίας και Διαβίωσης γύρω από την αυξανόμενη ενεργειακή φτώχεια στην Ευρώπη](#)

3. Πώς φτάσαμε στην κρίση των τιμών φυσικού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας;

Η πρόσφατη ενεργειακή κρίση, η οποία στην πραγματικότητα είναι κρίση τιμών και όχι πραγματικής έλλειψης προσφοράς ενέργειας, ξεκίνησε από την αλλαγή των δεδομένων προσφοράς και ζήτησης:

- **Η ανάκαμψη της οικονομίας μετά τον αναγκαστικό εγκλεισμό (lockdown) λόγω πανδημίας είχε ως συνέπεια την απότομη αύξηση της ζήτησης ενέργειας.**
- **Η απόσυρση των πυρηνικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής της Γερμανίας οδήγησε συγκεκριμένα σε αύξηση ζήτησης του ορυκτού αερίου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.**
- **Η ζήτηση για υγροποιημένο ορυκτό αέριο (LNG) αυξήθηκε στην αγορά της Ασίας, με συνέπεια να παραδίδονται μικρότερες ποσότητες στην Ευρώπη.**
- **Η παραγωγή ορυκτού αερίου εντός Ευρώπης μειώθηκε, λόγω εξάντλησης των κοιτασμάτων στη Βόρεια Θάλασσα και στην Ολλανδία.**

Η Ευρώπη βρέθηκε απροετοίμαστη καθώς, λόγω έλλειψης οικονομικού ενδιαφέροντος, οι υπόγειες αποθήκες ορυκτού αερίου παρέμεναν μισογεμάτες. Επιπλέον, η ενεργειακή ασφάλεια της Ευρώπης που βασιζόταν κατά 40% στο ρωσικό ορυκτό αέριο, υπονομεύτηκε δραστικά από τη Ρωσία μέσα από μια σειρά γεωπολιτικών εξελίξεων, με αποκορύφωμα την εισβολή στην Ουκρανία. Όλα τα παραπάνω προκάλεσαν αλυσιδωτές αντιδράσεις στα χρηματιστήρια φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, μεγεθύνοντας το πρόβλημα.

Στην Ελλάδα, η εκτίναξη των τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας οφείλεται σε έναν συνδυασμό παραγόντων: στην εξάρτηση της ηλεκτροπαραγωγής κατά 40% από το ορυκτό αέριο, στην απουσία διμερών συμβάσεων αγοραπωλησίας ενέργειας (βλ. παραπάνω, σελ. 8) που θα εξασφάλιζαν σταθερές τιμές στη χονδρική και άρα και στη λιανική αγορά, και τέλος, στη χρηματιστηριοποίηση του ορυκτού αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας. Μέρος της λύσης για την Ελλάδα βρίσκεται στην απομάκρυνση από τη διαπραγμάτευση της ηλεκτρικής ενέργειας κατά 100% στο χρηματιστήριο και στη διάθεσή της κατά 70% τουλάχιστον μέσω διμερών συμβάσεων, όπως συμβαίνει στην υπόλοιπη Ευρώπη.

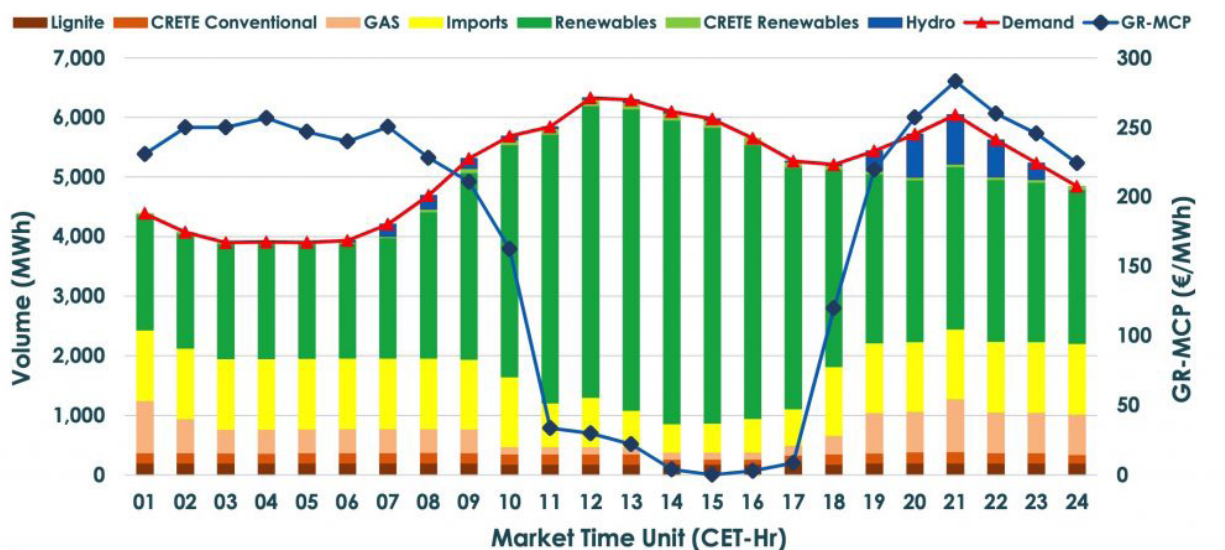

4. Φταίει η ενεργειακή μετάβαση για την κρίση των τιμών ενέργειας;

Η ενεργειακή μετάβαση όχι μόνο δεν αποτελεί αιτία της ενεργειακής κρίσης, αλλά είναι και πηγή ανακούφισης των καταναλωτών μέσα από το ομώνυμο Ταμείο Ενεργειακής Μετάβασης (TEM). Το TEM συστάθηκε (Ν. 4839/2021) για την επιδότηση των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου, με διαχειριστή τον ΔΑΠΕΕΠ (βλ. παραπάνω, σελ. 8). Τα ποσά των επιδοτήσεων μέσω του TEM προέρχονται από χρήματα που έχουν πληρώσει οι καταναλωτές μέσω των λογαριασμών ρεύματος, από τη φορολογία, αλλά και από άλλες ρυθμιζόμενες χρεώσεις των λογαριασμών που εισπράττονται για άλλους λόγους και σκοπούς (π.χ., μέρος των εσόδων από τα δικαιώματα εκπομπής ρύπων).

☞ Περισσότερα για τον μηχανισμό επιδότησης και τον ρόλο των μονάδων ΑΠΕ που λειτουργούν με εγγυημένη τιμή πώλησης (feed-in tariff) στο βίντεο (47:44).

Η περαιτέρω διεύθυνση των ΑΠΕ θα δημιουργήσει ακόμα μεγαλύτερη οικονομική ανακούφιση, ενώ θα περιορίσει και τη συμμετοχή του ορυκτού αερίου στο μείγμα ηλεκτροπαραγωγής, παρασύροντας την τιμή εκκαθάρισης αγοράς προς τα κάτω, όπως συνέβη χαρακτηριστικά την Κυριακή, 10 Απριλίου 2022. Επί ένα τρίωρο, η TEA διαμορφωνόταν κοντά στο μηδέν, λόγω της αυξημένης συμμετοχής των ΑΠΕ (πάνω από 80%) και της μειωμένης ζήτησης. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα η TEA εκείνης της ημέρας να είναι κατά 27% χαμηλότερη σε σχέση με την προηγούμενη.

Εικόνα 2 Γράφημα του Χρηματιστηρίου Ενέργειας που αποτυπώνει την τιμή εκκαθάρισης αγοράς (μπλε γραμμή), τη ζήτηση ενέργειας (κόκκινη γραμμή) και τις πηγές καυσίμων που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας (ράβδοι), ανά ώρα (οριζόντιος άξονας) την Κυριακή, 10 Απριλίου 2022.

Ο συνδυασμός της υψηλής παραγωγής από τον ήλιο και τον άνεμο, που υπερέβη το μεσημέρι της Κυριακής τις 5000 MWh, και της περιορισμένης ζήτησης (η αιχμή μόλις υπερέβη τις 6000 MWh) έβγαλε εκτός συστήματος τις ακριβές θερμικές μονάδες, δηλαδή τις μονάδες λιγνίτη και ορυκτού αερίου, με αποτέλεσμα η τιμή να διαμορφωθεί ακόμη και στο μηδέν (0,09 €/MWh στις 3 το μεσημέρι). Η εικόνα αντιστράφηκε το απόγευμα, όταν μειώθηκε η συμμετοχή των ΑΠΕ και αυξήθηκε το ορυκτό αέριο για να καλύψει το κενό, με αποτέλεσμα η τιμή να φθάνει στις 9 το βράδυ έως και τα 283,12 €/MWh.

→ Πηγή: [Ecopress.gr](https://ecopress.gr), 10.04.2022

Επιπλέον, εξιδεικευμένη μελέτη που διεξάχθηκε για λογαριασμό της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Αιολικής Ενέργειας (ΕΛΕΤΑΕΝ) υπολόγισε το οικονομικό όφελος από την αυξημένη διείσδυση των φωτοβολταϊκών και αιολικών μονάδων στην ηλεκτροπαραγωγή το 2021 σε 2,5 δισ. Ευρώ. Αυτό σημαίνει ότι χωρίς τις μονάδες αυτές, οι προμηθευτές θα είχαν καταβάλει 2,5 δισ. Ευρώ επιπλέον για την αγορά ενέργειας, ποσό που θα είχαν μετακυλήσει στους καταναλωτές.

- ☞ [Διαβάστε αναλυτικότερα Πώς φτάσαμε στην κρίση των τιμών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας](#)
- ☞ [Παρακολουθήστε το βίντεο της εκδήλωσης Συζητάμε για την αγορά ενέργειας και την ενεργειακή κρίση με απλά λόγια. Πώς μπορούν να προστατευθούν οι καταναλωτές;](#)
- ☞ [Διαβάστε Ποιος φταίει για την ενεργειακή ακρίβεια στην Ελλάδα, από τους Reporters United](#)
- ☞ [Μάθετε περισσότερα για την εξοικονόμηση που επιφέρουν οι ΑΠΕ στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, από την ΕΛΕΤΑΕΝ](#)

Η μεγαλύτερη πρόκληση για την ενεργειακή μετάβαση σε παγκόσμιο επίπεδο είναι η αντιμετώπιση του προβλήματος διαχείρισης της ενέργειας που παράγεται από ΑΠΕ, εξαιτίας της **στοχαστικότητας** που τις χαρακτηρίζει, δηλαδή των σημαντικών διακυμάνσεων στην παραγωγή που σχετίζονται άμεσα με τις καιρικές συνθήκες. Πολυάριθμες επιστημονικές έρευνες έχουν καταδείξει πως ένα ενεργειακό σύστημα βασισμένο 100% σε ΑΠΕ είναι εφικτό υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, όπως η ανάπτυξη και αξιοποίηση πληθώρας διαφορετικών ΑΠΕ (κυρίως αιολικής, ηλιακής και υδροηλεκτρικής ενέργειας) συνδυαστικά με την εξοικονόμηση, την αποθήκευση, την αύξηση της ευελιξίας από την πλευρά της κατανάλωσης, και την μεταφορά ενέργειας (π.χ., μέσω διακρατικών διασυνδέσεων). Ειδικότερα για την Ελλάδα, προϋποθέσεις για την περαιτέρω διείσδυση των ΑΠΕ και τη συμμετοχή περισσότερων πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση αποτελούν, πέρα από τις υποδομές αποθήκευσης, ο εκσυγχρονισμός του δικτύου, καθώς και η εκπόνηση ειδικού χωροταξικού σχεδίου που θα ορίζει πού μπορούν να εγκατασταθούν μονάδες ΑΠΕ.

Την ανάγκη μεταρρύθμισης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ ανακοίνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ώστε να επιταχυνθεί η επέκταση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η σταδιακή κατάργηση του αερίου. Ειδικότερα, επισήμανε την ανάγκη να καταστούν οι λογαριασμοί των καταναλωτών λιγότερο εξαρτημένοι από τις ασταθείς τιμές των ορυκτών καυσίμων, να προστατευθούν καλύτερα οι καταναλωτές από μελλοντικές αυξήσεις των τιμών και πιθανή χειραγώγηση της αγοράς και να καταστεί η βιομηχανία της ΕΕ «καθαρή» και πιο ανταγωνιστική.

Εντούτοις, συνολικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα ορυκτά καύσιμα παίζουν ακόμα και σήμερα κεντρικό ρόλο στην ενεργειακή πολιτική, ενώ παραμένει ανεκμετάλλευτο το τεράστιο δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας (π.χ., κτίρια, μεταφορές, κ.λπ.) και οι επενδύσεις στην αποθήκευση υπολείπονται σημαντικά. Η προσπάθεια απεξάρτησης από το ρωσικό ορυκτό αέριο κινείται στην προβληματική κατεύθυνση της υποκατάστασης του από άλλα ορυκτά καύσιμα. Επενδύσεις 50 δισ. Ευρώ κατευθύνονται σε επιπλέον υποδομές και προμήθειες ορυκτών καυσίμων (με ιδιαίτερα χαρακτηριστική τη στροφή στις εισαγωγές υδροποιημένου φυσικού αερίου από τις ΗΠΑ, τη Νορβηγία και το Αζερμπαϊτζάν), στην αύξηση της κατανάλωσης άνθρακα και λιγνίτη, στη συμπερίληψη της πυρηνικής ενέργειας στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως και στην επανένταξη στο δίκτυο αντίστοιχων θερμοηλεκτρικών μονάδων που επρόκειτο να κλείσουν. Στην Ελλάδα υπάρχει προσωρινή επιστροφή στη λιγνιτική ενέργεια, μέσω της νέας λιγνιτικής μονάδας «Πτολεμαΐδα 5», η οποία θα παραμείνει ως μονάδα εφεδρείας και μετά το 2028. Κόστισε, δε, στη ΔΕΗ περίπου 2 δισ. Ευρώ, προϋπολογισμός που συγκρίνεται με την κατασκευή πυρηνικής μονάδας.

Η επιμονή αυτή υπονομεύει τη μετάβαση σε ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον έως το 2050, κι είναι μη βιώσιμη από οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική άποψη. Πρόσφατη μελέτη του Ινστιτούτου Ενεργειακής Οικονομίας και Χρηματοοικονομικής Ανάλυσης (IEEFA) προειδοποιεί για τον υπαρκτό κίνδυνο η Ευρώπη να μην μπορεί να χρησιμοποιήσει το 60% της προγραμματισμένης χωρητικότητας σε υδροποιημένο ορυκτό αέριο (LNG) έως το 2030. Ενδεικτική είναι και η τοποθέτηση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ από το βήμα του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, πως το οικονομικό μοντέλο της βιομηχανίας ορυκτών καυσίμων «δεν συνάδει με την ανθρώπινη επιβίωση». Στην ίδια ομιλία, σημείωσε πως χωρίς περαιτέρω δράση, θα ξεπεράσουμε κατά πολύ το όριο ασφαλείας του 1,5°C παγκόσμιας αύξησης της θερμοκρασίας, αγγίζοντας τους 2,8°C, κάτι που για πολλούς θα σημαίνει θανατική καταδίκη.

Πάντως, στην πραγματικότητα το μείγμα ηλεκτροπαραγωγής στην Ελλάδα φαίνεται να αλλάζει. Για πρώτη φορά το 2022 η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ ξεπέρασε την ποσότητα που παράχθηκε από ορυκτά καύσιμα. Συγκεκριμένα, οι ΑΠΕ μαζί με τις μεγάλες υδροηλεκτρικές μονάδες κάλυψαν 46,7% της συνολικής ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ το ορυκτό αέριο 35,4% και ο λιγνίτης 11%. Παρά τη θετική πρόοδο, ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας (IEA) συνιστά την επιτάχυνση της αδειοδότησης νέων έργων ΑΠΕ, ενώ καλεί τη χώρα μας να επανεκτιμήσει τις σχεδιαζόμενες επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα.

Συγκεκριμένα, το νέο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), που αναμένεται να κατατεθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσα στον Οκτώβριο του 2023, προβλέπει τη συμμετοχή μονάδων ορυκτού αερίου στο ενεργειακό μείγμα της χώρας έως το 2030, όπως και την επέκταση των δικτύων διανομής ορυκτού αερίου. Οι παραδοχές αυτές «συνηγορούν» σε περαιτέρω αύξηση της διείσδυσης του καυσίμου στη χώρα κι ως εκ τούτου είναι ασυμβίβαστες με τους στόχους της ενεργειακής μετάβασης. Η αναθεώρησή τους κρίνεται επιβεβλημένη από περιβαλλοντικές οργανώσεις, που ζητούν επιπλέον την πλήρη απόσυρση του ορυκτού αερίου και της έρευνας υδρογονανθράκων από το ΕΣΕΚ. Στον αντίποδα, μια βασική στρατηγική του ΕΣΕΚ για την επίτευξη των κλιματικών στόχων είναι η αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας με ένα πλέγμα πολιτικών χρηματοδοτήσεων για ενεργειακές αναβαθμίσεις κατοικιών, αγορά αποδοτικότερων συσκευών και άλλα.

- ☞ [Μάθετε περισσότερα για το ορυκτό αέριο και εναλλακτικές λύσεις για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης, από την Greenpeace Ελλάς](#)
- ☞ [Ήλιος, αέρας και νερό, τα νέα εθνικά μας «καύσιμα», άρθρο του Νίκου Μάντζαρη - The Green Tank](#)
- ☞ [Ενημερωθείτε για τις Τάσεις στην ηλεκτροπαραγωγή από το ομώνυμο παρατηρητήριο του The Green Tank](#)
- ☞ [Διαβάστε το επιστημονικό άρθρο που παρουσιάζει την ιστορία και το μέλλον της έρευνας με θέμα τα ενεργειακά συστήματα βασισμένα 100% σε ΑΠΕ](#)
- ☞ [Τεχνολογικά εφικτό ενεργειακό μείγμα 100% Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Το μεγάλο ζητούμενο η πολιτική βούληση, άρθρο του Γιάννη Τσιπουρίδη - e-mc²](#)
- ☞ [Δείτε το ενημερωτικό βίντεο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τον στόχο της κλιματικής ουδετερότητας της ΕΕ έως το 2050](#)
- ☞ [Διαβάστε τις θέσεις της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Καταναλωτών για τα οφέλη των ΑΠΕ για τους καταναλωτές](#)

5. Έχει νόημα να παράγω την δική μου ενέργεια; Πώς;

Η στροφή προς την αυτοπαραγωγή αποτελεί την πιο αποτελεσματική λύση για την αντιμετώπιση των υπέρογκων λογαριασμών και τη θωράκιση των πολιτών έναντι των ενεργειακών κρίσεων. Οι ΑΠΕ προσφέρουν στους πολίτες τη δυνατότητα αυτοπαραγωγής (prosumerism), δηλαδή τη δυνατότητα να παράγουν ενέργεια που συμψηφίζεται με την κατανάλωσή τους με τη μέθοδο του ενεργειακού συμψηφισμού (net metering), απλού ή εικονικού, προσφέροντας μεγαλύτερο έλεγχο του ενεργειακού κόστους, μείωση των υπέρογκων λογαριασμών και προστασία έναντι των ενεργειακών κρίσεων.

Μπορούμε όλοι να παράξουμε την ενέργεια που καταναλώνουμε, με δύο τρόπους:

- 1. Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών (ΦΒ) στη στέγη:** Τα συστήματα αυτά εξυπηρετούν την παραγωγή για ιδιοκατανάλωση μέσω απλού ενεργειακού συμψηφισμού και απευθύνονται κυρίως σε πολίτες που μένουν σε ιδιόκτητη κατοικία που διαθέτει κατάλληλη στέγη. Σε αυτήν την περίπτωση, κάθε ΦΒ σύστημα συνδέεται με μία μόνο παροχή, η οποία πρέπει να βρίσκεται στο σημείο εγκατάστασης.
  - 2. Συμμετοχή σε ενεργειακές κοινότητες (ΕΚΟΙΝ):** Οι ενεργειακές κοινότητες είναι συλλογικές πρωτοβουλίες ή συνεταιρισμοί που επιτρέπουν στους πολίτες να συμμετέχουν στην αγορά ενέργειας μέσα από την παραγωγή και εξοικονόμηση ενέργειας (μεταξύ άλλων) από ανανεώσιμες πηγές, ενισχύοντας το εισόδημά τους, προστατεύοντας το περιβάλλον και προωθώντας την ενεργειακή δημοκρατία. Σε αυτήν την περίπτωση, η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας γίνεται, για παράδειγμα, σε απομακρυσμένο ΦΒ πάρκο της ΕΚΟΙΝ, στο οποίο τα μέλη «αγοράζουν» τμήμα για την κάλυψη των αναγκών τους (ιδιοκατανάλωση) μέσω εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού.
- ☞ [Ενημερωθείτε για τις ενεργειακές κοινότητες και τα οφέλη από τη συμμετοχή σε αυτές μέσα από την πλατφόρμα Κοινή Τάση της Greenpeace Ελλάδα](#)
  - ☞ [Παρατηρητήριο ενεργειακών κοινοτήτων, The Green Tank](#)
  - ☞ [Πρόγραμμα «Φωτοβολταϊκά στη Στέγη»](#)

6. Πού μπορώ να απευθυνθώ για να εξοικονομήσω ενέργεια;

Η εξοικονόμηση ενέργειας είναι συνώνυμη με την έξυπνη χρήση της ενέργειας. Μικρές αλλαγές στον οικιακό εξοπλισμό και στις συνήθειες μας μπορούν να μεταφραστούν σε χαμηλότερους λογαριασμούς, χωρίς υποβάθμιση της ποιότητας ζωής. Επιπλέον, η εξοικονόμηση ενέργειας μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων στο κέλυφος και στα ηλεκτρομηχανολογικά συστήματα των κτιρίων αποτελεί την πλέον αποτελεσματική λύση για τη θωράκιση των νοικοκυριών έναντι της ενεργειακής φτώχειας, της αδυναμίας, δηλαδή, των νοικοκυριών να καλύψουν τις ανάγκες τους για θέρμανση και δροσισμό που εκφράζεται συχνά ως αδυναμία πληρωμής των λογαριασμών. Εντούτοις, συχνά οι πολίτες δεν έχουν επαρκή ενημέρωση προκειμένου να συμμετέχουν σε επιδοτούμενα προγράμματα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης των κατοικιών τους. Προς την κατεύθυνση αυτή, σχεδιάζεται η δημιουργία γραφείου «υπηρεσίας μιας στάσης» (one-stop-shop) από την Ένωση Καταναλωτών – Η Ποιότητα της Ζωής (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.) και συνεργαζόμενους φορείς, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος REVERTER, για την καθοδήγηση και υποστήριξη των πολιτών, ειδικά των πιο ευάλωτων, προκειμένου να συμμετάσχουν σε σχετικά προγράμματα. Τέλος, συμβουλές εξοικονόμησης ενέργειας διαθέτουν αρκετοί προμηθευτές στις ιστοσελίδες τους, ενώ ορισμένοι προσφέρουν υπηρεσίες ενεργειακής συμβουλευτικής δωρεάν στους πελάτες τους.

- ☞ [Εκστρατεία ενημέρωσης «Συμφωνία για την ενέργεια» από το ΥΠΕΝ](#)
- ☞ [Από τη ΡΑΑΕΥ σε συνεργασία με Ενώσεις Καταναλωτών](#)
- ☞ [Από την Ένωση Καταναλωτών – Η Ποιότητα της Ζωής \(Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.\)](#)
- ☞ [Από την Ένωση Καταναλωτών Βόλου και Θεσσαλίας \(ΕΝΚΑ\)](#)
- ☞ [Από το Κέντρο Προστασίας Καταναλωτών \(ΚΕΠΚΑ\)](#)
- ☞ [Από την Greenpeace Ελλάδα](#)
- ☞ [Ψηφιακό γραφείο ενημέρωσης για την ενεργειακή αναβάθμιση κατοικιών του έργου REVERTER](#)
- ☞ [Πρόγραμμα «Ανακυκλώνω – Αλλάζω Συσκευή» για την αντικατάσταση παλιών ηλεκτρικών συσκευών με νέες, ενεργειακά πιο αποδοτικές](#)
- ☞ [Πρόγραμμα «Ανακυκλώνω – Αλλάζω Θερμοσίφωνα» για την αντικατάσταση ενεργοβόρων ηλεκτρικών θερμοσίφωνων με νέους, σύγχρονης τεχνολογίας, ηλιακούς θερμοσίφωνες](#)
- ☞ [Πρόγραμμα «Εξοικονομώ – Ανακαινίζω για νέους»](#)
- ☞ [Πρόγραμμα «Εξοικονομώ 2023»](#)

7. Πώς μπορώ να προστατευτώ από παράνομες, παραπλανητικές πρακτικές και άδικες χρεώσεις;

Από τα σημαντικότερα όπλα που έχουν στη διάθεσή τους οι καταναλωτές είναι η σαφής και επαρκής πληροφόρηση. Ο Κώδικας Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας αλλά και ο Νόμος για την προστασία του καταναλωτή (Ν. 2251/1994) προστατεύουν τους καταναλωτές από τις εν λόγω πρακτικές. Ειδικότερα, ο Κώδικας Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας προβλέπει ρυθμίσεις για την προστασία των Ευάλωτων Καταναλωτών, και κυρίως των Ευάλωτων Οικιακών Καταναλωτών. Αυτές αφορούν ιδίως τις προθεσμίες εξόφλησης των λογαριασμών, τον διακανονισμό ληξιπρόθεσμων οφειλών, τη μη αποσύνδεσή τους σε καθορισμένες περιόδους του έτους, και την εν γένει ιδιαίτερη και κατά προτεραιότητα εξυπηρέτησή τους κατά την παροχή των υπηρεσιών προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας. Πελάτες που έχουν ενταχθεί στο Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο εντάσσονται αυτόματα στους Ευάλωτους Καταναλωτές.

Ο Κώδικας Προμήθειας αναμένεται να τροποποιηθεί, καθώς η ΡΑΑΕΥ ανέλαβε να ετοιμάσει σχετική γνωμοδότηση προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία θα παραδοθεί στα τέλη του έτους 2023. Ο ισχύον Κώδικας θεωρείται πλέον αναχρονιστικός, καθώς θεσπίστηκε για πρώτη φορά το 2013 και έκτοτε το περιεχόμενο των διατάξεων του δεν έχει αλλάξει, έστω κι αν μεσολάβησαν σημαντικές αλλαγές στην αγορά προμήθειας ρεύματος.

☞ [Χρήσιμες πληροφορίες για τη σύνδεση με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας, δυνατότητα αλλαγής προμηθευτή, πλαίσιο ευάλωτων πελατών στο gov.gr](#)

Κρίσιμοι σύμμαχοι των καταναλωτών που αντιμετωπίζουν προβλήματα σε σχέση με τους λογαριασμούς ενέργειας είναι οι ενώσεις καταναλωτών, που μεριμνούν για την προώθηση και την προστασία των δικαιωμάτων τους μέσω της ενημέρωσης, της παροχής νομικών συμβουλών και της υποστήριξης είτε εξωδικαστικά, είτε μέσω συλλογικών αγωγών. Στις ιστοσελίδες τους παρέχονται χρήσιμα έντυπα και οδηγίες για τον τρόπο υποβολής καταγγελιών. Δυνατότητα υποβολής καταγγελιών προσφέρουν, πέρα από τις ενώσεις καταναλωτών, και Ανεξάρτητες Αρχές όπως η ΡΑΑΕΥ, ο Συνήγορος του Καταναλωτή και η Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

☞ [Μπορείτε να βρείτε τις διευθύνσεις και τα στοιχεία επικοινωνίας τους στο Μητρώο Ενώσεων Καταναλωτών](#)

☞ [Συχνές ερωτήσεις σχετικά με την υποβολή καταγγελιών στον Συνήγορο του Καταναλωτή](#)

☞ [Οδηγός καταγγελιών από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή](#)

Συλλογική αγωγή είναι ένα εργαλείο που διαθέτουν οι ενώσεις καταναλωτών, το οποίο συμβάλει στην ενδυνάμωση των καταναλωτών προκειμένου να ασκούν τα δικαιώματά τους. Συλλογική αγωγή μπορεί να υποβάλει μια ένωση καταναλωτών που πληροί συγκεκριμένες προϋποθέσεις σύμφωνα με τη νομοθεσία, εξ ονόματος του συνόλου των καταναλωτών, όταν διαπιστώσει ότι παραβιάζονται τα νομικά κατοχυρωμένα δικαιώματά τους. Οι θετικές υπέρ του καταναλωτή αποφάσεις της δικαιοσύνης ισχύουν για όλες τις ομοειδείς επιχειρήσεις και όχι μόνο για τη συγκεκριμένη που καταδικάστηκε. Κατά συνέπεια, μέσω του θεσμού της συλλογικής αγωγής επιτυγχάνεται, παράλληλα, και η δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους εμπόρους που δραστηριοποιούνται στην εσωτερική αγορά. Η σχετική Ευρωπαϊκή Οδηγία για τις αντιπροσωπευτικές αγωγές για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών ενσωματώθηκε στην εθνική νομοθεσία με τον Ν. 5019/2023.

Ο θεσμός της συλλογικής αγωγής συμβάλλει, επίσης, στην τόνωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών προς τις ενώσεις. Αρκετές έχουν αξιοποιήσει τον θεσμό, με την Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ. να έχει ασκήσει συνολικά 62 συλλογικές αγωγές, εκ των οποίων ορισμένες αφορούσαν την ενέργεια και συγκεκριμένα, μεταξύ άλλων, την ακύρωση της ρήτρας αναπροσαρμογής χρέωσης προμήθειας στις συμβάσεις προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας.

Διαβάστε περισσότερα για τις συλλογικές αγωγές κατά προμηθευτών που έχουν υποβάλει οι παρακάτω ενώσεις καταναλωτών:

- ☞ [Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.: Κατατέθηκε η πρώτη συλλογική αγωγή κατά της ΔΕΗ για την ακύρωση της Ρήτρας Αναπροσαρμογής](#)
- ☞ [Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.: Συνεχίζεται η προστασία των «ευάλωτων» καταναλωτών της ΔΕΗ](#)
- ☞ [Εναλλακτικός προμηθευτής αλλάζει τους όρους των συμβάσεων έπειτα από συλλογική αγωγή της Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.](#)
- ☞ [ΙΝΚΑ – Γενική Ομοσπονδία Καταναλωτών Ελλάδας: Συλλογική αγωγή ενέργειας](#)

Τι σημαίνει «καθαροί λογαριασμοί ενέργειας»;

Η ενέργεια ως κοινωνικό αγαθό και καθολική υπηρεσία πρέπει να είναι προσιτή, προσβάσιμη και καθαρή για όλους τους καταναλωτές. Αυτό μεταφράζεται σε πιο απλούς, κατανοητούς, φιλικούς, περιεκτικούς και διαφανείς λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας.

- **Απλοί:** Λογαριασμοί των οποίων το περιεχόμενο είναι δομημένο και οπτικά σχεδιασμένο με τρόπο όχι πολύπλοκο, που ενθαρρύνει την ευαισθητοποίηση των καταναλωτών σχετικά με την παραγωγή και την κατανάλωση ενέργειας.
- **Κατανοητοί:** Λογαριασμοί που παρέχουν βασικές πληροφορίες με απλό τρόπο, σε απλή γλώσσα, ώστε να αποφεύγεται η σύγχυση και η υπερπληροφόρηση των καταναλωτών.
- **Φιλικοί:** Λογαριασμοί που είναι σαφείς, ευανάγνωστοι και εύχρηστοι, αξιοποιώντας προσεκτικά επιλεγμένα μέσα για την παροχή πληροφοριών (π.χ., γραφήματα, διαδραστικές λειτουργίες, διαδικτυακά εργαλεία, κ.ά.).
- **Περιεκτικοί:** Λογαριασμοί που περιλαμβάνουν όλες τις πληροφορίες που χρειάζεται ο καταναλωτής προκειμένου να προβεί σε ενημερωμένες επιλογές, να μπορεί να συγκρίνει μεταξύ των προσφορών των προμηθευτών και τελικά να ελέγχει την κατανάλωση και το κόστος της ενέργειας.
- **Διαφανείς:** Λογαριασμοί που περιέχουν διαφανή, σαφή, κατανοητή και περιεκτική πληροφόρηση για την τιμολόγηση, ώστε οι καταναλωτές να έχουν μεγαλύτερο έλεγχο του ενεργειακού κόστους και επίγνωση του τι πληρώνουν, και κατά συνέπεια να είναι σε θέση να απαιτούν μεγαλύτερη λογοδοσία εκ μέρους των προμηθευτών.

Οι καλοσχεδιασμένοι, διαφανείς και κατανοητοί λογαριασμοί ενέργειας αποτελούν βασικό εργαλείο για την πληροφόρηση των καταναλωτών στην ενεργειακή μετάβαση, όπως ορίζει και η Οδηγία (ΕΕ) 2019/944 για την ηλεκτρική ενέργεια που ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με τον Ν. 4986/2022.⁵ Χάρη στη Δέσμη Μέτρων για την Καθαρή Ενέργεια⁶ αλλά και στο σχέδιο REPowerEU,⁷ οι καταναλωτές καλούνται να διαδραματίσουν ενεργό και κεντρικό ρόλο στις νέες ενεργειακές αγορές, ώστε να απολαμβάνουν τα οφέλη του ανταγωνισμού και της καθαρής ενέργειας.

5 Οδηγία (ΕΕ) 2019/944. Διαθέσιμο εδώ: <http://bit.ly/45Oe8kU>

6 Δέσμη Μέτρων για την Καθαρή Ενέργεια. Διαθέσιμο εδώ: <https://bit.ly/3s5w1Op>

7 Σχέδιο REPowerEU. Διαθέσιμο εδώ: <https://bit.ly/45SNGGO>

Ειδικότερα, οι καταναλωτές⁸ θα πρέπει πλέον να λαμβάνουν πληροφορίες στα τιμολόγια ενέργειας που θα τους επιτρέπουν να κατανοούν τις χρεώσεις, να συγκρίνουν καλύτερα τις προσφορές και να αλλάζουν ευκολότερα προμηθευτές, να γνωρίζουν το αποτύπωμα άνθρακα της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνουν, να εκπαιδεύονται ως προς την εξοικονόμηση ενέργειας, να έχουν πρόσβαση σε διαφανείς πληροφορίες σχετικά με την τιμή και τη δυνατότητα επαλήθευσης των χρεώσεων ενέργειας που πρέπει να πληρώσουν, όπως και τα επιμέρους στοιχεία τιμολόγησης.

Πώς μπορούν οι καταναλωτές να επωφεληθούν από τους καθαρούς λογαριασμούς;

Οι καταναλωτές πρέπει να διαδραματίσουν ουσιαστικό ρόλο στην πράσινη ενεργειακή μετάβαση, όπως ορίζει η δέσμη μέτρων για την καθαρή ενέργεια. Στο ίδιο πνεύμα, η στρατηγική της ΕΕ για την Πράσινη Συμφωνία αποσκοπεί στην ενδυνάμωση των καταναλωτών και στη υποστήριξη των Κρατών Μελών για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας και την προώθηση των Ευρωπαϊκών ενεργειακών προτύπων και τεχνολογιών σε παγκόσμιο επίπεδο. Το πρόσφατα δημοσιευθέν σχέδιο REPowerEU αντιμετωπίζει, επίσης, τους καταναλωτές ως μέρος της λύσης για την εξοικονόμηση ενέργειας και την εξάπλωση των ηλιακών τεχνολογιών. Οι καθαροί λογαριασμοί ενέργειας μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην εκπαίδευση των καταναλωτών, ως πρώτο βήμα για την ενεργό συμμετοχή τους σε μια κοινωνικά δίκαιη και ισότιμη ως προς το φύλο ενεργειακή μετάβαση. Οι απλοί και κατανοητοί λογαριασμοί, σύμφωνα με ένα καθορισμένο πρότυπο, αυξάνουν τη δυνατότητα σύγκρισης και ελέγχου εκ μέρους των καταναλωτών. Επιπλέον, οι λογαριασμοί που περιλαμβάνουν μόνο χρεώσεις που σχετίζονται με την ενέργεια δεν είναι μόνο απλούστεροι και πιο κατανοητοί, αλλά και οικονομικά πιο προσιτοί και πιο εύκολο να πληρωθούν. Εάν σχεδιαστούν σωστά, οι λογαριασμοί μπορούν να αυξήσουν την ενεργειακή παιδεία των καταναλωτών, και σε συνδυασμό με τη χρήση έξυπνων μετρητών να τους προσφέρουν λύσεις διαχείρισης της ζήτησης,⁹ βοηθώντας τους έτσι να εξοικονομήσουν ενέργεια και να μειώσουν το κόστος (π.χ., υιοθετώντας νέες συνήθειες). Εκτός από την εξοικονόμηση, οι λογαριασμοί μπορούν να προβάλλουν τα οφέλη της καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας, τόσο περιβαλλοντικά όσο και οικονομικά. Έτσι, οι λογαριασμοί, ιδίως σε συνδυασμό με εφαρμογές, διαδικτυακά εργαλεία, κ.λπ., μπορούν να χρησιμεύσουν ως σημείο αναφοράς για την παροχή πληροφοριών σχετικά με την αυτοπαραγωγή, δηλαδή τη συμμετοχή στην παραγωγή ενέργειας αντί για την παθητική κατανάλωση, και τον ενεργό ρόλο των πολιτών στην καταπολέμηση της κλιματικής κρίσης μέσα από τη συμμετοχή στην ενεργειακή μετάβαση.

8 An electricity market that delivers to consumers, BEUC, 2022. Διαθέσιμο εδώ: <https://shorturl.at/aqANZ>

9 Fit for the consumer? Do's and Don'ts of flexible electricity contracts, BEUC, 2019. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/aKi6bKT>

Οι καθαροί λογαριασμοί έχουν νόημα και για τους προμηθευτές

Οι καθαροί λογαριασμοί ενέργειας μπορούν να συμβάλουν στη λειτουργία μιας ουσιαστικά ανταγωνιστικής αγοράς ενέργειας, με βάση τα Ευρωπαϊκά πρότυπα. Δεδομένου ότι ο λογαριασμός ηλεκτρικής ενέργειας χρησιμεύει ως βασικό μέσο επικοινωνίας μεταξύ προμηθευτών και καταναλωτών ενέργειας, οι προμηθευτές μπορούν, επίσης, να ωφεληθούν από τον επανασχεδιασμό των λογαριασμών με τρόπο πιο σαφή και φιλικό προς τον χρήστη. Επίσης, θα μπορούσαν να αποτελέσουν ένα πολύτιμο εργαλείο για τους προμηθευτές ώστε να προσφέρουν υπηρεσίες υψηλής ποιότητας στους πελάτες τους και να συμβάλλουν στην προσπάθειά τους για εξοικονόμηση ενέργειας και μείωση του κόστους. Αυτό θα μπορούσε να μεταφραστεί σε μειωμένο φόρτο ως προς την εξυπηρέτηση των πελατών τους, λιγότερα αιτήματα διακανονισμού και οφειλές. Οι καθαροί λογαριασμοί μπορούν να συνδυαστούν με άλλες υπηρεσίες, είτε ψηφιακές (π.χ., εφαρμογές για έξυπνα σπίτια, ηλεκτρονική τιμολόγηση, έξυπνοι μετρητές, ειδική τηλεφωνική γραμμή, κ.ά.), είτε με φυσική παρουσία (π.χ., επισκέψεις πόρτα-πόρτα, ημέρες ενημέρωσης, κ.ά.) και να χρησιμεύουν ως μέτρα για την επίτευξη των δεσμεύσεων των προμηθευτών στο πλαίσιο των Καθεστώτων Επιβολής (Energy Efficiency Obligation Schemes).¹⁰

Ισορροπία μεταξύ της προστασίας των καταναλωτών και του ανταγωνισμού της αγοράς

Οι καθαροί λογαριασμοί μπορούν να επιτευχθούν μέσω ενός μείγματος μέτρων πολιτικής και εθελοντικών πρακτικών της αγοράς στο πλαίσιο του υγιούς ανταγωνισμού. Η σημασία του λογαριασμού ηλεκτρικής ενέργειας ως εργαλείου πληροφόρησης θα πρέπει να αποτελεί το σημείο εκκίνησης για κάθε παρέμβαση. Λαμβάνοντας υπόψη τη φύση της ηλεκτρικής ενέργειας ως βασικό κοινωνικό (πρωτίστως) αγαθό και προϋπόθεση για την κοινωνική ευημερία και την αξιοπρεπή διαβίωση των πολιτών, μέσω των κατάλληλων ρυθμιστικών παρεμβάσεων οι λογαριασμοί μπορούν να φέρουν ισορροπία μεταξύ της διασφάλισης των δικαιωμάτων των καταναλωτών και της ενίσχυσης του υγιούς ανταγωνισμού στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας στην Ένωση. Η ανάγκη για ένα τυποποιημένο και απλοποιημένο πρότυπο λογαριασμού ηλεκτρικής ενέργειας έχει τεθεί και δοκιμαστεί από ακαδημαϊκούς φορείς, ενώσεις καταναλωτών, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, εθνικές και ευρωπαϊκές ρυθμιστικές αρχές. Πρωτοπόροι προμηθευτές έχουν, επίσης, κάνει ενέργειες προς την κατεύθυνση πιο καθαρών και κατανοητών λογαριασμών, ως μέσο για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης και της ικανοποίησης των καταναλωτών μέσα από παροχή βελτιωμένων υπηρεσιών.

¹⁰ Ενεργειακή Φτώχεια στην Ελλάδα 2.0, Πολιτικές εξελίξεις και προτάσεις κοινωνικής καινοτομίας για την αντιμετώπιση της, Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ Ελλάδας, 2020. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/gCxIAwD>

Η μελέτη «Καθαροί» λογαριασμοί ενέργειας για όλους τους πολίτες στην ΕΕ – ένα θέμα προς εξέταση

Η μελέτη “Καθαροί” λογαριασμοί ενέργειας για όλους τους πολίτες στην ΕΕ – ένα θέμα προς εξέταση αποσκοπεί στην καταγραφή της μορφής, της δομής και του περιεχομένου των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας στην ΕΕ των 27 και εξετάζει τη συμβολή τους στην ενθάρρυνση των καταναλωτών προκειμένου να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στην πράσινη ενεργειακή μετάβαση.

Επίσης, περιλαμβάνει πρακτική καθοδήγηση και καλές πρακτικές σχετικά με το περιεχόμενο και τον μορφότυπο των καθαρών λογαριασμών ενέργειας, προκειμένου να αξιοποιηθούν στο μέγιστο οι δυνατότητές τους προς όφελος των καταναλωτών. Στοιχεία όπως οι χρεώσεις υπέρ τρίτων που εισπράττονται μέσω των λογαριασμών ενέργειας, οι μη κατανοητοί και πολύπλοκοι υπολογισμοί του κόστους ενέργειας, οι φόροι, η παραπλανητική γλώσσα, κ.ά., καθιστούν τους λογαριασμούς ενέργειας δυσνόητους και επιβαρύνουν δυσανάλογα τους καταναλωτές. Επίσης, δυσχεραίνουν τον έλεγχο του ενεργειακού κόστους και της κατανάλωσης. Συνήθως, οι λογαριασμοί ενέργειας αναφέρονται στην ενέργεια που καταναλώνεται για θέρμανση, ψύξη, φωτισμό και χρήση συσκευών. Η παρούσα μελέτη επικεντρώνεται αποκλειστικά στην κατάσταση των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας στην Ευρώπη σήμερα, λόγω της μοναδικής φύσης της και του γεγονότος ότι σε ορισμένες περιπτώσεις δεν υπάρχει υποκατάστατο καύσιμο, ιδίως για χρήσεις όπως ο φωτισμός, το μαγείρεμα, η ψύξη, κ.λπ.

Η μελέτη εκπονήθηκε με τη συνεργασία του INZEB, της Ένωσης Καταναλωτών – Η Ποιότητα της Ζωής (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.) και του Ιδρύματος Χάινριχ Μπελ Γραφείο Θεσσαλονίκης, και με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Καταναλωτών – BEUC.

Μελέτη της Ένωσης Καταναλωτών – Η Ποιότητα της Ζωής (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.) διαπίστωσε ότι:

- ▶ οι λογαριασμοί ηλεκτρικού ρεύματος περιλαμβάνουν 10 χρεώσεις, από τις οποίες οι 7 είναι άσχετες με την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος και μόνο 3 αφορούν σε αυτήν (μεταφορά, διανομή, και κατανάλωση ενέργειας),
- ▶ ο λογαριασμός ενός μέσου νοικοκυριού προσ αυξάνεται κατά 30-35% από τις εν λόγω χρεώσεις υπέρ τρίτων (π.χ. δημοτικά τέλη, εθνική τηλεόραση, Ειδικό Τέλος Μείωσης Εκπομπών Αερίων Ρύπων, Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας),
- ▶ το κόστος προμήθειας, μεταφοράς και διανομής της ηλεκτρικής ενέργειας που πληρώνει ο κάθε καταναλωτής καλύπτει περίπου το 65% του συνολικού λογαριασμού του

→ Πηγή: [Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ., 15 Μάρτη Παγκόσμια Ημέρα Καταναλωτή με: «Καθαρούς Λογαριασμούς Ηλεκτρικού Ρεύματος», 11.03.2021](#)

Χρειάστηκε συλλογική προσπάθεια για να περιηγηθούμε στον λαβύρινθο των λογαριασμών της ΕΕ

Μπροστά στο τιτάνιο έργο της συλλογής πληροφοριών για τους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας κάθε χώρας, καθώς και της κατανόησης της πολυπλοκότητας των εθνικών αγορών ενέργειας, κρίθηκε απαραίτητη μια πιο συλλογική προσέγγιση. Ως εκ τούτου, το 2021 ένα διαδικτυακό ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε σε δύο κύκλους (Απρίλιος-Μάιος και Σεπτέμβριος) με αποδέκτες εμπειρογνώμονες και φορείς που εντοπίστηκαν μέσα από τα ευρύτερα δίκτυα επαφών των τριών οργανισμών που έλαβαν την πρωτοβουλία. Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν μέσω αυτής της πανευρωπαϊκής διαδικτυακής έρευνας, σε συνδυασμό με βιβλιογραφική έρευνα, τροφοδότησαν τη μελέτη παρέχοντας μια συγκριτική ανάλυση των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας στα Κράτη Μέλη. Από αυτήν την ανάλυση αντλούνται χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με τις επιπτώσεις των υφιστάμενων πολιτικών σε εθνικό επίπεδο όσον αφορά τις τιμές και το κόστος της ενέργειας, καθώς και βέλτιστες πρακτικές και συστάσεις ως προς τη χάραξη πολιτικής με στόχο την υπέρβαση των υφιστάμενων εμποδίων.

Η ταυτότητα της πανευρωπαϊκής έρευνας για τους λογαριασμούς «καθαρής» ενέργειας

Συνολικά 49 άτομα συμμετείχαν στην πανευρωπαϊκή έρευνα που κάλυψε τα 27 Κράτη Μέλη της ΕΕ. Το ένα τρίτο των συμμετεχόντων ήταν γυναίκες εμπειρογνώμονες, άλλο ένα τρίτο ήταν άνδρες, ενώ τα υπόλοιπα ερωτηματολόγια απαντήθηκαν συλλογικά από εμπειρογνώμονες οργανισμών. Οι ερωτηθέντες εκπροσωπούν 46 ενδιαφερόμενα μέρη από τον ακαδημαϊκό χώρο, την κοινωνία των πολιτών, τις δημόσιες ανεξάρτητες αρχές, τους ενεργειακούς συνεταιρισμούς και τις εταιρείες που παρέχουν συμβουλευτικές υπηρεσίες στον τομέα της ενέργειας, και συγκεκριμένα:

- Ενώσεις καταναλωτών (11)
- Οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ενεργειακής απόδοσης, του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης (7)
- Εμπειρογνώμονες και ερευνητές/τριες από τεχνικά πανεπιστήμια, ερευνητικά ινστιτούτα και φορείς επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης (7)
- Εθνικοί και περιφερειακοί οργανισμοί για την ενέργεια και το κλίμα (6)
- Καινοτόμες εταιρείες στον τομέα των έξυπνων ενεργειακών δικτύων, της εμπορίας ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης (6)
- Ενεργειακοί συνεταιρισμοί, ενεργειακές κοινότητες και Ευρωπαϊκοί φορείς εκπροσώπησης (7)
- Επιμελητήρια και ομοσπονδίες εργαζομένων και εργοδοτών (2)

Βασικά ευρήματα της μελέτης για όλη την Ευρώπη

Σύμφωνα με τους κοινούς Ευρωπαϊκούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας (Οδηγία (ΕΕ) 2019/944), το τελικό ποσό που καλούνται να καταβάλουν οι καταναλωτές απαρτίζεται από τρεις συνιστώσες, που αφορούν ειδικότερα:

1. Την καθαυτό κατανάλωση ενέργειας,
2. Τη χρήση του δικτύου (μεταφορά και διανομή),
3. Τους φόρους, τις εισφορές, τα τέλη και τις λοιπές επιβαρύνσεις.

Οι δύο πρώτες συνιστώσες είναι προφανείς και αναφέρθηκαν από τους/τις εμπειρογνώμονες που συμμετείχαν στην έρευνα. Επιμέρους διαφοροποιήσεις και ιδιαιτερότητες σημειώθηκαν ως προς την τρίτη συνιστώσα, καθώς και σε σχέση με άλλες πτυχές του λογαριασμού, όπως π.χ., περιβαλλοντικές πληροφορίες, διαφάνεια και φιλικότητα προς τον καταναλωτή.

Τα πρώτα ευρήματα της ανάλυσης ανέδειξαν τη σημαντική επίδραση που έχουν στους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας οι εθνικές ενεργειακές πολιτικές που σχετίζονται με την αγορά ενέργειας, την ενεργειακή μετάβαση και τις κοινωνικές πολιτικές των Κρατών Μελών.

Διαπιστώθηκαν διαφοροποιήσεις, αλλά και κοινές τάσεις στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας. Πιο συγκεκριμένα:

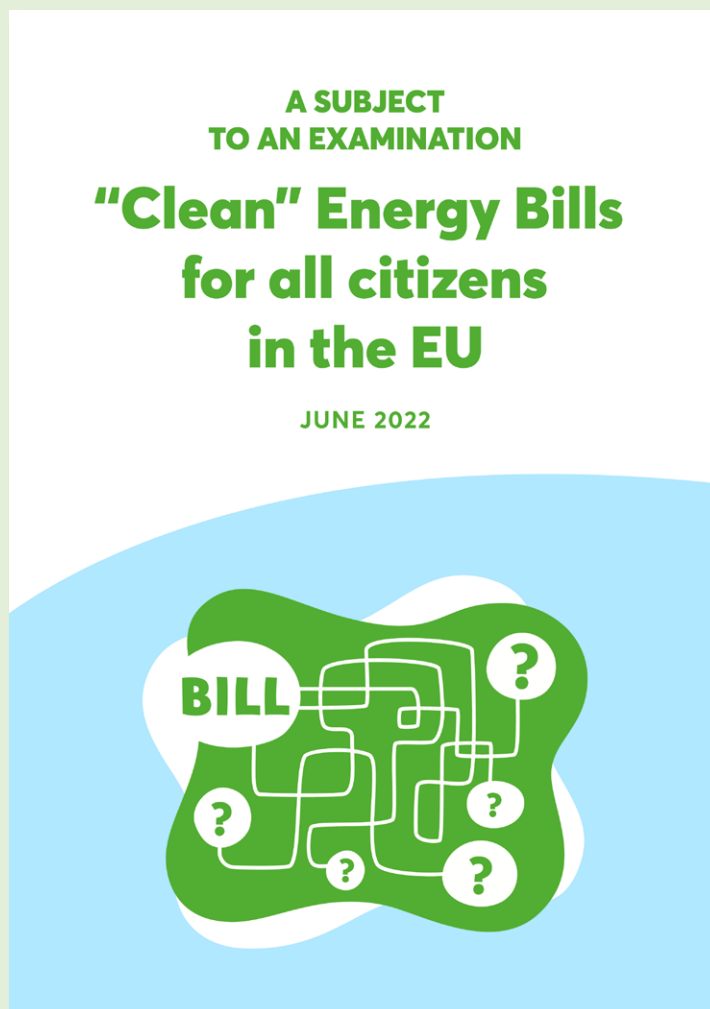
- **Μη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 για την ηλεκτρική ενέργεια,**
- **Πρακτικές προβολής ψευδοοικολογικής ταυτότητας (greenwashing),**
- **Σημαντική επιβάρυνση των πολιτών με δαπάνες σχετικές με την ενεργειακή μετάβαση και την άσκηση κοινωνικής πολιτικής,**
- **Χρεώσεις τρίτων που σχετίζονται έμμεσα ή καθόλου με την ενέργεια.**

Είναι αξιοσημείωτο ότι όλα τα παραπάνω επηρεάζουν αρνητικά τον έλεγχο της κατανάλωσης, αυξάνουν το κόστος της ενέργειας και εκθέτουν τους πολίτες σε κίνδυνο ενεργειακής φτώχειας, επιβαρύνοντας ιδιαίτερα τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Σε γενικές γραμμές, διαπιστώνουμε ότι η διαφάνεια στους λογαριασμούς ενέργειας έχει βελτιωθεί τα τελευταία χρόνια, αν και υπάρχουν μεγάλα περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης, με σκοπό πάντα την ενδυνάμωση των καταναλωτών και την ενίσχυση του υγιούς ανταγωνισμού.

Οι λογαριασμοί ηλεκτρικής ενέργειας συνιστούν ένα σημαντικό μέσο πληροφόρησης των καταναλωτών. Πέρα από τα δεδομένα σχετικά με την κατανάλωση και το κόστος, μπορούν να περιλαμβάνουν και άλλες πληροφορίες που βοηθούν τους καταναλωτές να συγκρίνουν την τρέχουσα προσφορά τους με ανταγωνιστικές προσφορές. Ωστόσο, οι διαφωνίες σχετικά με τους λογαριασμούς αποτελούν πολύ συχνή αιτία παραπόνων των καταναλωτών, και παράγοντα που συμβάλλει σε μόνιμα χαμηλά επίπεδα ικανοποίησης και συμμετοχής των καταναλωτών στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας.

Σύμφωνα και με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/944, οι λογαριασμοί ηλεκτρικής ενέργειας πρέπει να είναι ακριβώς αυτό: «Οι λογαριασμοί που εκδίδονται για την ηλεκτρική ενέργεια που καταναλώνουν οι πολίτες στο σπίτι τους θα πρέπει να είναι διαφανείς και να μην περιλαμβάνουν οποιεσδήποτε άσχετες προς την ενέργεια χρεώσεις και έμμεσους φόρους. Η εθνική νομοθεσία πρέπει να εγγυάται στους καταναλωτές/τριες το δικαίωμα σε ακριβείς, κατανοητές, σαφείς, περιεκτικές και διαφανείς πληροφορίες σχετικά με την κατανάλωση και την τιμολόγηση με τρόπο εύληπτο και συγκρίσιμο. Ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την προστασία, την ενημέρωση και την ενδυνάμωση των καταναλωτών θα συμβάλει στην επιτάχυνση της μετάβασης στην καθαρή ενέργεια».

Η κατάσταση με τους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα σήμερα

† [Δείτε τα πρώτα ευρήματα της ανάλυσης σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, στα Αγγλικά.](#)

Τι προβλέπει το θεσμικό πλαίσιο για την τιμολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας;

Η προμήθεια και η τιμολόγηση της ηλεκτρικής ενέργειας στην ελληνική αγορά ρυθμίζεται από τον Νόμο 4001/2011 «Για τη λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις»,¹¹ τον Νόμο 4986/2022/Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/944,¹² και από τον Κώδικα Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας σε Πελάτες.¹³ Οι διατάξεις του Κώδικα εξασφαλίζουν, αφενός, την προστασία των καταναλωτών και αφετέρου, την ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού στον κλάδο προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας.

Με την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο, οι προμηθευτές έχουν υποχρέωση να παρέχουν στους πελάτες τους στοιχεία σχετικά με:

- **Τη συνεισφορά κάθε ενεργειακής πηγής** στο συνολικό μείγμα καυσίμων του εκάστοτε προμηθευτή κατά το προηγούμενο έτος. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να παρέχονται με τρόπο κατανοητό και σαφώς συγκρίσιμο, τόσο σε εθνικό επίπεδο, όσο και σε επίπεδο προμηθευτή, εάν αυτός δραστηριοποιείται σε περισσότερα Κράτη Μέλη της ΕΕ.
- **Πληροφορίες για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις** όσον αφορά τουλάχιστον τις εκπομπές CO₂ που εκλύονται ως αποτέλεσμα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από το συνολικό μείγμα καυσίμων του προμηθευτή κατά το προηγούμενο έτος.

Οι προμηθευτές μπορούν να επιλέξουν διάφορα κανάλια επικοινωνίας προκειμένου να συμμορφωθούν με τα παραπάνω, είτε μέσω του λογαριασμού κατανάλωσης και των πληροφοριών τιμολόγησης, απευθείας ή με παραπομπή σε συγκεκριμένη πηγή, είτε σε χωριστό έγγραφο συνημμένο στον λογαριασμό κατανάλωσης.

---

11 Νόμος 4001/2011 «Για τη λειτουργία Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις», όπως ισχύει (ΦΕΚ 179/Α/22.08.2011). Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/TNL7s4C>

12 Νόμος 4986/2022 (Κωδικοποιημένος), Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 5ης Ιουνίου 2019 σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και την τροποποίηση της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ και άλλες επείγουσες διατάξεις. Διαθέσιμο εδώ: <https://bit.ly/3MjN5qv>

13 Κώδικας Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας σε Πελάτες (ΦΕΚ 832/Β/09.04.2013). Διαθέσιμο εδώ: <https://bit.ly/3FFDwic>

Ειδικότερα, ο Κώδικας προβλέπει σαφή, εύλογα και διαφανή κριτήρια βάσει των οποίων δύναται να αναπροσαρμοστούν οι χρεώσεις προμήθειας της ηλεκτρικής ενέργειας, ορίζει το περιεχόμενο των λογαριασμών και προβλέπει τις «Βασικές Αρχές Τιμολόγησης Ηλεκτρικής Ενέργειας». Οι αρχές αυτές περιλαμβάνουν:

- **την απλότητα και διαφάνεια της πληροφόρησης** σχετικά με τις εφαρμοζόμενες χρεώσεις και τις προσφερόμενες υπηρεσίες,
- **την αμερόληπτη μεταχείριση πελατών** που παρουσιάζουν παρόμοια καταναλωτικά χαρακτηριστικά,
- **την ανάκτηση του πραγματικού κόστους** της προσφερόμενης υπηρεσίας (της προμήθειας), ώστε να διασφαλιστεί η δυνατότητα παροχής των υπηρεσιών αυτών στο μέλλον.

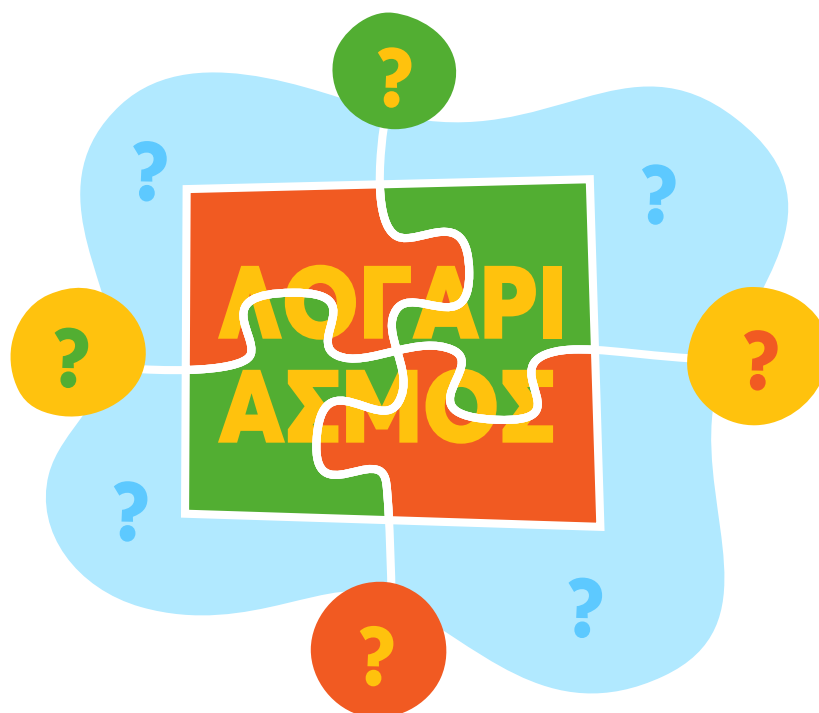
Επιπρόσθετα, η Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων, ως ανεξάρτητη αρχή με κύρια αρμοδιότητα την εποπτεία της αγοράς ενέργειας, εξέδωσε δύο φορές κατευθυντήριες οδηγίες προς τους προμηθευτές,¹⁴ το 2020 και το 2021. Οι οδηγίες αυτές εξειδικεύουν τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι χρεώσεις προμήθειας, ώστε να θεωρούνται σαφείς, εύληπτες και διαφανείς και να επιτρέπουν την εύκολη σύγκριση μεταξύ των τιμολογίων και των προσφορών των προμηθευτών. Επιπλέον, προωθείται η αρχή της διαφάνειας τόσο σε προσυμβατικό επίπεδο, όταν δηλαδή οι καταναλωτές συγκρίνουν τις προσφορές προμήθειας, όσο και κατά την εκτέλεση της σύμβασης, ιδίως στο επίπεδο του λογαριασμού κατανάλωσης.

Οι οδηγίες αυτές έχουν χαρακτήρα γνωμοδοτικό, συνεπώς δεν λειτουργούν δεσμευτικά προς τους προμηθευτές. Εντούτοις, η συμμόρφωση με αυτές θα διευκολύνει τους καταναλωτές να αντιλαμβάνονται εκ των προτέρων τη φύση του προσφερόμενου τιμολογίου και τον βαθμό έκθεσής τους στον κίνδυνο διακύμανσης των τιμών στις χονδρικές αγορές ηλεκτρικής ενέργειας. Επιπρόσθετα, η υιοθέτηση ενός πιο κατανοητού και εύκολα συγκρίσιμου λογαριασμού μπορεί να συμβάλει στην εδραίωση σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ των προμηθευτών και των πελατών τους. Αυτό μεταφράζεται και σε μειωμένο αριθμό παραπόνων και μικρότερο φόρτο εργασίας για τα τμήματα εξυπηρέτησης πελατών, μικρότερη διαφυγή πελατών, και γενικότερα ενισχύει τον υγιή ανταγωνισμό στην αγορά.

---

¹⁴ Η ΠΑΑΕΥ εξέδωσε α) τις υπ' αριθ. 409/2020/Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη διαφάνεια και την επαληθευσσιμότητα των χρεώσεων στο ανταγωνιστικό σκέλος των τιμολογίων ΧΤ, και β) υπ' αριθ. 967/2021/Κατευθυντήριες Οδηγίες για την υιοθέτηση πρότυπου εγγράφου «Αίτησης Προσφοράς Προμήθειας Ηλεκτρικής Ενέργειας ΧΤ» και υποδείγματος «Λογαριασμού Κατανάλωσης ΧΤ» προκειμένου για την ενδυνάμωση των καταναλωτών και την ενίσχυση των αρχών της διαφάνειας, της ευχερούς κατανόησης και της συγκρισιμότητας, σε προσυμβατικό και συμβατικό πλαίσιο. Διαθέσιμα εδώ: <https://cutt.ly/JwaVsPbQ> και <https://cutt.ly/QwaVs4zU>

Χρεώσεις που περιλαμβάνει ο λογαριασμός ηλεκτρικής ενέργειας

Οι λογαριασμοί χωρίζονται σε έναντι και εκκαθαριστικούς. Ο εκκαθαριστικός λογαριασμός ρεύματος περιλαμβάνει την αξία της κατανάλωσης ολόκληρης της περιόδου που καταμετρήθηκε (ανά τέσσερις μήνες), μειωμένη ή αυξημένη ανάλογα με τους ενδιάμεσους έναντι λογαριασμούς, που εκδίδονται κάθε μήνα. Προκειμένου να εκδώσει τον έναντι λογαριασμό, ο προμηθευτής υπολογίζει κατ' εκτίμηση την κατανάλωση ανατρέχοντας στο ιστορικό καταναλώσεων του κάθε πελάτη από το προηγούμενο έτος. Αρκετοί προμηθευτές παρέχουν στους πελάτες τους τη δυνατότητα καταχώρισης της κατανάλωσης διαδικτυακά (π.χ., μέσω ειδικής εφαρμογής) και εκδίδουν τον έναντι λογαριασμό με μεγαλύτερη ακρίβεια. Είναι σημαντικό να σημειώσουμε πως συγκεκριμένες ομάδες καταναλωτών δεν είναι σε θέση να επωφεληθούν από την δυνατότητα αυτή (π.χ., άτομα μεγάλης ηλικίας).

Οι χρεώσεις που απαρτίζουν τον λογαριασμό ηλεκτρικής ενέργειας, αφορούν:

- **Το κόστος της ενέργειας και τις υπόλοιπες δαπάνες για την προμήθειά της, που αποτελούν τις ανταγωνιστικές χρεώσεις του λογαριασμού.**
- **Τις ρυθμιζόμενες χρεώσεις, που εγκρίνονται από το κράτος:**
  - Τέλη χρήσης του δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας (υπέρ του Διαχειριστή του Συστήματος Μεταφοράς – ΑΔΜΗΕ)
  - Τέλη χρήσης του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας (υπέρ του Διαχειριστή του Δικτύου Διανομής – ΔΕΔΔΗΕ)
  - Τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ωφελείας (ΥΚΩ)
  - Το Ειδικό Τέλος Μείωσης Εκπομπών Αερίων Ρύπων (ΕΤΜΕΑΡ)
- **Τις χρεώσεις προς τρίτους, διάφορους φόρους, τέλη και τον ΦΠΑ.**

Επιπλέον χρεώσεις που σχετίζονται με την εθνική στρατηγική για την ενεργειακή μετάβαση

Το Ειδικό Τέλος Μείωσης Εκπομπών Αερίων Ρύπων (ΕΤΜΕΑΡ) περιλαμβάνεται στους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος. Το τέλος αυτό προορίζεται για την αποζημίωση των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Με τον τρόπο αυτό, οι καταναλωτές συμβάλλουν στη μείωση των εκπομπών αερίων ρύπων μέσω της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ.

Το ΕΤΜΕΑΡ υπολογίζεται βάση της κατανάλωσης, υπόκειται σε ΦΠΑ και ισχύει για όλους τους πελάτες ανεξαρτήτως του προμηθευτή που έχουν επιλέξει. Η βασική χρέωση ΕΤΜΕΑΡ ορίζεται με υπουργική απόφαση¹⁵ και καταβάλλεται μέσω του λογαριασμού από όλους τους καταναλωτές, οικιακούς και λοιπούς, που είναι συνδεδεμένοι στο δίκτυο χαμηλής τάσης. Για τους βιομηχανικούς πελάτες και άλλες ειδικές κατηγορίες, όπως τους αγρότες και, πρόσφατα, τις επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου, προβλέπεται η δυνατότητα καταβολής μειωμένων χρεώσεων.¹⁶

¹⁵ Για την περίοδο 2019-2028, οι χρεώσεις ΕΤΜΕΑΡ καθορίστηκαν από την Υπουργική Απόφαση υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΓΔΕ/76979/4917 (ΦΕΚ 3373/Β/31.08.2019). Η χρέωση βάσης που επιβάλλεται σε όλους του καταναλωτές (οικιακούς και λοιπούς) που είναι συνδεδεμένοι στην χαμηλή τάση ορίζεται σε 17€/MWh.

¹⁶ Με την ΥΑ υπ' αριθ. ΥΠΕΝ/ΔΗΕ/25936/310 ΦΕΚ 1160/Β/26.03.2021 τροποποιήθηκε η Απόφαση Χρεώσεων ΕΤΜΕΑΡ και εισάχθηκε νέα κατηγορία δυνητικών δικαιούχων μειωμένου ΕΤΜΕΑΡ Β.5 που αναφέρεται σε επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι δυσμενείς επιπτώσεις της πανδημίας του COVID-19.

☛ Για έναν καθαρό λογαριασμό που ενδυναμώνει τους καταναλωτές, χρειάζεται:

Νομοθετική παρέμβαση, ώστε οι οικιακοί καταναλωτές να μην επιβαρύνονται δυσανάλογα από το ETMEAP σε σχέση με τους καταναλωτές της μεσαίας και υψηλής τάσης (μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις βιομηχανικής και εμπορικής χρήσης, βαριές βιομηχανίες όπως χαλυβουργία, κλωστοϋφαντουργία, κ.λπ.), όπως συμβαίνει σήμερα. Αυτό αποκτά ακόμα μεγαλύτερο νόημα, αν αναλογιστεί κανείς πως οι βιομηχανίες και οι επιχειρήσεις διαθέτουν μεγαλύτερη πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία για την αξιοποίηση των τεχνολογιών ΑΠΕ και εξοικονόμησης ενέργειας (π.χ., συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης σε συνεργασία με Εταιρείες Ενεργειακών Υπηρεσιών (ESCOs),¹⁷ δανεισμό, κ.λπ.), αλλά μπορούν να επιδιώξουν και οικονομικά οφέλη από την αναβάθμιση των υποδομών τους (π.χ., μικρότερο κόστος για την ενέργεια, διαμόρφωση προφίλ πιο φιλικού προς το περιβάλλον).

Ειδικότερα, προτείνεται η αναστολή του ETMEAP για τους οικιακούς καταναλωτές καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης τιμών ενέργειας, με δεδομένη την οπισθοδρόμηση που παρατηρείται στην εθνική πολιτική για την ενέργεια και το κλίμα και τη στροφή προς τη χρήση ορυκτών καυσίμων (π.χ., λιγνιτικά κοιτάσματα, εισαγωγή υδροποιημένου ορυκτού αερίου, έρευνες υδρογονανθράκων). Σε πρόσφατη έρευνα της Ένωσης Καταναλωτών – Η Ποιότητα της Ζωής (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.),¹⁸ την περίοδο Μαρτίου-Μαΐου 2021, αναφορικά με τους λογαριασμούς του ηλεκτρικού ρεύματος, οι καταναλωτές δήλωσαν σε ποσοστό 84,6% ότι επιθυμούν να σταματήσουν να επιβαρύνονται τις ρυθμιζόμενες χρεώσεις ETMEAP, οι οποίες αυξάνουν σημαντικά τον λογαριασμό.

Τι συμβαίνει στην υπόλοιπη Ευρώπη;

Στη συντριπτική πλειονότητα των Κρατών Μελών (20 από τα 27), οι λογαριασμοί ηλεκτρικού ρεύματος περιλαμβάνουν εισφορές ή μηχανισμούς στήριξης που σχετίζονται με τα εθνικά σχέδια ενεργειακής μετάβασης. Οι εισφορές αυτές διαφοροποιούνται σημαντικά ανάλογα με την κατηγορία των καταναλωτών (π.χ. οικιακοί, βιομηχανικοί), ενώ οι περισσότερες κατευθύνονται προς την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ μέσω συστημάτων εγγυημένων σταθερών τιμών (feed-in-tariffs), για την προώθηση τεχνολογιών συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης, πράσινων πιστοποιητικών και ενεργειακής απόδοσης. Μεταξύ των 7 χωρών στις οποίες δεν υπάρχει τέτοιο στοιχείο στον λογαριασμό, ξεχωρίζει η Μάλτα, καθώς η στήριξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας χρηματοδοτείται από τον κεντρικό κρατικό προϋπολογισμό. Στη Δανία, η εν λόγω εισφορά καταργείται σταδιακά το 2022.

17 Eurocontract Intelligent Energy Europe project. Διαθέσιμο εδώ: <http://www.cres.gr/gr-epc/faq.htm>

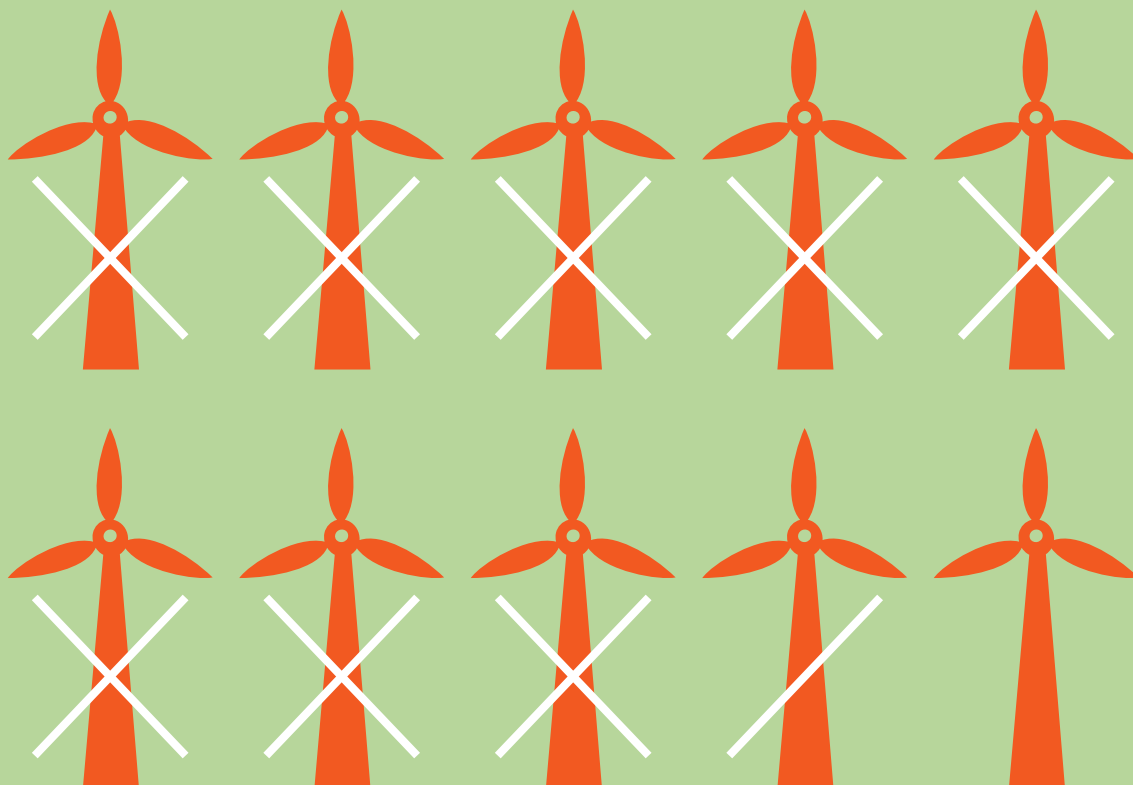
18 Έρευνα της Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/ywsMVMYp>

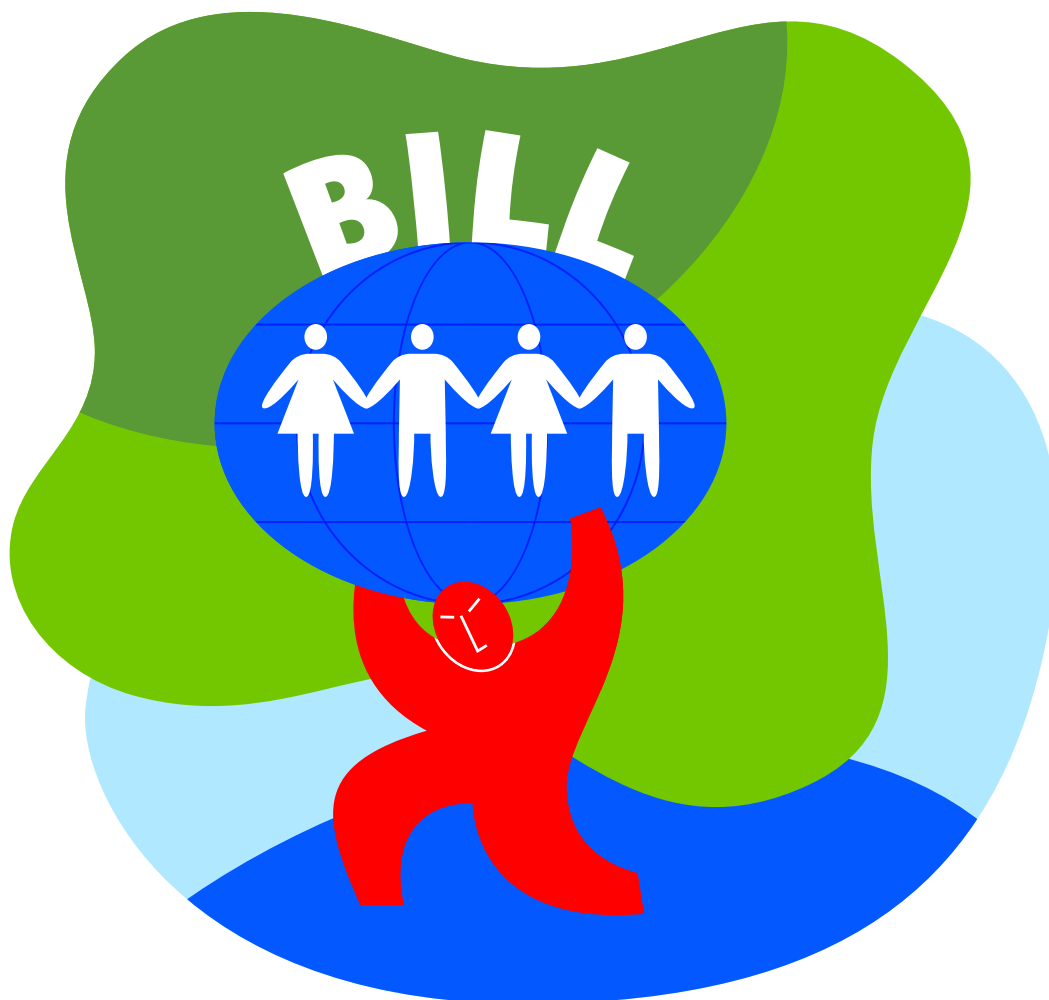
ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ

Σε πρόσφατη έρευνα της Ένωσης Καταναλωτών – Η Ποιότητα της Ζωής (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.), την περίοδο Μαρτίου-Μαΐου 2021, αναφορικά με τους λογαριασμούς του ηλεκτρικού ρεύματος, οι καταναλωτές δήλωσαν σε ποσοστό 84,6% ότι επιθυμούν να σταματήσουν να επιβαρύνονται τις ρυθμιζόμενες χρεώσεις ΕΤΜΕΑΡ, οι οποίες αυξάνουν σημαντικά τον λογαριασμό.

84,6%

ΟΧΙ στις χρεώσεις ΕΤΜΕΑΡ

Χρεώσεις που σχετίζονται με την άσκηση κοινωνικής πολιτικής

Ένας από τους μηχανισμούς για τη χρηματοδότηση των μέτρων πολιτικής στον τομέα της ενέργειας είναι η υποχρέωση υπέρ Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (ΥΚΩ), η οποία καθορίστηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2009/72/ΕΚ.¹⁹ Αυτό το τέλος διατίθεται για τη χρηματοδότηση έργων που εξασφαλίζουν την ασφάλεια του εφοδιασμού (energy security) και την προστασία του περιβάλλοντος, με συχνότερη την προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ).

---

¹⁹ T. Karpavicius & T. Balezentis, "Public Service Obligation Levy in the Context of Energy Sustainability and Security: The Cases of Ireland, Greece, Denmark and Lithuania", *Energies* 2022, 15(1), 16. Διαθέσιμο εδώ: <https://doi.org/10.3390/en15010016>

Στους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος στην Ελλάδα περιλαμβάνονται χρεώσεις που αφορούν την παροχή Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (ΥΚΩ) και εισπράττονται από τους προμηθευτές, προκειμένου:

- **Να παρέχεται ηλεκτρική ενέργεια στους κατοίκους των μη διασυνδεδεμένων νησιών στην ίδια τιμή με τους κατοίκους της ηπειρωτικής χώρας, παρά το γεγονός ότι το κόστος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στα νησιά είναι πολύ υψηλότερο.**
- **Να εξασφαλίζεται η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας σε τιμή σημαντικά μειωμένη σε σχέση με τα ισχύοντα τιμολόγια σε πολύτεκνους και ευάλωτους καταναλωτές που περιλαμβάνονται στο Κοινωνικό Τιμολόγιο (ΚΟΤ).²⁰**
- **Να εξασφαλίζεται σημαντική έκπτωση σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου προνοιακού χαρακτήρα (π.χ., εκκλησιαστικά-φιλανθρωπικά ιδρύματα και ειδικά πιστοποιημένους φορείς ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας) που επωφελούνται του Τιμολογίου Υπηρεσιών Αλληλεγγύης (ΤΥΑ).²¹**

Οι χρεώσεις αυτές επιβαρύνουν τους καταναλωτές και ισχύουν ανεξάρτητα από τον προμηθευτή. Ο ΔΕΔΔΗΕ, ως διαχειριστής των Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας, τηρεί τον Ειδικό Λογαριασμό Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (ΕΛΥΚΩ) στον οποίο καταλήγουν οι χρεώσεις ΥΚΩ, τις οποίες εισπράττουν οι προμηθευτές με τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος. Κατόπιν, ο Διαχειριστής ΥΚΩ καταβάλλει, από τα έσοδα του ΕΛΥΚΩ, αντάλλαγμα στους προμηθευτές για τις παρεχόμενες από αυτούς ΥΚΩ, δηλαδή την έκπτωση προς τους ωφελούμενους του κοινωνικού τιμολογίου και του τιμολογίου αλληλεγγύης, όπως και την ενιαία τιμολόγηση στα μη διασυνδεδεμένα νησιά. Σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείμματος του ΕΛΥΚΩ, προβλέπεται διαδικασία αναπροσαρμογής των τιμολογίων, καθώς και δυνατότητα κάλυψης του κόστους των ΥΚΩ, εν μέρει η εξ ολοκλήρου, από τον κρατικό προϋπολογισμό.²²

Όσον αφορά στον τρόπο υπολογισμού των ΥΚΩ, μέχρι πρότινος οι χρεώσεις υπολογίζονταν κλιμακωτά βάσει της κατανάλωσης. Από τον Οκτώβριο του 2022²³, ισχύει ενιαία χρέωση για τις τρεις υφιστάμενες κατηγορίες κατανάλωσης, που καθορίζεται στα 0,0179 €/kWh. Με τη χρέωση αυτή τροφοδοτείται ο νέος Μόνιμος Μηχανισμός Αντιστάθμισης Κινδύνου, για τη χρηματοδότηση μέτρων στήριξης των καταναλωτών. Εκτιμάται πως με αυτόν τον τρόπο θα συγκεντρωθούν περίπου 300 εκ. Ευρώ για τη χρηματοδότηση του Μηχανισμού.²⁴ Προκύπτει, έτσι, το οξύμωρο φαινόμενο όπου οι ίδιοι οι δυνητικά ωφελούμενοι χρηματοδοτούν μελλοντικές πολιτικές στήριξης με τελικό αποδέκτη τους ίδιους. Επιπλέον, η νέα οριζόντια χρέωση, που δεν λαμβάνει υπόψη την κατανάλωση ενέργειας όπως ίσχυε στο παρελθόν, επιβαρύνει δυσανάλογα τα νοικοκυριά χαμηλής κατανάλωσης, όπως φαίνεται στον Πίνακα 1.

20 Δικτυακός τόπος ΔΕΔΔΗΕ. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/YwaVTj5q>

21 Δικτυακός τόπος ΔΕΔΔΗΕ. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/VwaVYnwm>

22 Απόφαση Ρ.Α.Ε. 749/2021. Διαθέσιμο εδώ: <https://bit.ly/3QhuU65>

23 Από 03.12.2019 και εφεξής ισχύουν οι παρακάτω χρεώσεις για τους οικιακούς καταναλωτές:

1. Για τις πρώτες 1600 κιλοβατώρες ανά τετράμηνο, 0,0069 Ευρώ ανά κιλοβατώρα,

2. Για τις επόμενες 400 κιλοβατώρες (1601-2000), 0,05 ευρώ ανά κιλοβατώρα.

3. Από 2001 κιλοβατώρες και άνω, 0,085 Ευρώ ανά κιλοβατώρα. Δικτυακός τόπος ΡΑΑΕΥ, 07.11.2022.

Διαθέσιμο εδώ: <https://www.rae.gr/times-kai-xreoseis/>

24 energypress, 26.09.2022. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/dwaVAynX>

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ (kWh/μήνα)	ΧΡΕΩΣΗ (€/kWh)		
	ΚΛΙΜΑΚΩΤΑ	ΕΝΙΑΙΑ	ΔΙΑΦΟΡΑ
Πρώτες 400 kWh	0,0069	0,0179	+0,011
Από 400 – 500 kWh	0,0500	0,0179	-0,0321
Πάνω από 500 kWh	0,0850	0,0179	-0,0671

Πίνακας 1 Σύγκριση κλιμακωτού και ενιαίου τρόπου υπολογισμού της χρέωσης ΥΚΩ

Ο νέος τρόπος υπολογισμού αποτελεί, σύμφωνα με ανακοίνωση του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μια προσπάθεια εξορθολογισμού των ΥΚΩ, με ιδιαίτερη μνεία σε νοικοκυριά που έχουν υψηλή κατανάλωση διότι έχουν στραφεί στον ηλεκτρισμό για τη θέρμανση της οικίας τους.²⁵ Εντούτοις, η έλλειψη μιας περιεκτικής βάσης δεδομένων που θα αποτύπωνε σε επίπεδο νοικοκυριού στοιχεία για την κατανάλωση, τις πηγές που χρησιμοποιούνται ανά χρήση, την εξοικονόμηση που επιδιώκεται, κ.λπ., καθιστά αδύνατη την επιβεβαίωση του παραπάνω ισχυρισμού. Για τους καταναλωτές στη μέση τάση θα υπάρχει επιβάρυνση, αφού από 0,69 λεπτά ανά κιλοβατώρα πλέον χρεώνονται 1,7 ευρώ ανά κιλοβατώρα. Στους καταναλωτές υψηλής τάσης, δηλαδή τις πολύ ενεργοβόρες βιομηχανίες, η χρέωση παραμένει ίδια στα 4,14 ευρώ ανά μεγαβατώρα.

Τέλος, και παρά τις δηλώσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας²⁶ για μελλοντικές μειώσεις στις χρεώσεις ΥΚΩ χάρη στην προοδευτική ολοκλήρωση των έργων διασύνδεσης των νησιών, κάτι τέτοιο δεν συνέβη όταν στα τέλη του 2021 σημειώθηκε πλεόνασμα ύψους 135 εκ. ευρώ. Αντίθετα, αυτό αποφασίστηκε να χρησιμοποιηθεί για να αντισταθμίσει την αναστολή των χρεώσεων ΥΚΩ για βιομηχανικούς και αγροτικούς καταναλωτές και καταναλωτές γενικής χρήσης συνδεδεμένους στο σύστημα μέσης τάσης, για το χρονικό διάστημα 1.11.2021-31.03.2022.²⁷

Υπολογίζεται πως οι ΥΚΩ επιβαρύνουν τους καταναλωτές με ποσό 1 δισ. Ευρώ κάθε χρόνο.²⁸ Ταυτόχρονα, οι διασυνδέσεις της Κρήτης και των Κυκλάδων έχουν καθυστερήσει πάνω από 40 χρόνια,²⁹ παρόλο που από ετήσια έκθεση της ΔΕΗ προκύπτει πως το έργο διασύνδεσης της Κρήτης ήταν οικονομικά συμφέρον από το 1981. Κρίνεται, συνεπώς, απαραίτητος ο καθορισμός, μέσα από διαφανείς και δημοκρατικές διαδικασίες,

²⁵ b2green, 24.08.2022. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/NwaVAN4p>

²⁶ Money Review, 3.10.2021. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/3waVNpup>

²⁷ Σύμφωνα με τον Νόμο 4872/2021 (ΦΕΚ 247/Α/10-12-2021) αναστέλλονται οι χρεώσεις Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας (ΥΚΩ) για το χρονικό διάστημα κατανάλωσης από 1.11.2021 έως και 31.3.2022, για τις εξής κατηγορίες καταναλωτών: Βιομηχανικής χρήσης ΜΤ >13GWh, Βιομηχανικής χρήσης ΜΤ, Γενικής χρήσης ΜΤ, Αγροτικής χρήσης ΜΤ, Βιομηχανικής χρήσης ΧΤ, για τις τριφασικές παροχές ισχύος μεγαλύτερης ή ίσης των 85kVA, και Αγροτικής χρήσης ΧΤ, για τις τριφασικές παροχές ισχύος μεγαλύτερης ή ίσης των 85kVA

²⁸ Reporters United. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.reportersunited.gr/5613/to-mayro-pelagos/>

²⁹ Ό.π.

ενός πλαισίου για την αξιοποίηση του οφέλους που προκύπτει από τη διασύνδεση των νησιών που θα συμβάλει στην χρηματοδότηση μιας καινοτόμου κοινωνικής πολιτικής, με στόχο την οριστική απεξάρτηση των πολιτών από τις ΥΚΩ μέσα από την εξοικονόμηση ενέργειας και την αυτοπαραγωγή.

Το 2019, η Greenpeace Ελλάδα παρουσίασε τεκμηριωμένη πρόταση για ένα «πράσινο κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο» που προέβλεπε την υλοποίηση δεκαετούς προγράμματος σταδιακής ένταξης 340.000 ευάλωτων νοικοκυριών (ωφελούμενων του ΚΟΤ), με εκτιμώμενο μέσο ετήσιο κόστος υλοποίησης έως 45 εκατ. €, δηλαδή σχεδόν το μισό των συνολικών κονδυλίων (80 εκατ. €) που διατίθενται για τη στήριξη του ΚΟΤ. Σύμφωνα με την πρόταση, τα νοικοκυριά αποκτούν είτε το δικό τους οικιακό φωτοβολταϊκό σύστημα ισχύος 2kW δωρεάν, είτε δωρεάν μέρισμα αντίστοιχης ισχύος σε ενεργειακή κοινότητα η οποία λειτουργεί φωτοβολταϊκό πάρκο για ενεργειακό συμψηφισμό. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να καταπολεμηθεί η ενεργειακή φτώχεια και η μόνιμη ανάγκη ενίσχυσης του εισοδήματος των νοικοκυριών, διασφαλίζεται ότι ο επερχόμενος εκδημοκρατισμός του ενεργειακού τομέα θα αφορά όλους, δηλαδή ότι «κανείς δεν θα μείνει πίσω», και τα νοικοκυριά θα μπορούν να αποπληρώνουν τις οφειλές τους με τρόπο βιώσιμο, χάρη στη δωρεάν ηλιακή ενέργεια.

→ Πηγή: Greenpeace Ελλάδα, Η ηλιακή κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα (2019).

☛ Για έναν καθαρό λογαριασμό που ενδυναμώνει τους καταναλωτές, χρειάζεται:

Η αποσύνδεση των χρεώσεων ΥΚΩ από τους λογαριασμούς και η δρομολόγηση ενός εναλλακτικού, βιώσιμου και κοινωνικά δίκαιου μοντέλου για τη χρηματοδότηση της κοινωνικής πολιτικής στον τομέα της ενέργειας. Το κυριότερο, όμως, είναι ο μετασχηματισμός της κοινωνικής πολιτικής με απομάκρυνση από το μοντέλο της επιδότησης των λογαριασμών και συνεπώς της κατανάλωσης, καθώς αυτό δεν αντιμετωπίζει ουσιαστικά το ζήτημα των υπέρογκων λογαριασμών και της ενεργειακής φτώχειας. Αντίθετα, μια καινοτόμα κοινωνική πολιτική που βασίζεται σε στοχευμένα μέτρα για την εξοικονόμηση ενέργειας και την αυτοπαραγωγή, μπορεί να δώσει οριστική διέξοδο στους ευάλωτους καταναλωτές. Την άποψη αυτή συμμερίζονται σε ποσοστό 42,7% οι πολίτες που συμμετείχαν σε έρευνα της Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.,³⁰ ενώ μόνο το 14,5% βρίσκει πως η επιδότηση των λογαριασμών αποτελεί καλό μέτρο για τη μείωση του ενεργειακού κόστους. Επιπλέον, έρευνα της Greenpeace Ελλάδα³¹ καταδεικνύει το ενδιαφέρον των πολιτών για την ενεργειακή μετάβαση και την πρόθεσή τους να συμμετέχουν σε αυτή με την ενεργειακή ανακαίνιση του σπιτιού τους (66%) και την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών για την κάλυψη ίδιων αναγκών (53%).

30 Έρευνα της Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ. Διαθέσιμο εδώ: <https://bit.ly/40kHOVz>

31 Greenpeace Ελλάδα. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/HwaV08pm>

Τα βάρη της κοινωνικής πολιτικής δεν μπορούν να επιβαρύνουν τους πολίτες, και μάλιστα στη συντριπτική πλειονότητα τα νοικοκυριά, ιδιαίτερα τώρα που η έκθεση τους στον κίνδυνο ενεργειακής φτώχειας έχει αυξηθεί δραματικά. Σε πρόσφατη δημοσκόπηση,³² μόλις 2 στους 10 πολίτες δήλωσαν πως καταφέρνουν να αποπληρώσουν τους λογαριασμούς ρεύματος εγκαίρως, ενώ περισσότεροι από τους μισούς έχουν περιορίσει την κατανάλωση ενέργειας στο σπίτι τους λόγω του υψηλού κόστους. Συγκεκριμένα, έρευνα της Ένωσης Εργαζομένων Καταναλωτών Ελλάδας³³ της ΓΣΕΕ κατέδειξε πως οι καταναλωτές, σε ποσοστό 86,8%, μείωσαν το ποσοστό θέρμανσης της κατοικίας τους σε μεγάλο βαθμό, ενώ το 91,3% χαμηλώνει ή κλείνει τη θέρμανση τις νυχτερινές ώρες. Επίσης, το ΙΝΕ της ΓΣΕΕ, στην ετήσια έκθεσή του για την ελληνική οικονομία και την απασχόληση³⁴ αποκαλύπτει πως ένα στα τρία νοικοκυριά δυσκολεύεται να ανταπεξέλθει στις δαπάνες για την κάλυψη βασικών αναγκών, ενώ σχεδόν ένα στα δύο αδυνατεί να ανταπεξέλθει σε μια έκτακτη δαπάνη.

Υπό αυτές τις συνθήκες, κρίνεται ιδιαίτερα προβληματικός και ο τρόπος χρηματοδότησης του πρόσφατου Μηχανισμού Αντιστάθμισης Κινδύνου, καθώς η ενίσχυση των καταναλωτών σε ενεργειακές κρίσεις προβλέπεται να προέρθει από τις ΥΚΩ, που καλούνται οι ίδιοι να πληρώσουν μέσω των λογαριασμών. Η χρηματοδότηση των ΥΚΩ από τους τελικούς καταναλωτές συναντάται και σε άλλα Κράτη Μέλη της Ε.Ε., και στις περισσότερες περιπτώσεις οι χρεώσεις ΥΚΩ αξιοποιούνται για την προώθηση των ΑΠΕ. Εξαίρεση αποτελεί, μαζί με την Ελλάδα, η Ισπανία που παρουσιάζει την ίδια ιδιαιτερότητά με τη χώρα μας ως προς τα μη διασυνδεδεμένα νησιά και κατά συνέπεια οι ΥΚΩ αποτελούν εργαλείο άσκησης κοινωνικής πολιτικής. Τόσο η βιβλιογραφική έρευνα,³⁵ όσο και η πρακτική εμπειρία δείχνουν πως οι ΥΚΩ μπορούν να χρηματοδοτηθούν είτε από τον κρατικό προϋπολογισμό (όπως άλλωστε προβλέπεται και από τον Ν. 4001/2011), είτε από τους παραγωγούς ενέργειας, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της Πορτογαλίας.³⁶

Στο πλαίσιο της μελέτης προτείνεται η χρηματοδότηση των ΥΚΩ από τον κρατικό προϋπολογισμό, καθώς στη χώρα μας αποτελούν εργαλείο άσκησης κοινωνικής πολιτικής, η οποία είναι κατεξοχήν ευθύνη και πεδίο δράσης του κράτους. Τα πλεονάσματα του Ειδικού Λογαριασμού ΥΚΩ που θα προκύψουν λόγω της προοδευτικής ολοκλήρωσης των έργων διασύνδεσης, θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν συμπληρωματικά με άλλες πηγές (π.χ., φορολόγηση υπερκερδών εταιρειών ενέργειας, που σύμφωνα με το πόρισμα της ΡΑΑΕΥ ανέρχονται σε περίπου 460 εκ. Ευρώ³⁷) για τον ανασχεδιασμό των ΥΚΩ, με τρόπο που θα εξασφαλίζει:

- προσιτή ηλεκτρική ενέργεια, όπως συμβαίνει σήμερα με τα εκπτώτικα τιμολόγια (κοινωνικό τιμολόγιο, τιμολόγιο αλληλεγγύης, ενιαία τιμή για τα μη διασυνδεδεμένα νησιά),

---

32 ienergia, 07.11.2022. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/twaV9UTV>

33 Έρευνα της Ένωσης Εργαζομένων Καταναλωτών Ελλάδας. Διαθέσιμο εδώ: <https://bit.ly/3sdmJQf>

34 Ετήσια Έκθεση του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ (2023). Διαθέσιμο εδώ: <https://shortly.at/lsztl>

35 T. Karpanavicius & T. Balezentis, "Public Service Obligation Levy in the Context of Energy Sustainability and Security: The Cases of Ireland, Greece, Denmark and Lithuania", *Energies* 2022, 15(1), 16. Διαθέσιμο εδώ: <https://doi.org/10.3390/en15010016>

36 Στην Πορτογαλία, το κόστος του κοινωνικού τιμολογίου καλύπτεται από τις ιδιωτικές εταιρείες που λειτουργούν υδροηλεκτρικές μονάδες για την παραγωγή θερμικής και ηλεκτρικής ενέργειας (άνω των 10 MVA) στην ηπειρωτική Πορτογαλία, με πληρωμές ανάλογες με την εγκατεστημένη ισχύ παραγωγής. International Energy Agency. Διαθέσιμο εδώ: <https://bit.ly/49axdRj>

37 newmoney, 03.11.2022. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/pwaV8RBs>

- πρόσβαση σε μια ελάχιστη ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας μέσω της αυτοκατανάλωσης (π.χ., ειδική ενίσχυση ευάλωτων καταναλωτών για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών στη στέγη, τη συμμετοχή σε ενεργειακές κοινότητες), σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο αλλά και την πρόσφατη Στρατηγική για την Ηλιακή Ενέργεια (EU Solar strategy),³⁸
- πρόσβαση σε πληροφορίες και υπηρεσίες εξοικονόμησης ενέργειας ουδέτερου κόστους για τα ευάλωτα νοικοκυριά, σύμφωνα με την πρόσφατη αναθεώρηση της Ευρωπαϊκής Οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων.³⁹

Ειδικότερα, οι παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας συνδέονται άμεσα και, στις μέρες μας, επιτακτικά με την εξασφάλιση ενεργειακής ασφάλειας. Κατά συνέπεια, στοχευμένες παρεμβάσεις στην κατεύθυνση της εξοικονόμησης ενέργειας όχι μόνο θωρακίζουν τους ευάλωτους καταναλωτές αλλά συμβάλλουν, μακροπρόθεσμα, στη μείωση του αριθμού τους και στην αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας. Στην ίδια λογική, η ενίσχυση του πλαισίου των Καθεστώτων Επιβολής προς την κατεύθυνση δράσεων για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης κτιρίων και συσκευών, την εγκατάσταση έξυπνων συστημάτων διαχείρισης ενέργειας, την ενημέρωση των πολιτών γύρω από την ορθή διαχείριση της ενέργειας και την εξοικονόμηση, κ.λπ., συμβάλλει στη συρρίκνωση ενός μεριδίου της αγοράς που χαρακτηρίζεται ζημιολόγο απαντώντας, εν μέρει, στο κρίσιμο ζήτημα της ρευστότητας στην αγορά.

Σημειώνεται ότι η πρόκληση του επανασχεδιασμού των ΥΚΩ με τρόπο κοινωνικά δίκαιο και οικονομικά και περιβαλλοντικά βιώσιμο, απαιτεί ιδιαίτερα εξειδικευμένες γνώσεις και πρόσβαση σε δεδομένα που οι συντάκτες της παρούσας μελέτης δεν διαθέτουν. Τίθεται, λοιπόν, στη διάθεση των αρμόδιων φορέων και όλων των εμπλεκόμενων μερών προς διαβούλευση, με σκοπό τον εμπλουτισμό της.

Τι συμβαίνει στην υπόλοιπη Ευρώπη;

Σε περισσότερες από τις μισές από τις υπό εξέταση χώρες (17 από τις 27), οι λογαριασμοί ηλεκτρικού ρεύματος δεν περιλαμβάνουν δαπάνες που σχετίζονται με το κοινωνικό τιμολόγιο. Η απουσία κοινωνικών τιμολογίων ηλεκτρικής ενέργειας δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν διατάξεις για τους ευάλωτους καταναλωτές. Έμμεση στήριξη προσφέρεται στην Αυστρία, όπου τα νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος απαλλάσσονται από τις χρεώσεις για τη στήριξη της πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας. Στις περιπτώσεις όπου τέτοιες χρεώσεις περιλαμβάνονται στον λογαριασμό, συνήθως επιβαρύνουν όλους τους καταναλωτές. Εξαιρέσεις συναντούμε στην Κροατία και στην Πορτογαλία, όπου τις χρηματοδοτούν, αντίστοιχα, η εθνική εταιρεία ενέργειας και όλοι οι παραγωγοί ενέργειας. Στη Μάλτα, οι εν λόγω εκπτώσεις δεν κοινωνικοποιούνται μέσω των λογαριασμών, αλλά καλύπτονται από τον κρατικό προϋπολογισμό.

38 Στρατηγική για την ηλιακή ενέργεια. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/twaV8J39>

39 Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας, Υπηρεσία Τύπου, 14.03.2023. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/FwaV4xVI>

Χρεώσεις υπέρ τρίτων, δημοτικά τέλη, εθνική ραδιοτηλεόραση

Μέσω των λογαριασμών, οι προμηθευτές ενέργειας συλλέγουν φόρους και τέλη, τα οποία αποδίδουν στο κράτος και σε άλλους φορείς. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικά οι χρεώσεις υπέρ τρίτων που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος, το θεσμικό πλαίσιο που τις διέπει, ο τρόπος υπολογισμού, καθώς και πού αποδίδονται.

ΧΡΕΩΣΗ	ΠΛΑΙΣΙΟ	ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΔΙΔΕΤΑΙ
Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης (ΕΦΚ). Επιβάλλεται σε διάφορα αγαθά, μεταξύ των οποίων και η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας.	Νόμος 3336/2005 Απαλλάσσεται η ηλεκτρική ενέργεια που χρησιμοποιείται για γεωργική χρήση. ⁴⁰	Χρεώνεται μόνο σε εκκαθαριστικούς λογαριασμούς. Υπολογίζεται επί της κατανάλωσης με τιμή μονάδας 0,0022 €/kWh για τους οικιακούς καταναλωτές. Υπόκειται σε ΦΠΑ (6%).	ΚΡΑΤΟΣ
Ειδικό τέλος (5%), ή αλλιώς Δικαίωμα Εκτέλεσης Τελωνειακών Εργασιών (ΔΕΤΕ). Αποζημίωση ανταποδοτικού χαρακτήρα που καταβάλλουν οι συναλλασσόμενοι με τα τελωνεία, με αίτημα την εξυπηρέτησή τους σε 24ωρη βάση, Σαββατοκύριακα, αργίες, εκτός τελωνειακού καταστήματος.	Νόμος 2093/1992 Απαλλάσσεται η ηλεκτρική ενέργεια που χρησιμοποιείται για γεωργική χρήση. ⁴¹	Χρεώνεται μόνο σε εκκαθαριστικούς λογαριασμούς. Υπολογίζεται επί της συνολικής αξίας ηλεκτρικού ρεύματος προ ΦΠΑ, μείον το ΕΤΜΕΑΡ, προσαυξημένης με τη χρέωση του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης. Δεν υπόκειται σε ΦΠΑ.	ΚΡΑΤΟΣ
Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση Ανταποδοτικό τέλος	Υ.Α. υπ' αριθ. 46/31.12.2013 του Υπουργείου Οικονομικών, Ν. 4324 Απαλλάσσονται συγκεκριμένες κατηγορίες μετρητών, όπου η κατανάλωση είναι πολύ μικρή ή μηδενική. ⁴²	Χρεώνεται μόνο σε εκκαθαριστικούς λογαριασμούς για τη χρονική περίοδο κατανάλωσης. Ανέρχεται σε 3€ μηνιαίως (36€ ετησίως). Υπολογίζεται από τον τύπο: ημέρες έκδοσης λογαριασμού / 365 ημέρες × 36€	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ Α.Ε.

Πίνακας 2 Έξι (6) χρεώσεις που δεν σχετίζονται με την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και εισπράττονται μέσω των λογαριασμών ρεύματος.

40 Σύμφωνα με τον Νόμο 2960/2001, άρθρο 78, παράγραφος 1

41 Ό.π.

42 Απαλλάσσονται από τη χρέωση υπέρ ΕΡΤ: 1. Μετρητές που αφορούν σε κοινόχρηστους χώρους πολυκατοικιών, 2. Ελληνικό Δημόσιο, 3. Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, 4. Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 5. Πάσης φύσεως Χριστιανικοί Ιεροί Ναοί ανεξαρτήτως χαρακτηρισμού και δόγματος, χώροι λατρείας κατά το άρθρο 13, παρ. 2 του Συντάγματος γνωστών θρησκειών και τα νεκροταφεία, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτροδοτούμενων τάφων, 6. Παροχές που ηλεκτροδοτούν αρδευτικές, κτηνοτροφικές και πτηνοτροφικές μονάδες, 7. Λογαριασμοί ρεύματος των πελατών που η αξία ηλεκτρικής ενέργειας δεν υπερβαίνει το ποσό των 10 € μηνιαίως.

ΧΡΕΩΣΗ	ΠΛΑΙΣΙΟ	ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΑΠΟΔΙΔΕΤΑΙ
Δημοτικά Τέλη (ΔΤ) Ανταποδοτικό τέλος για την παροχή υπηρεσιών συλλογής και διαχείρισης απορριμμάτων και τον ηλεκτροφωτισμό των δημόσιων χώρων	N. 3979/2011 αρ. 43 παρ. β, N. 25/1975, N. 429/1976 και N. 1080/1980 Απαλλάσσονται τα κενά και μη ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα. ⁴³	Χρεώνονται σε κάθε λογαριασμό (έναντι και εκκαθαριστικό). Υπολογίζονται με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ηλεκτροδοτούμενης κατοικίας, σύμφωνα με τον τύπο: (τ.μ. ακινήτου) × (συντ. ΔΤ) × (ημέρες έκδοσης λογαριασμού / 365 ημέρες)	ΔΗΜΟΙ
Δημοτικός Φόρος Ηλεκτροδοτούμενων Χώρων (ΔΦ) Ανταποδοτικό τέλος	N. 3979/2011 αρ.43 παρ. β, N. 25/1975, N. 429/1976 και N. 1080/1980 Απαλλάσσονται τα κενά και μη ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα. ⁴⁴	Χρεώνεται σε κάθε λογαριασμό (έναντι και εκκαθαριστικό). Υπολογίζεται με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ηλεκτροδοτούμενης κατοικίας, σύμφωνα με τον τύπο: (τ.μ. ακινήτου) × (συντ. ΔΦ) × (ημέρες έκδοσης λογαριασμού / 365 ημέρες)	ΔΗΜΟΙ
Τέλος Ακίνητης Περιουσίας (ΤΑΠ)	N. 2130/1993	Χρεώνεται σε κάθε λογαριασμό (έναντι και εκκαθαριστικό). Υπολογίζεται με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της ηλεκτροδοτούμενης κατοικίας, σύμφωνα με τον τύπο: ⁴⁵ (τ.μ. ακινήτου) × (τιμή ζώνης) × (παλαιότητα) × (συντ. ΤΑΠ) × (ημέρες έκδοσης λογαριασμού / 365 ημέρες)	ΔΗΜΟΙ

Πίνακας 2 Έξι (6) χρεώσεις που δεν σχετίζονται με την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και εισπράττονται μέσω των λογαριασμών ρεύματος.

43 Σύμφωνα με τον Νόμο 3345/2005.

44 Ό.π.

45 Στους τύπους υπολογισμού των δημοτικών τελών καθαριότητας/φωτισμού (ΔΤ), του δημοτικού φόρου ηλεκτροδοτούμενων χώρων (ΔΦ) και του τέλους ακίνητης περιουσίας (ΤΑΠ), χρησιμοποιούνται: α) τα τετραγωνικά μέτρα που αναφέρονται στο έγγραφο του αρμόδιου Δήμου, το οποίο προσκομίζεται από τον πελάτη κατά την αρχική ηλεκτροδότηση ή με μεταγενέστερο έγγραφο του αρμόδιου Δήμου προς τον Διαχειριστή Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΔΔΗΕ), β) οι συντελεστές ΔΤ, ΔΦ και ΕΤΑΠ που ορίζονται από τον εκάστοτε Δήμο, γ) ο συντελεστής παλαιότητας του ακινήτου και η τιμή ζώνης της περιοχής που βρίσκεται, τα οποία ορίζονται από το Υπουργείο Οικονομικών.

■ Για έναν καθαρό λογαριασμό που ενδυναμώνει τους καταναλωτές, χρειάζεται:

Η απόσχιση των χρεώσεων υπέρ τρίτων από τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος, διότι επιβαρύνουν τους λογαριασμούς με τρόπο ανελαστικό που οι πολίτες δεν μπορούν να ελέγξουν, ούτε να επηρεάσουν. Κατά συνέπεια, το τελικό ποσό που καλούνται να καταβάλλουν παραμένει αρκετά υψηλό, ακόμη και αν δεν έχουν καταναλώσει καθόλου ηλεκτρικό ρεύμα. Μάλιστα, έρευνα της Ένωσης Καταναλωτών – Η Ποιότητα της Ζωής (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.) αναφορικά με τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος, την περίοδο Μαρτίου-Μαΐου 2021, ανέδειξε πως στη συντριπτική τους πλειονότητα (94,4%), οι καταναλωτές επιθυμούν να αφαιρεθούν από τους λογαριασμούς ρεύματος οι χρεώσεις υπέρ τρίτων (Δημοτικά τέλη/φόροι, ΕΡΤ) και να εισπράττονται με άλλον τρόπο.

Επιπλέον, η είσπραξη -από τους προμηθευτές- χρεώσεων άσχετων με την κατανάλωση ενέργειας συγκαταλέγεται στα εμπόδια και τις αγκυλώσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν στην πορεία προς την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας και αερίου στην Ελλάδα, σύμφωνα με έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.⁴⁶ Η έρευνα συμπεραίνει ότι το καθεστώς αυτό παρεμποδίζει τη σύννομη λειτουργία του κλάδου, και ότι η είσπραξη των χρεώσεων αυτών θα πρέπει να γίνεται με άλλον τρόπο. Σε αυτό συνηγορούν και οι έντονες αντιδράσεις των δημοτικών αρχών κατά των πρακτικών ορισμένων προμηθευτών, όπως η χρέωση υπέρογκων ποσών για δημοτικά τέλη,⁴⁷ αλλά και για οφειλές ύψους 60-70 εκ. Ευρώ σε συνδυασμό με καθυστερήσεις στην απόδοση των δημοτικών τελών, που σε ορισμένες περιπτώσεις αγγίζουν και τον έναν χρόνο.⁴⁸

Η συζήτηση για την αλλαγή του τρόπου είσπραξης των δημοτικών τελών έχει ανοίξει σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης. Σε συνεδρίαση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ), εκπρόσωποι των δήμων αναφέρθηκαν στις δυσλειτουργίες που επιφέρει το εν λόγω σύστημα σε πολίτες και ΟΤΑ. Για παράδειγμα, η καταβολή των τελών από τους προμηθευτές, παρά τα όσα ορίζει ο νόμος, συχνά πραγματοποιείται με συγκεντρωτικές καταστάσεις. Η έλλειψη διαφάνειας δυσχεραίνει τη διασταύρωση των στοιχείων που παρέχουν οι προμηθευτές, με αποτέλεσμα να σημειώνονται καθυστερήσεις στην έκδοση των βεβαιώσεων μη οφειλής Τέλους Ακίνητης Περιουσίας (ΤΑΠ) που είναι απαραίτητες για συμβολαιογραφικές πράξεις μεταβίβασης. Στη συνεδρίαση συζητήθηκαν, μεταξύ άλλων, εναλλακτικά σενάρια για τη βελτίωση της διαφάνειας του συστήματος, αλλά και για τη σταδιακή αυτόνομη είσπραξη των τελών απευθείας από τους Δήμους.⁴⁹

---

46 European Commission, Directorate-General for Energy, L. Napolitano & C. Zabala, "European barriers in retail energy markets: Greece country handbook", Publications Office, 2021. Διαθέσιμο εδώ: <https://data.europa.eu/doi/10.2833/78421>

47 Capital.gr, 2.3.2022. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/Dwa8yOtg>

48 ΚΕΔΕ. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/Ywa8uqs8>

49 Ecopress, 21.12.2021. Διαθέσιμο εδώ: <https://ecopress.gr/dimotika-teli-se-allagi-eispraxis/>

Τι συμβαίνει στην υπόλοιπη Ευρώπη;

Ξεχωριστοί λογαριασμοί και διαφορετικά κανάλια (π.χ. απευθείας, μέσω της εφορίας) χρησιμοποιούνται για την είσπραξη, αντίστοιχα, των δημοτικών τελών σε 20 χώρες και των τελών για την εθνική τηλεόραση σε 24 χώρες. Όσον αφορά τις χρεώσεις υπέρ των δήμων, στις λίγες περιπτώσεις όπου εισπράττονται μέσω των λογαριασμών, συνδέονται έμμεσα με την ενέργεια (π.χ. ενοίκια που καταβάλλονται στους δήμους για τη χρήση δημόσιας γης για δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας). Η Ελλάδα αποτελεί εξαίρεση, καθώς αυτή η συνιστώσα του λογαριασμού προορίζεται να καλύψει κάθε είδους δαπάνες που σχετίζονται με την παροχή υπηρεσιών συλλογής και διαχείρισης απορριμμάτων και τον ηλεκτροφωτισμό όλων των δημόσιων χώρων. Όσον αφορά το κόστος της εθνικής τηλεόρασης, αυτό συναντάται μόνο σε τρεις χώρες: Ελλάδα, Ιταλία και Πορτογαλία.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ

Σε έρευνα που πραγματοποίησε η Ένωση Καταναλωτών – Η Ποιότητα της Ζωής (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.) αναφορικά με τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος, την περίοδο Μαρτίου-Μαΐου 2021, ανέδειξε πως στη συντριπτική τους πλειονότητα (94,4%), οι καταναλωτές επιθυμούν να αφαιρεθούν από τους λογαριασμούς ρεύματος οι χρεώσεις υπέρ τρίτων (Δημοτικά τέλη/φόροι, ΕΡΤ) και να εισπράττονται με άλλον τρόπο.

94,4%

ΟΧΙ στις χρεώσεις υπέρ τρίτων

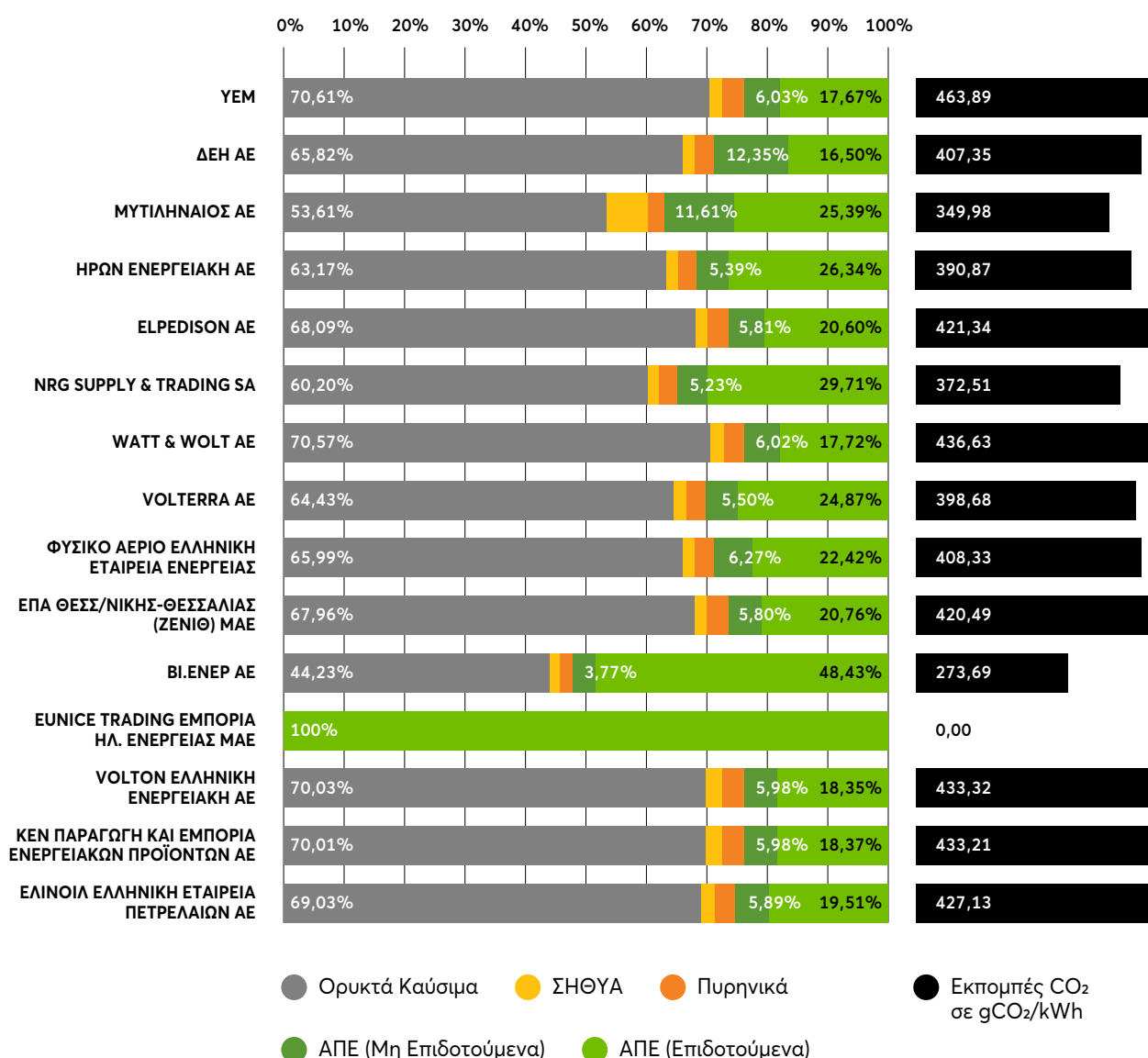
Προμήθεια καθαρής ενέργειας

Η αγορά ενέργειας στην Ελλάδα απελευθερώθηκε πλήρως το 2012. Μέχρι τότε, η ΔΕΗ κατείχε το μονοπώλιο στην παραγωγή, μεταφορά, διανομή και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΡΑΑΕΥ, μέχρι και τον Αύγουστο του 2021 στην ελληνική αγορά προμήθειας δραστηριοποιούνταν 20 προμηθευτές.⁵⁰ Η Οδηγία (ΕΕ) 2019/944, όπως ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον Ν. 4986/2022 για την ηλεκτρική ενέργεια, ορίζει ότι οι προμηθευτές υποχρεούνται να παρέχουν στους πελάτες τους πληροφορίες για το μείγμα καυσίμων που χρησιμοποιούν για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, όπως και για τον περιβαλλοντικό τους αντίκτυπο (π.χ., εκπομπές CO₂ από την ηλεκτροπαραγωγή). Ειδικότερα, η νομοθεσία ορίζει ότι η συνεισφορά κάθε πηγής ενέργειας στην ηλεκτρική ενέργεια που αγοράζει ο καταναλωτής πρέπει να γνωστοποιείται στον λογαριασμό, ενώ θα πρέπει να ενσωματώνεται και σε διαδικτυακά εργαλεία σύγκρισης, ως μέσο προώθησης της συνειδητής αλλαγής συμπεριφοράς των καταναλωτών ενέργειας στο πλαίσιο της ενεργειακής μετάβασης. Στην πραγματικότητα, οι πρακτικές των περισσότερων προμηθευτών έρχονται σε αντίθεση με τις απαιτήσεις της Οδηγίας, καθώς οι

⁵⁰ Ενεργοί προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας, Αύγουστος 2021, Δικτυακός τόπος ΡΑΑΕΥ, 8.11.2022. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/jN4Ny1p>

πληροφορίες αυτές δεν παρέχονται τακτικά μέσω των λογαριασμών με τρόπο κατανοητό που να διευκολύνει την σύγκριση, παρά μόνο εφόσον ζητηθούν, και η διάθεση τους εναπόκειται στην διακριτική ευχέρεια του εκάστοτε προμηθευτή.

Όσον αφορά στη δυνατότητα προμήθειας καθαρής ενέργειας, η έρευνα κατέδειξε ότι οι καταναλωτές μπορούν να επιλέξουν να προμηθεύονται αποκλειστικά καθαρή ενέργεια, από ορισμένους προμηθευτές, αν και ενδέχεται να ισχύουν προσαυξήσεις ανάλογα με τον προμηθευτή ενέργειας. Σύμφωνα με σχετική έκθεση του Διαχειριστή ΑΠΕ και Εγγυήσεων Προέλευσης (ΔΑΠΕΕΠ), για το έτος 2021, οι παρακάτω 14 προμηθευτές (σε σύγκριση με 11 που ήταν το προηγούμενο έτος), προσέφεραν στους πελάτες τους «πράσινα τιμολόγια» ή πράσινα προϊόντα», εξασφαλίζοντας εγγυήσεις προέλευσης για την ποσότητα καθαρής ηλεκτρικής ενέργειας που τους παρείχαν.

Γράφημα 1 Ενεργειακό μείγμα και εκπομπές CO₂ των προμηθευτών ηλεκτρικής ενέργειας, για το έτος 2021.

→ Πηγή: [Ιστοσελίδα ΔΑΠΕΕΠ](#)

Τι είναι οι εγγυήσεις προέλευσης;

Η εγγύηση προέλευσης είναι ένα ηλεκτρονικό πιστοποιητικό, το οποίο εκδίδεται για 1 MWh ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) ή μονάδες συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας υψηλής απόδοσης. Σκοπός των εγγυήσεων προέλευσης είναι η προώθηση των ΑΠΕ στον τελικό καταναλωτή, μέσω της απόδειξης εκ μέρους του προμηθευτή της προέλευσης της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνει. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί μια επιχείρηση, ένα εργοστάσιο ή ένας οικιακός καταναλωτής, παρά το γεγονός ότι οι εγκαταστάσεις ή το σπίτι τους τροφοδοτείται με ηλεκτρική ενέργεια από το ίδιο (δημόσιο) δίκτυο με όλους τους υπόλοιπους καταναλωτές, να ισχυριστεί ότι η ενέργεια που καταναλώνει προέρχεται από συγκεκριμένη πηγή (υδροηλεκτρικό σταθμό, αιολικό πάρκο, φωτοβολταϊκό) και με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά (από μη επιδοτούμενο σταθμό, νέα επένδυση, εγκατεστημένο σε τοποθεσία της προτίμησής τους, κ.λπ.) και να χρησιμοποιήσει την πληροφορία αυτή για σκοπούς όπως την πιστοποίηση μηδενικού ανθρακικού αποτυπώματος, τη διαφήμιση/προώθηση προϊόντων ή υπηρεσιών που παρέχει σε τρίτους, κ.ά.

→ Πηγή: Διαχειριστής ΑΠΕ & Εγγυήσεων Προέλευσης

☞ Για έναν καθαρό λογαριασμό που ενδυναμώνει τους καταναλωτές, χρειάζεται:

Η ενσωμάτωση στους λογαριασμούς όλων των απαιτούμενων πληροφοριών σύμφωνα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/944 για την ηλεκτρική ενέργεια (πληροφορίες για το συνολικό ετήσιο ενεργειακό μείγμα και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα της συνολικής ηλεκτροπαραγωγής των προμηθευτών, για τις πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την ενέργεια που κατανάλωσε ο πελάτης). Είναι αξιοσημείωτο ότι το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (CEER) δημοσίευσε οδηγίες καλής πρακτικής για αξιόπιστες οικολογικές «πράσινες» προσφορές και την προστασία των καταναλωτών από παραπλανητικές και αθέμιτες εμπορικές πρακτικές ψευδοοικολογικής ταυτότητας (greenwashing). Οι εν λόγω οδηγίες εστιάζουν στον κρίσιμο ρόλο των εθνικών ρυθμιστικών αρχών ενέργειας για τη σύννομη ενημέρωση των καταναλωτών, την παρουσίαση χρηστικών διαδικτυακών εργαλείων σύγκρισης τιμών ως προς το μείγμα παραγωγής του κάθε προϊόντος, τους απλούς, καθαρούς και κατανοητούς λογαριασμούς ενέργειας και τον τρόπο ενημέρωσης για τις εγγυήσεις προέλευσης, όπως γεωγραφικές ή ενεργειακές επισημάνσεις καθώς και επισημάνσεις στήριξης της παραγωγής από ΑΠΕ.

Είναι προφανές πως η εποπτεία από τη ΡΑΑΕΥ ως προς τη συμμόρφωση των προμηθευτών και η διάθεση των αποτελεσμάτων στους πολίτες, με τρόπο σαφή και διαφανή, θα συμβάλει θετικά στην ουσιαστική ενημέρωση των τελευταίων. Προς αυτήν την κατεύθυνση, θα βοηθούσε και ο εμπλουτισμός του εργαλείου σύγκρισης τιμών της ΡΑΑΕΥ⁵¹ με τα παραπάνω στοιχεία. Προχωρώντας ένα βήμα παραπέρα, στο εργαλείο θα μπορούσε να προστεθεί η δυνατότητα αναζήτησης και σύγκρισης «πράσινων τιμολογίων», ώστε οι καταναλωτές να μπορούν να λάβουν καλά ενημερωμένες αποφάσεις, στηρίζοντας παράλληλα την ανάπτυξη των ΑΠΕ.

---

51 Εργαλείο Σύγκρισης Τιμών, ΡΑΑΕΥ. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.energycost.gr/>

Με δεδομένες τις συνθήκες έντονου ανταγωνισμού στην αγορά ενέργειας και ειδικότερα στην προμήθεια, φιλόδοξες εταιρικές στρατηγικές με στόχο την κλιματική ουδετερότητα και τη συμβολή στην προστασία του περιβάλλοντος μπορούν να αποτελέσουν στοιχείο διαφοροποίησης των προμηθευτών και προσέλκυσης πελατών, ιδιαίτερα των νέων. Όσο η διείσδυση των ΑΠΕ στο εθνικό μείγμα ηλεκτροπαραγωγής θα αυξάνεται, μόνη η εγγύηση ότι η ενέργεια που παρέχεται παράγεται από ΑΠΕ δεν θα είναι επαρκής, αλλά αυστηρότερα περιβαλλοντικά κριτήρια θα παίζουν ρόλο στις προτιμήσεις των πολιτών. Στη Σουηδία, όπου η εθνική ηλεκτροπαραγωγή προέρχεται κατά 61% από ΑΠΕ (2021),⁵² ένας στους τρεις προμηθευτές διαφημίζει την εθελοντική πιστοποίηση «Καλή περιβαλλοντική επιλογή» (Good environmental choice) της Σουηδικής Εταιρείας Προστασίας της Φύσης (The Swedish Society for Nature Conservation). Οι προμηθευτές που λαμβάνουν την πιστοποίηση ελέγχονται κάθε χρόνο από ανεξάρτητο φορέα ως προς την εκπλήρωση μιας σειράς δεσμεύσεων όπως, για παράδειγμα, η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών και αιολικών πάρκων εκτός προστατευόμενων φυσικών περιοχών, η ανακύκλωση των εγκαταστάσεων μετά τη λήξη της λειτουργίας τους, η διατήρηση βασικής ροής νερού σε μονάδες υδροηλεκτρικής ενέργειας ώστε να αποφεύγεται η αποξήρανση και να μειώνονται οι επιπτώσεις στη χλωρίδα και την πανίδα, κ.ά.⁵³

Τι συμβαίνει στην υπόλοιπη Ευρώπη;

Οι λογαριασμοί ηλεκτρικής ενέργειας δεν περιέχουν πληροφορίες για το ενεργειακό μείγμα των προμηθευτών σε 12 από τις 27 χώρες, κατά παράβαση της αναδιατυπωμένης Οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 για την ηλεκτρική ενέργεια. Μόνο σε 9 χώρες οι λογαριασμοί ηλεκτρικού ρεύματος περιλαμβάνουν αυτές τις πληροφορίες, ενώ σε 6 χώρες αυτές παρέχονται κατά τη διακριτική ευχέρεια του κάθε προμηθευτή. Σε 21 από τις 25 χώρες, οι καταναλωτές έχουν τη δυνατότητα να προμηθευτούν καθαρή ενέργεια, συνήθως με επιπλέον χρέωση. Στην Πορτογαλία δε, καθώς η παραγωγή ΑΠΕ στη χώρα αυξάνεται, τα «πράσινα» τιμολόγια είναι πλέον διαθέσιμα σε κανονικές τιμές. Στην Πολωνία, οι καταναλωτές χρεώνονται περισσότερο για αυτή την επιλογή, που όμως προσφέρεται συνδυαστικά με άλλες υπηρεσίες (π.χ. τεχνική υποστήριξη ηλεκτρικών συσκευών). Διαπιστώθηκαν, επίσης, παραπλανητικές πρακτικές ψευδοοικολογικής ταυτότητας (greenwashing) και απουσία προσθετικότητας, που σημαίνει ότι η επιλογή ενός τέτοιου προϊόντος δεν οδηγεί σε πρόσθετες επενδύσεις στην παραγωγή ΑΠΕ.

---

52 Sweden.se. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/NwsEVNjw>

53 The Swedish Society for Nature Conservation. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.bramiljoval.se/artiklar/energy/>

Συμβουλές εξοικονόμησης ενέργειας

Σημαντική προϋπόθεση για τη συμμετοχή των καταναλωτών στην ενεργειακή μετάβαση αποτελεί η κατανόηση, από μέρους τους, του τρόπου που καταναλώνουν ενέργεια, όπως και η πρόσβασή τους σε πληροφορίες σχετικά με το πώς να εξοικονομούν ενέργεια χωρίς αντίστοιχη υποβάθμιση της ποιότητας ζωής τους. Επιπρόσθετα, η εξοικονόμηση ενέργειας, και ταυτόχρονα χρημάτων, είναι ο πλέον αποτελεσματικός τρόπος για την ανακούφιση των πολιτών που ζουν υπό συνθήκες ενεργειακής φτώχειας ή απειλούνται από αυτήν. Είναι ενδεικτικό ότι σε πρόσφατη έρευνα της ΕΕ στους καταναλωτές αναφορικά με την ανησυχία που τους προκαλούν οι επιπτώσεις της ακρίβειας, οι ερωτηθέντες από την Ελλάδα σημείωσαν τα υψηλότερα ποσοστά σε σχέση με συμμετέχοντες από άλλα Κράτη Μέλη. Συγκεκριμένα, δήλωσαν σε ποσοστό 58% ότι αναγκάστηκαν να χρησιμοποιήσουν χρήματα από τις αποταμιεύσεις τους για να ανταπεξέλθουν κατά τους προηγούμενους έξι μήνες, όπως και ότι υιοθέτησαν νέες συμπεριφορές προκειμένου να εξοικονομήσουν ενέργεια στην κατοικία τους, σε ποσοστό 38%.⁵⁴

Σε αυτό το πλαίσιο, η Οδηγία (ΕΕ) 2019/944 για την ηλεκτρική ενέργεια ορίζει ότι όλοι οι καταναλωτές θα πρέπει να λαμβάνουν μέσω του λογαριασμού δεδομένα κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας για την περίοδο χρέωσης, χωρίς επιβάρυνση. Επιπλέον, θα πρέπει να διευκολύνονται στη διαχείριση της ενέργειας που καταναλώνουν. Σε αυτό θα συμβάλλει καταλυτικά η εγκατάσταση έξυπνων μετρητών και η παροχή επιπλέον

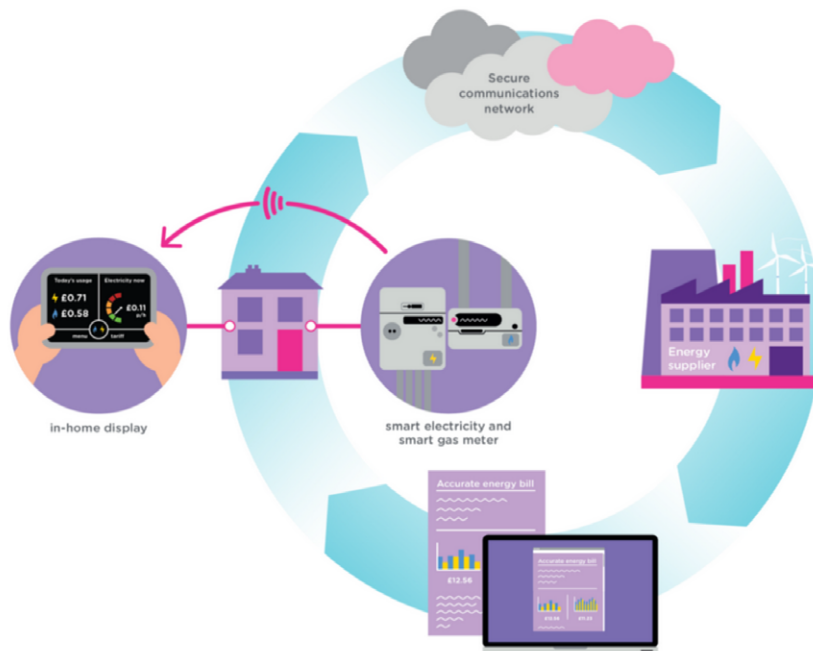
⁵⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/YwsEMREo>

στοιχείων από τους προμηθευτές, όπως αναλυτικότερα ιστορικά δεδομένα κατανάλωσης, συγκρίσεις με προηγούμενες περιόδους χρέωσης ή με τη χρήση ενός νοικοκυριού παρόμοιου μεγέθους, στοιχεία επικοινωνίας οργανώσεων ή φορέων στους οποίους μπορούν να απευθυνθούν για πληροφορίες σχετικά με τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης συσκευών, κ.λπ.⁵⁵ Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να παρέχονται μέσω του λογαριασμού, ή συνδυαστικά μέσω παραπομπής σε δικτυακό τόπο και χρήσης εφαρμογής που διατίθεται χωρίς χρέωση.

Τι είναι οι έξυπνοι μετρητές και πώς λειτουργούν;

Ένας έξυπνος μετρητής ηλεκτρικής ενέργειας είναι μια ασύρματη φορητή συσκευή νέας τεχνολογίας, η οποία παρακολουθεί την ηλεκτρική ενέργεια που καταναλώνουμε και βοηθάει ουσιαστικά στην άμεση ενημέρωσή μας, προκειμένου να κάνουμε ορθότερη χρήση και διαχείριση των συσκευών μας. Με αυτόν τον τρόπο συμβάλει άμεσα στη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και την επίτευξη οικονομίας στον λογαριασμό. Ένας έξυπνος μετρητής μπορεί να διαβάζει την ακριβή κατανάλωση ενέργειας σε πραγματικό χρόνο και να την αποστέλλει αυτόματα στον προμηθευτή, μέσω ενός ασφαλούς δικτύου που έχει δημιουργηθεί αποκλειστικά για τους έξυπνους μετρητές, διασφαλίζοντας την ασφάλεια των προσωπικών δεδομένων. Επιπλέον, μπορεί να μεταδίδει ασύρματα πληροφορίες σχετικά με την ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιείται, απεικονίζοντας τα δεδομένα σε μια ασύρματη φορητή οθόνη προβολής (in-house device) και να «επικοινωνεί» με άλλες «έξυπνες» συσκευές του νοικοκυριού.

→ Πηγή: Διαχειριστής ΑΠΕ & Εγγυήσεων Προέλευσης

Εικόνα 2 Σχηματική απεικόνιση της λειτουργίας ενός έξυπνου μετρητή.

→ Πηγή: Community Action Plan on Fuel Poverty

55 CEER Report on Billing Issues in the Clean Energy for All Europeans Package, Council of European Energy Regulators, March 2021. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/awsE1qwy>

Η αντικατάσταση των αναλογικών μετρητών με έξυπνους μετρητές είναι αρμοδιότητα του ΔΕΔΔΗΕ και αποτελεί στρατηγικής σημασίας έργο για την αναβάθμιση του δικτύου, ήδη από το 2014.⁵⁶ Νέος σχετικός διαγωνισμός βρίσκεται σε εξέλιξη από τον Δεκέμβριο του 2021, και αφορά στη σταδιακή εγκατάσταση 7,5 εκ. μετρητών σε όλη την Ελλάδα, έως το 2030, με εκτιμώμενο προϋπολογισμό άνω των 800 εκ. Ευρώ.⁵⁷ Την ανάγκη επίτευξης του έργου εξέφρασαν και τα μέλη του Ελληνικού Συνδέσμου Ελλήνων Προμηθευτών (ΕΣΠΕΝ), σε επιστολή τους προς τη ΡΑΑΕΥ και τον ΔΕΔΔΗΕ,⁵⁸ αναγνωρίζοντας τη σημασία των έξυπνων μετρητών για τον μετασχηματισμό της αγοράς ενέργειας και τη συμμετοχή των πολιτών στην ενεργό μετάβαση, μέσα από τον ρόλο του καταναλωτή-παραγωγού (prosumer). Ανάμεσα στα οφέλη συγκαταλέγονται:

Για τους καταναλωτές:

- Μεγαλύτερη ακρίβεια στην καταμέτρηση, καθώς θα γίνεται ψηφιακά σε τακτικά διαστήματα (ανά μισή ή μία ώρα). Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι θα καταργηθούν οι έναντι λογαριασμοί και οι υπέρογκοι εκκαθαριστικοί λογαριασμοί.
- Δυνατότητα στους καταναλωτές-παραγωγούς να πωλούν ηλεκτρική ενέργεια στη χονδρική αγορά, μέσα από φορείς σωρευτικής εκπροσώπησης (aggregators).⁵⁹ Κατά συνέπεια, οι επενδύσεις σε ΑΠΕ (βλ. φωτοβολταϊκά στη στέγη) θα γίνουν πιο ελκυστικές και θα ενισχυθεί το εισόδημα των νοικοκυριών.
- Παρακολούθηση της κατανάλωσης μέσω εφαρμογών ή εξειδικευμένων συσκευών. Έτσι, οι καταναλωτές θα μπορούν, μετά από σήμα που θα τους δίνεται από τον προμηθευτή, να μετατοπίζουν την κατανάλωσή τους σε ώρες που η ηλεκτρική ενέργεια θα παρουσιάζει χαμηλό κόστος (ευελιξία στην παροχή ενέργειας από την πλευρά της ζήτησης / demand-side flexibility).⁶⁰

Για τους προμηθευτές:

- Μείωση του κόστους προμήθειας μέσω του σχεδιασμού προϊόντων με βάση το προφίλ κατανάλωσης των πελατών. Επιπρόσθετα, κατάρτιση τιμολογίων με στόχο τη μετατόπιση της ζήτησης από τους πελάτες σε ώρες χαμηλού κόστους.
- Επιτάχυνση της διαδικασίας αλλαγής προμηθευτή και, κατά συνέπεια, καλύτερη εξυπηρέτηση πελατών.
- Διαφανείς όροι και τιμολογιακή πολιτική.

Για άλλα μέρη της αγοράς:

- Δυνατότητα σε Εταιρείες Ενεργειακών Υπηρεσιών (ESCOs) να σχεδιάσουν καλύτερες υπηρεσίες και να δραστηριοποιηθούν πιο δυναμικά στην εξοικονόμηση ενέργειας σε κτίρια (π.χ., αναβάθμιση συγκροτημάτων κατοικιών).

Για τον ΔΕΔΔΗΕ:

- Βελτίωση ελέγχου και εποπτείας του δικτύου, μειωμένο κόστος διαχείρισης (π.χ., αυτοματοποίηση διαδικασιών καταμέτρησης, ευκολότερος εντοπισμός βλαβών, κ.ά.)

---

56 Money Review, 17.09.2022. Διαθέσιμο εδώ: <https://bit.ly/45UYaoY>

57 Energypress, 28.09.2022. Διαθέσιμο εδώ: <https://bit.ly/3MqEwKJ>

58 Ιστοσελίδα ΕΣΠΕΝ. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/SwsE9HuQ>

59 Energypress, 23.04.2021. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/RwsE9NWY>

60 Κάνοντας τη χρήση του ηλεκτρικού ρεύματος «έξυπνη» και «ευέλικτη», 2017. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/JwsE3tBR>

Εικόνα 3 Παραδείγματα ευελιξίας από την πλευρά της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας (demand-side flexibility). Αριστερά: Στο μέλλον, ένας προμηθευτής μπορεί να ομαδοποιήσει παρόμοιους τύπου παροχές και να μετριάσει την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας. Αυτό θα πρέπει να συμβεί με διακριτικό τρόπο, χωρίς αισθητές επιπτώσεις στην καθημερινότητα. Δεξιά: Στο μέλλον, θα μπορείτε να επιλέξετε να θερμάνετε την οικία σας όταν η ηλεκτρική ενέργεια είναι φθηνότερη.

→ Πηγή: [Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Καταναλωτών – BEUC, Ένωση Καταναλωτών – Η Ποιότητα της Ζωής Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.](#)

Για τη ΠΑΑΕΥ:

- Άσκηση αποτελεσματικής εποπτείας για την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής και εθνικής νομοθεσίας προς όφελος των καταναλωτών και της αγοράς

Είναι προφανές ότι με την καθολική εγκατάσταση έξυπνων μετρητών, υποστηρίζονται οι καταναλωτές όσον αφορά την ορθή διαχείριση της ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνουν και ανοίγονται νέοι δρόμοι για να συμμετέχουν στην ενεργειακή μετάβαση και να ωφεληθούν από αυτή. Παράλληλα, γίνεται αντιληπτό ότι οι παρούσες συνθήκες θέτουν σημαντικούς περιορισμούς στους προμηθευτές, όσον αφορά την αξιοποίηση του λογαριασμού ως εργαλείο ενημέρωσης με σκοπό την ενθάρρυνση της εξοικονόμησης ενέργειας από τους πελάτες τους. Εντούτοις, αρκετοί είναι αυτοί που προτρέπουν τους πελάτες τους προς αυτήν την κατεύθυνση, κυρίως παρέχοντας δωρεάν συμβουλές εξοικονόμησης δωρεάν στους δικτυακούς τόπους τους. Επιπλέον, ορισμένοι προσφέρουν εξειδικευμένες υπηρεσίες, π.χ., ενεργειακό έλεγχο, τεχνική υποστήριξη/επιδότηση για την εγκατάσταση ενεργειακά αποδοτικών συσκευών και φωτοβολταϊκών στη στέγη, κ.ά.

☛ Για έναν καθαρό λογαριασμό που ενδυναμώνει τους καταναλωτές, χρειάζεται:

Η ταχεία και καθολική αντικατάσταση των αναλογικών μετρητών με έξυπνους, ψηφιακούς μετρητές, προκειμένου να αρθούν όλοι οι περιορισμοί που εμποδίζουν τους προμηθευτές να συμμορφωθούν πλήρως με τις προβλέψεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/944 για την ηλεκτρική ενέργεια. Έτσι, θα τίθενται στην διάθεση των πολιτών αναλυτικές πληροφορίες που θα τους βοηθούν να κατανοήσουν και να ελέγξουν καλύτερα την κατανάλωση τους, και να εξοικονομήσουν ενέργεια και χρήματα αποτελεσματικά.

Για μεγαλύτερη ακρίβεια στην καταμέτρηση των λογαριασμών, συστήνεται σε όλους τους προμηθευτές να δίνουν τη δυνατότητα στους καταναλωτές να καταχωρούν τις ενδείξεις των υφιστάμενων μετρητών τηλεφωνικά ή διαδικτυακά. Μάλιστα, ενόψει της διαπιστωμένης καθυστέρησης στην εγκατάσταση έξυπνων μετρητών σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συστήνει την χρήση υπομετρητών, ακόμα και ιδιωτικών, για τη διαχείριση της ζήτησης.⁶¹

Η εφαρμογή αυτής της τακτικής από όλους τους προμηθευτές μπορεί να ενισχύσει τις προσπάθειες των νοικοκυριών να εξοικονομήσουν ενέργεια, καθώς θα κάνει ορατό το όφελος της κρατικής επιδότησης, η οποία ορθώς ανακοινώθηκε ότι θα είναι ανάλογη της εξοικονόμησης που θα επιτυγχάνει το κάθε νοικοκυριό σε σχέση με την κατανάλωση της αντίστοιχης περιόδου κατά το έτος 2021, έως 15%.⁶² Υπό τις παρούσες συνθήκες παρατηρούνται καθυστερήσεις, καθώς προϋπόθεση για τον υπολογισμό της έκπτωσης αποτελεί η καταμέτρηση από τον ΔΕΔΔΗΕ, που γίνεται ανά τετράμηνο.

Στο μεταξύ, οι λογαριασμοί ηλεκτρικής ενέργειας μπορούν να εμπλουτιστούν με σχετικές, χρήσιμες πληροφορίες, όπως στοιχεία επικοινωνίας και συνδέσμους δικτυακών τόπων φορέων που προσφέρουν συμβουλές εξοικονόμησης ενέργειας, σύμφωνα με τα όσα επιτάσσει κι η Οδηγία (ΕΕ) 2019/944 για την ηλεκτρική ενέργεια. Επιπλέον, μπορεί να συμπεριληφθεί παραπομπή σε σχετικό σύνδεσμο του δικτυακού τόπου του προμηθευτή συνδυαστικά με σύντομες προτροπές, όπως για παράδειγμα η επιλογή να καταναλώσουν ηλεκτρικό ρεύμα όταν αυτό είναι φθηνότερο/καθαρότερο. Αυτό θα μπορούσε να ενισχύσει και την ευαισθητοποίηση των πολιτών σχετικά με τη συμβολή τους στη σταθερότητα του δικτύου και να τους εξοικειώσει με νέου τύπου ευέλικτα τιμολόγια και νέους φορείς της αγοράς (π.χ., Φορείς Σωρευτικής Εκπροσώπησης).

Τι συμβαίνει στην υπόλοιπη Ευρώπη;

Μόνο σε 11 από τις 27 χώρες βρίσκουμε συμβουλές εξοικονόμησης ενέργειας στους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος. Οι εμπειρογνώμονες από τη Λετονία ανέφεραν ότι αυτές δεν είναι εύκολα κατανοητές, σε αντίθεση με την κατάσταση στη Μάλτα. Στην Ισπανία και στη Βουλγαρία, οι πληροφορίες αυτές παρέχονται μόνο από ορισμένους προμηθευτές. Σε άλλες επτά περιπτώσεις, οι εμπειρογνώμονες ανέφεραν ότι η πρόσβαση σε αυτές τις πληροφορίες γίνεται μέσω των δικτυακών τόπων της εταιρείας ή μέσω συνοδευτικής επιστολής ή φυλλαδίου, αν και αυτό δεν συμβαίνει συστηματικά.

---

61 Energy press, 26.01.2023. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/ZwsRih0R>

62 Ημερησία, 28.11.2022. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/TwsRiXAh>

Διαφάνεια και φιλικότητα προς τους καταναλωτές

Παρά το γεγονός ότι αυτό το μέρος της ανάλυσης είναι εξαιρετικά υποκειμενικό, ζητήθηκε από τους εμπειρογνώμονες από την Ελλάδα που συμμετείχαν στην πανευρωπαϊκή διαδικτυακή έρευνα, να εκτιμήσουν δύο βασικές παραμέτρους που σχετίζονται με το πώς αντιλαμβάνονται οι καταναλωτές τους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας:

- **Τη διαφάνεια**
(π.χ., αρκετά σαφής δομή κόστους/χρεώσεων και μεθόδων υπολογισμού)
- **Τη φιλικότητα προς τον χρήστη**
(π.χ., εύκολα κατανοητή γλώσσα, χρήση διαγραμμάτων αντί πινάκων)

Οι εμπειρογνώμονες αναγνώρισαν ότι οι αντιλήψεις τους για τη διαφάνεια και τη φιλικότητα προς τον χρήστη των λογαριασμών ηλεκτρικού ρεύματος μπορεί να διαφέρουν από αυτές του μη εξειδικευμένου κοινού. Παρόλα αυτά, μπορούμε με ασφάλεια να συμπεράνουμε ότι υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης ώστε οι λογαριασμοί ηλεκτρικού ρεύματος να γίνουν απλούστεροι και εύκολα κατανοητοί από τους καταναλωτές. Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγει και έρευνα που πραγματοποίησε η Ένωση Καταναλωτών – Η Ποιότητα της Ζωής (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.), την περίοδο Μαρτίου-Μαΐου 2021. Οι καταναλωτές σε ποσοστό 85,3% απάντησαν θετικά, δηλαδή βρίσκουν τους λογαριασμούς δυσνόητους και πολύπλοκους, με αποτέλεσμα να δυσκολεύονται να τους διαβάσουν και να τους κατανοήσουν λόγω του πλήθους των χρεώσεων που συμπεριλαμβάνονται, ενώ μόνο το 13,05% απάντησε αρνητικά, δηλαδή ότι κατανοούν τους λογαριασμούς.⁶³

63 Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ., 16.06.2021. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/ywsRpmGE>

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ

Σε έρευνα που πραγματοποίησε η Ένωση Καταναλωτών – Η Ποιότητα της Ζωής (Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ.), την περίοδο Μαρτίου-Μαΐου 2021. Οι καταναλωτές σε ποσοστό 85,3% απάντησαν θετικά, δηλαδή βρίσκουν τους λογαριασμούς δυσνόητους και πολύπλοκους, με αποτέλεσμα να δυσκολεύονται να τους διαβάσουν και να τους κατανοήσουν λόγω του πλήθους των χρεώσεων που συμπεριλαμβάνονται, ενώ μόνο το 13,05% απάντησε αρνητικά, δηλαδή ότι κατανοούν τους λογαριασμούς.

85,3%

ΔΕΝ κατανοούν
τους λογαριασμούς

13,05%

Κατανοούν
τους λογαριασμούς

Ανάλογο συμπέρασμα προκύπτει και από τις καταγγελίες που υποβλήθηκαν στη ΡΑ-ΑΕΥ το 2020, που ανήλθαν συνολικά σε 6.453, σημειώνοντας σημαντική αύξηση κατά σχεδόν 20% σε σύγκριση με το 2019 (5.392 αναφορές) και φθάνοντας στο υψηλότερο επίπεδο της τελευταίας δεκαετίας.⁶⁴ Σημαντικό ποσοστό των παραπόνων αφορούσε τη δυσκολία κατανόησης των μη ρυθμιζόμενων χρεώσεων στους λογαριασμούς, την αδυναμία των καταναλωτών να ελέγξουν τη μεθοδολογία που χρησιμοποιείται για τις εν λόγω χρεώσεις και, σε ορισμένες περιπτώσεις, τους ασαφείς και συγκεχυμένους όρους του πραγματικού κόστους κατανάλωσης ενέργειας σε σχέση με τη συμβατική τους συμφωνία με τον προμηθευτή. Επιπλέον, υπήρξαν παράπονα για την ασάφεια του περιεχομένου και τα παραπλανητικά μηνύματα στις διαφημιστικές και προωθητικές δραστηριότητες των προμηθευτών, γεγονός που δυσκολεύει τον μέσο καταναλωτή να κάνει τις απαραίτητες συγκρίσεις και να επιλέξει την πιο συμφέρουσα προσφορά. Προς την κατεύθυνση της απλοποίησης των λογαριασμών κινήθηκε η ΡΑΑΕΥ, καλώντας τους προμηθευτές να υιοθετήσουν ένα κοινό υπόδειγμα λογαριασμού (ο σχετικός σύνδεσμος παρατίθεται στο τέλος της ενότητας, σελ. 62).

Σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων της Αρχής του Συνήγορου του Καταναλωτή⁶⁵ για το 2021, οι περισσότερες αναφορές στην Αρχή υποβλήθηκαν για θέματα ενέργειας και αποτελούσαν το 91,3% του συνόλου των αναφορών του κλάδου της ενέργειας-ύδρευσης, κάτι που σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η ενέργεια ήταν ο μόνος εμπορικός κλάδος που παρουσίασε αύξηση, και μάλιστα της τάξης του 76,6% σε σχέση με το 2020, φανερώνει το πλήθος και τη συχνότητα των προβλημάτων των καταναλωτών σε αυτόν τον ευαίσθητο τομέα της αγοράς. Κυρίαρχη θέση με ποσοστό 51,9% κατείχαν τα θέματα της ορθής τιμολόγησης της κατανάλωσης, ιδιαίτερα σε σχέση με την επιβολή και τον υπολογισμό της ρήτρας αναπροσαρμογής, αλλά και της αδυναμίας εξόφλησης λογαριασμών. Σε μικρότερο, αλλά αξιόλογο βαθμό, οι καταναλωτές αντιμετώπισαν προβλήματα και σε σχέση με αθέμιτες εμπορικές πρακτικές (16,2%).

Στην Ε.Κ.ΠΟΙ.ΖΩ., οι καταγγελίες για τον τομέα της ενέργειας μεταξύ Σεπτεμβρίου 2021 και Φεβρουαρίου 2022 παρουσίασαν κατακόρυφη αύξηση, (πάνω από 3.000 καταγγελίες), ενώ παρατηρείται παρόμοια αύξηση και σε όλες τις Ενώσεις Καταναλωτών, μέλη της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ενώσεων Καταναλωτών (Π.ΟΜ.Ε.Κ.) «Η Παρέμβαση».

Οι καταγγελίες αυτές αφορούσαν κυρίως τα εξής:

- Τη λεγόμενη Ρήτρα Αναπροσαρμογής που όταν εφαρμόζεται οδηγεί σε αδιαφανείς, υπέρογκες και άδικες χρεώσεις που διπλασιάζουν ή και τριπλασιάζουν το κόστος της κιλοβατώρας.
- Τις «Ρυθμιζόμενες χρεώσεις» που επιβαρύνουν τους λογαριασμούς, ιδίως τις Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας-ΥΚΩ και το Ειδικό Τέλος Μείωσης Εκπομπών Αέριων Ρύπων-ΕΤΜΕΑΡ.
- Τις επιβαρύνσεις των λογαριασμών με Δημοτικά Τέλη, έμμεσους φόρους, τέλος ΕΡΤ.
- Αθέμιτες και παραπλανητικές εμπορικές πρακτικές των προμηθευτών ενέργειας.

---

⁶⁴ ΡΑΑΕΥ, 2021. Έκθεση Πεπραγμένων 2020 Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/VwsRpFqg>

⁶⁵ Συνήγορος του Καταναλωτή, Ετήσια Έκθεση 2021. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/twsRfDOF>

■ Για έναν καθαρό λογαριασμό που ενδυναμώνει τους καταναλωτές, χρειάζεται:

Ως πρώτο βήμα, η υιοθέτηση ενός καθαρού πρότυπου λογαριασμού που περιλαμβάνει μόνο χρεώσεις σχετικές με την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος. Ειδικότερα, κρίνεται απαραίτητος ο εξορθολογισμός των χρεώσεων ΕΤΜΕΑΡ και ΥΚΩ, σε συνάρτηση με την τρέχουσα οπισθοδρόμηση στην εθνική ενεργειακή πολιτική και την εκτίναξη της ενεργειακής φτώχειας, και η απόσχιση των χρεώσεων υπέρ των Δήμων και της εθνικής ραδιοτηλεόρασης από τους λογαριασμούς.

Ο σχεδιασμός, η μορφή και ο τρόπος με τον οποίο θα παρέχονται όλες οι πληροφορίες που χρειάζεται να γνωρίζει ο καταναλωτής, ώστε να λαμβάνει ενημερωμένες αποφάσεις γύρω από την ενέργεια και να επιτυγχάνει εξοικονόμηση ενέργειας και χρημάτων, θα πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο συνεργασίας ενός εύρους δημόσιων και ιδιωτικών φορέων της αγοράς, των καταναλωτών και των ενώσεων καταναλωτών, μέσω ερωτηματολογίων και κοινών δράσεων. Τα οφέλη των καθαρών λογαριασμών, ορισμένες βασικές αρχές για τον επανασχεδιασμό τους, καθώς και καλές πρακτικές παρουσιάζονται στην επόμενη ενότητα.

Στο πλαίσιο της μελέτης και με βάση τα παραπάνω, σχεδιάστηκε και τίθεται στη διάθεση όλων των εμπλεκόμενων φορέων ένα πρότυπο καθαρού λογαριασμού (Παράρτημα, σελ. 63), το οποίο θα μπορεί να προσαρμόζεται στο αισθητικό του μέρος από τους προμηθευτές.

Τι συμβαίνει στην υπόλοιπη Ευρώπη;

Διαφανείς και φιλικούς προς τον χρήστη λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος συναντούμε σε 13 και 12 χώρες, αντίστοιχα. Πιο συγκεκριμένα, στην Αυστρία, αυτό αποδίδεται στις πρόσθετες πληροφορίες που παρέχονται από την εθνική ρυθμιστική αρχή και στο γεγονός ότι μεγάλο μέρος του λογαριασμού προδιαγράφεται από τον νόμο. Στην Τσεχία, οι μεγάλοι προμηθευτές μπορούν να παρέχουν πιο λεπτομερή αναλυτικό λογαριασμό, ενώ στη Μάλτα οι μέθοδοι υπολογισμού δεν είναι σαφείς όσον αφορά τους αυτοπαραγωγούς (prosumers). Στην περίπτωση της Βουλγαρίας, διατυπώθηκε η εκτίμηση ότι οι λογαριασμοί είναι δυσνόητοι επίτηδες, προκειμένου να αποθαρρύνουν τους πολίτες να τους αμφισβητήσουν. Στις χώρες όπου οι λογαριασμοί ηλεκτρικής ενέργειας κρίθηκαν όχι τόσο φιλικόι προς τους καταναλωτές, σημειώθηκε από αρκετούς εμπειρογνώμονες ότι καταβλήθηκαν προσπάθειες και λαμβάνονται νομικά μέτρα για την αναθεώρηση και την απλούστευσή τους, αλλά οι καταναλωτές εξακολουθούν να δυσκολεύονται να τους κατανοήσουν.

Βασικές αρχές για τον (επανα) σχεδιασμό καθαρών λογαριασμών που ενδυναμώνουν τους καταναλωτές

Ορισμένες βασικές αρχές που θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους οι εμπλεκόμενοι φορείς κατά τον επανασχεδιασμό των λογαριασμών ηλεκτρικής ενέργειας, προκειμένου να είναι φιλικό προς τον καταναλωτή και να τον ενδυναμώνουν, περιγράφονται παρακάτω:

1

Όσο λιγότερα τόσο καλύτερα, καθώς οι πολλές πληροφορίες συχνά προκαλούν σύγχυση στον καταναλωτή. Οι λογαριασμοί θα πρέπει να περιλαμβάνουν τις ελάχιστες απαραίτητες πληροφορίες όπως ορίζονται ειδικότερα στο Ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο, ωστόσο οι βασικές πληροφορίες δεν πρέπει να χάνονται μέσα σε έναν όγκο πληροφοριών.

2

Η ιεράρχηση των πληροφοριών είναι απαραίτητη για την ανάδειξη των βασικών στοιχείων που βοηθούν τον καταναλωτή και καθιστούν τον λογαριασμό συνοπτικό και διαφανή, σύμφωνα και με τις Ευρωπαϊκές οδηγίες. Καθώς η πληροφόρηση αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει σε παραπλανητικές πρακτικές, οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές θα πρέπει να είναι ενήμερες και να προχωρούν στους ανάλογους συστηματικούς ελέγχους.

3

Οι πληροφορίες σχετικά με την αλλαγή προμηθευτή και τη σύγκριση προσφορών θα πρέπει να είναι διακριτές, καθώς συμβάλουν στη διαφάνεια της ενημέρωσης και ενδυνάμωσης του καταναλωτή. Δεδομένου ότι τα παραπάνω ενδέχεται να αντιβαίνουν στις εμπορικές πολιτικές των προμηθευτών ενέργειας, οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές πρέπει να βρίσκονται σε εγρήγορση.

4

Η ταξινόμηση των πληροφοριών (οι πιο βασικές πληροφορίες στην πρώτη σελίδα, ή/και μια επεξηγηματική συνοδευτική επιστολή που να επισυνάπτεται στον λογαριασμό ρεύματος) και προσεκτικά επιλεγμένες τεχνικές οπτικοποίησης (π.χ., γραφήματα αντί για πίνακες) βοηθούν στην καλύτερη κατανόηση από τους περισσότερους καταναλωτές.

5

Τα καινοτόμα ψηφιακά εργαλεία μπορούν να καταστήσουν έναν λογαριασμό απλό και προσιτό. Ταυτόχρονα, η υπηρεσία λήψης έντυπου λογαριασμού θα πρέπει να διατηρηθεί ως επιλογή, ώστε να διασφαλιστεί ότι οι ψηφιακά αναλφάβητοι και ευάλωτοι καταναλωτές δεν θα υστερούν σε πληροφόρηση.

6

Η χρήση κατανοητής και απλής γλώσσας από όλα τα τμήματα και τα μέσα επικοινωνίας του προμηθευτή ενέργειας καθιστά την επικοινωνία μεταξύ προμηθευτών και καταναλωτών πιο σαφή και ομαλή.

7

Τα πλεονεκτήματα της καθαρής ενέργειας και της ενεργειακής απόδοσης θα πρέπει να παρουσιάζονται μέσα από δεδομένα σχετικά με το αποτύπωμα άνθρακα από το συνολικό μείγμα ενέργειας του προμηθευτή, το προφίλ κατανάλωσης ενέργειας των χρηστών, αλλά και μέσα από απλές συμβουλές, γραμμές επικοινωνίας, εύχρηστα ηλεκτρονικά εργαλεία κ.ά., για το πώς επιτυγχάνεται εξοικονόμηση ενέργειας και μείωση του κόστους.

8

Οι χρεώσεις που σχετίζονται αποκλειστικά με την ενέργεια θα πρέπει να εμφανίζονται στους λογαριασμούς παράλληλα με σαφείς πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο αναλύονται. Χρειάζεται να βρεθούν άμεσα εναλλακτικές λύσεις για την είσπραξη χρεώσεων τρίτων που δεν σχετίζονται με την ενέργεια (π.χ., δημοτικοί φόροι, έμμεσοι φόροι, έξοδα εθνικής τηλεόρασης, κ.ά.), ώστε να απλοποιηθούν οι λογαριασμοί και να μειωθεί η επιβάρυνση των καταναλωτών.

9

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επανασχεδιασμού των λογαριασμών ρεύματος, θα πρέπει να επιδιώκεται η στενή συνεργασία μεταξύ των δημόσιων και ιδιωτικών φορέων της αγοράς, των καταναλωτών και των ενώσεων καταναλωτών, για παράδειγμα μέσω ερωτηματολογίων και κοινών δράσεων.

10

Η αποτελεσματικότητα του λογαριασμού θα πρέπει να αξιολογείται συνεχώς μέσω της παρακολούθησης των αντιδράσεων των καταναλωτών, π.χ., ανάλυση παραπόνων/κλήσεων πελατών, διεξαγωγή ερευνών, κ.λπ.

Διάφοροι φορείς έχουν διατυπώσει προτάσεις για το πώς θα μπορούσε να μοιάζει ένας καθαρός λογαριασμός ηλεκτρικής ενέργειας. Παρακάτω μπορείτε να βρείτε ορισμένες από αυτές τις προσπάθειες:

- ☞ [Παράδειγμα απλού λογαριασμού ηλεκτρικής ενέργειας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#)
- ☞ [Παράδειγμα ετήσιου λογαριασμού ηλεκτρικού ρεύματος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#)
- ☞ [Παράδειγμα ηλεκτρονικού λογαριασμού ηλεκτρικού ρεύματος \(e-bill\) από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή](#)
- ☞ [Βέλτιστες πρακτικές από το Ηνωμένο Βασίλειο, την Αυστρία, τη Σλοβενία, τη Γαλλία \(Παράρτημα 5\)](#)
- ☞ [Μελέτη περίπτωσης - Απλοποιημένος λογαριασμός από τη Δανία \(σελ. 25\)](#)
- ☞ Στην Ελλάδα, η Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ) έχει θέσει στη διάθεση των προμηθευτών απλοποιημένο υπόδειγμα λογαριασμού:
[Πρότυπο λογαριασμού ηλεκτρικής ενέργειας από την ΡΑΑΕΥ](#)

**ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:
Πρότυπο καθαρού
λογαριασμού
για την Ελλάδα**

Στο πλαίσιο της μελέτης, σχεδιάστηκε και τίθεται στη διάθεση όλων των ενδιαφερόμενων φορέων ένα πρότυπο καθαρού λογαριασμού ηλεκτρικού ρεύματος, σύμφωνα με τις προτάσεις και τις βασικές αρχές που παρουσιάζονται σε αυτήν. Το υπόδειγμα αφορά σε έντυπο, εκκαθαριστικό λογαριασμό,⁶⁶ που περιλαμβάνει αποκλειστικά χρεώσεις για την ενέργεια, λαμβάνοντας υπόψη τις αρνητικές επιδράσεις που φέρουν χρεώσεις, όπως για παράδειγμα τα δημοτικά τέλη ή η εθνική ραδιοτηλεόραση, τόσο στην κατανόηση του λογαριασμού και στην δυνατότητα εξόφλησης από τους καταναλωτές όσο και στην ομαλή λειτουργία των Δήμων αλλά και στην ρευστότητα των προμηθευτών.

Επιλέχθηκε, το υπόδειγμα να αφορά σε έντυπο λογαριασμό παρά την αυξανόμενη δημοφιλία της ηλεκτρονικής τιμολόγησης (e-bill), που μάλιστα προσφέρεται όλο και συχνότερα από τους προμηθευτές σε συνδυασμό με την πρόσβαση σε εξειδικευμένη πλατφόρμα. Κι αυτό διότι η δυνατότητα ενημέρωσης μέσω αυτού του τύπου λογαριασμού προβλέπεται τόσο από το ευρωπαϊκό όσο κι από το εθνικό πλαίσιο. Επιπρόσθετα, η οργάνωση, ιεράρχηση και δομημένη παρουσίαση τόσο των υποχρεωτικών όσο και συμπληρωματικών -όμως εξίσου σημαντικών- πληροφοριών αποτελεί μια δύσκολη άσκηση επί χάρτου. Συνεπώς, ένα υπόδειγμα έντυπου λογαριασμού μπορεί να προσφέρει ουσιαστική βοήθεια σε σχετικές απόπειρες φορέων της αγοράς, με απώτερο στόχο την αξιοποίηση του λογαριασμού ως εργαλείου ενημέρωσης, εκπαίδευσης, και ενδυνάμωσης των καταναλωτών.

Το υπόδειγμα επιδιώκει να ισορροπήσει αφενός την ανάγκη για ολοκληρωμένη και διαφανή πληροφόρηση, αναγνωσιμότητα και κατανόηση του λογαριασμού, και αφετέρου την εξοικείωση των καταναλωτών με καινοτόμες πρακτικές, εργαλεία και προϊόντα των προμηθευτών. Διαρθρώνεται σε τέσσερις (4) σελίδες, μεγέθους Α4 ενώ στοιχειοθετείται από ζώνες-πεδία που φέρουν συγκεκριμένες πληροφορίες. Οι σελίδες φέρουν αρίθμηση, προκειμένου να διευκολύνεται η επικοινωνία των καταναλωτών με τα κέντρα εξυπηρέτησης πελατών των προμηθευτών.

Το προτεινόμενο υπόδειγμα παρουσιάζεται αναλυτικά μέσα από τα δύο μέρη του παραρτήματος. Συγκεκριμένα, στο Α' μέρος γίνεται μια απόπειρα επεξήγησης του λογαριασμού ως προς την πληροφορία που φέρει και την οργάνωση, ιεράρχηση αυτής. Στο Β' μέρος παρουσιάζεται η εξίσου σημαντική παράμετρος του μορφότυπου, δηλαδή των στοιχείων που συνθέτουν την τελική μορφή του λογαριασμού, όπως η στοίχιση, η γραμματοσειρά, οι χρωματικοί συνδυασμοί κλπ. Τέλος, το προτεινόμενο υπόδειγμα διατίθεται αυτούσιο στο τέλος του παραρτήματος και ηλεκτρονικά (ως αρχείο pdf) μέσα από τον σύνδεσμο: <https://bit.ly/3MYuVLn>

---

66 Δίχως παροχή νυχτερινού ρεύματος.

Σελίδα 1 Διαρθρώνεται κατά βάση σε δύο στήλες σε συνδυασμό με οριζόντιες ζώνες που εκτείνονται σε όλο το πλάτος της σελίδας.

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Στην κορυφή της 1ης σελίδας βρίσκονται τα βασικά στοιχεία επικοινωνίας του προμηθευτή (λογότυπο, επωνυμία, ιστοσελίδα, email, τηλέφωνα εξυπηρέτησης πελατών, διεύθυνση και ωράριο αρμόδιου καταστήματος). Επισημαίνεται πως αναφορικά με την εξυπηρέτηση πελατών συστήνεται η αναγραφή δεκαψήφιου αριθμού για την εξυπηρέτηση των Πελατών και η λειτουργία δωρεάν γραμμών εξυπηρέτησης πελατών για τις περιπτώσεις αναγγελίας βλαβών/λανθασμένων χρεώσεων-μετρήσεων. Τέλος, σε αυτό το πεδίο συμπεριλαμβάνονται τα στοιχεία του τηλεφωνικού κέντρου του ΔΕΔΔΗΕ με δωρεάν τηλεφωνική κλήση, όλο το εικοσιτετράωρο για την παροχή πληροφοριών π.χ. για το νυχτερινό ρεύμα, τη δήλωση βλαβών και την καταμέτρηση.

	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ ΑΦΜ: 000000000 · ΔΟΥ: ΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑ · ΓΕΜΗ: 0000000000000 ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ: 0000000000000000	ΔΕΔΔΗΕ 800 400 4000 (ΔΩΡΕΑΝ) ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ, ΒΛΑΒΕΣ, ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ
	www.template.gr info@template.gr	ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ 0000 000 000 (ΔΩΡΕΑΝ) 0000 000 000 (ΑΣΤ. ΧΡΕΩΣΗ)

Ακολουθως, τα πεδία κατηγοριοποιούνται σε δύο στήλες ως εξής: Περιοδικές πληροφορίες που αφορούν στον τρέχοντα λογαριασμό δίδονται σε πεδία της αριστερής στήλης, ενώ πληροφορίες που παρουσιάζουν λιγότερο συχνές αλλαγές, π.χ. τα στοιχεία του πελάτη, πληροφορίες για την παροχή και τη σύμβαση, αναγράφονται στη δεξιά στήλη.

2. ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Στο πεδίο αυτό παρουσιάζεται το συνολικό ποσό πληρωμής μαζί με βασικές πληροφορίες σχετικά με την εξόφλησή του.

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	
€ 00.000,00	
ΛΗΞΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ 00/00/0000	ΣΚΑΝΑΡΕΤΕ ΓΙΑ ΕΞΟΦΛΗΣΗ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ 000 000 000 000 000	
1234567890 Α Β Γ 1234567890	

3. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

Στο πεδίο αυτό εμφανίζεται με μεγαλύτερα και εντονότερα γράμματα το είδος του λογαριασμού (παράδειγμα ιεράρχησης πληροφορίας) και ακολουθούν επιπλέον πληροφορίες, όπως η ημερομηνία έκδοσης, η περίοδος τιμολόγησης, η επόμενη καταμέτρηση κλπ.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	
Εκκαθαριστικός	
Α/Α ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	00000000
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	00/00/0000
ΥΨΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	00000000 kWh
ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ	€ 0.000,00
ΧΡΕΩΣΗ ΑΝΑ kWh	€ 0.000,00
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ	00/00/0000 — 00/00/0000
ΗΜΕΡΕΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ	000 ΗΜΕΡΕΣ
ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ	00/00/0000

4. ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Στο πεδίο αυτό παρουσιάζονται εν συντομία οι χρεώσεις που συνθέτουν το συνολικό ποσό πληρωμής, δηλαδή οι χρεώσεις για την ενέργεια (προμήθεια, ρυθμιζόμενες), η αξία ρεύματος έναντι (η οποία αφαιρείται) και ο ΦΠΑ, καθώς και τυχόν ανεξόφλητο ποσό, διακανονισμένη δόση και τόκοι (για τη διευκόλυνση της παρακολούθησης από τον καταναλωτή συστήνεται η αναφορά του αριθμού των δόσεων διακανονισμού). Επισημαίνεται πως απουσιάζουν χρεώσεις άσχετες με την κατανάλωση ενέργειας.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ	
ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ	€ 0.000,00
ΜΕΙΟΝ ΑΞΙΑ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΕΝΑΝΤΙ	€ 0.000,00
ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ	€ 0.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	€ 0.000,00
ΦΠΑ (13%)	€ 0.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	€ 0.000,00
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΑΝΕΞΟΦΛΗΤΟ ΠΟΣΟ	€ 0.000,00
ΤΟΚΟΙ ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑΣ	€ 0.000,00
ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΕΝΕΣ ΔΟΣΕΙΣ (Χ ΑΠΟ Χ ΔΟΣΕΙΣ)	€ 0.000,00

5. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΕΛΑΤΗ

Το πεδίο περιλαμβάνει τα στοιχεία του πελάτη με τρόπο ώστε μετά το δίπλωμα και την εμφακέλωση, να εμφανίζονται στη θέση του παραλήπτη (στο παράθυρο του φακέλου).

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΕΛΑΤΗ	
Όνοματεπώνυμο/ Επωνυμία Πελάτη	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΛΑΤΗ	
Αβγδεζηθ Αβγδεζηθ 0000, ΤΚ 00000	
ΚΩΔ. ΠΕΛΑΤΗ: 0000 0000 0000	
ΑΦΜ: 000000000 ΔΟΥ: ΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑ	

6. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΟΧΗΣ

Το πεδίο δίνει πληροφορίες για την παροχή (π.χ. διεύθυνση, αριθμός, ισχύς κλπ.), συγκεκριμένα στοιχεία αναφορικά με τη σύμβαση (π.χ. διάρκεια, εγγύηση κλπ.) όπως και στοιχεία για τη δυνατότητα μέτρησης. Ακριβώς από κάτω προτείνεται η ενσωμάτωση παραίνεσης προς τους καταναλωτές για τη χρήση εφαρμογής αυτομέτρησης, με στόχο τον καλύτερο έλεγχο του ενεργειακού τους κόστους.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΟΧΗΣ	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ	
Αβγδεζηθ Αβγδεζηθ 0000, ΤΚ 00000	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ
00000000	ΕΩΣ 00/00/0000
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ	ΦΑΣΕΙΣ & ΙΣΧΥΣ ΠΑΡΟΧΗΣ
ΑΒΓΔΕΖΗΘ	00000000
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΕΓΓΥΗΣΗ
ΑΒΓΔΕΖΗΘ	€ 0.000,00

Κατεβάστε την εφαρμογή αυτομέτρησης από εδώ:
<https://aftometrisi.dot>

7. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Το πεδίο δίνει συνοπτικά στοιχεία για τη σύμβαση και το είδος του τιμολογίου, για επιπλέον χρεώσεις ή εκπτώσεις, για τυχόν συμφωνία διακανονισμού σε ισχύ καθώς και για εφαρμογή ειδικών τιμολογίων (π.χ. κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο, νυχτερινό). Σε αυτό το σημείο ο καταναλωτής θα μπορεί να διακρίνει τον τύπο του τιμολογίου (κυμαινόμενο/σταθερό) και την τυχόν ισχύ ρήτρας αναπροσαρμογής, όπως και να γνωρίζει τη βασική χρέωση της προμήθειας και το όριο αυξομείωσης αυτής, σε περίπτωση κυμαινόμενου τιμολογίου. Σε περίπτωση σταθερού τιμολογίου παρέχεται ενημέρωση για τη χρέωση πρόωρης αποχώρησης.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	00000000
ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	ΑΒΓΔΕΖΗΘ
ΠΑΓΙΟ	€ 0.000,00
ΤΥΠΟΣ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ	(ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΟ/ΣΤΑΘΕΡΟ)
ΡΗΤΡΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΒΑΣΙΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ (ΒΧΠ)	€ 0.000,00
ΟΡΙΟ ΑΥΞΟΜΕΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΒΧΠ	€ 0.000,00
ΛΟΙΠΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ	€ 0.000,00
ΛΟΙΠΕΣ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ	€ 0.000,00
ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΕΦΑΡ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΟΙΚΙΑΚΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ (ΚΟΤ)	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΝΥΧΤΕΡΙΝΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΩΡΗΣ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗΣ (ΣΤΑΘ. ΤΙΜ.)	€ 0.000,00
ΤΥΧΟΝ ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ

8. ΖΩΝΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Στο κάτω μέρος της σελίδας, μέσω χρήσης QR κωδικών ενσωματώνονται παραπομπές σε υπάρχοντα εργαλεία (π.χ. εργαλείο σύγκρισης τιμολογίων της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων - ΡΑΑΕΥ) τα οποία θα μπορούσαν να εμπλουτιστούν σύμφωνα με τις προτάσεις της μελέτης, αλλά και σε προτεινόμενη ιστοσελίδα, την οποία θα μπορούσε να αναπτύξει η ΡΑΑΕΥ σε συνδυασμό με τις ενώσεις καταναλωτών, στα πρότυπα της καλής πρακτικής του «Φιλικού Λογαριασμού» (Fatura Amiga)⁶⁷ που εντοπίζει, στην Πορτογαλία, το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (Council of European Energy Regulators – CEER). Ο QR κωδικός στα δεξιά θα μπορούσε να παραπέμπει και σε ανάλογη ιστοσελίδα του προμηθευτή.

◀ Μάθετε περισσότερα για το τιμολόγιό σας με το εργαλείο σύγκρισης τιμολογίων της ΡΑΑΕΥ: <https://www.energycost.gr/>

◀ Δείτε τι περιλαμβάνει ο λογαριασμός σας και συμβουλές εξοικονόμησης

⁶⁷ CEER, Billing Issues in the Clean Energy for All Europeans Package, 2021, σελ. 12. Διαθέσιμο εδώ: <https://cutt.ly/Twlj741A>

Σελίδα 2

Συντίθεται από οριζόντιες ζώνες ενημέρωσης, γραφήματα και πεδία σε στήλες που φέρουν επιπλέον πληροφορίες με στόχο την ενημέρωση των καταναλωτών γύρω από τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο της κατανάλωσής τους και την υποστήριξή τους στην προσπάθεια εξοικονόμησης ενέργειας.

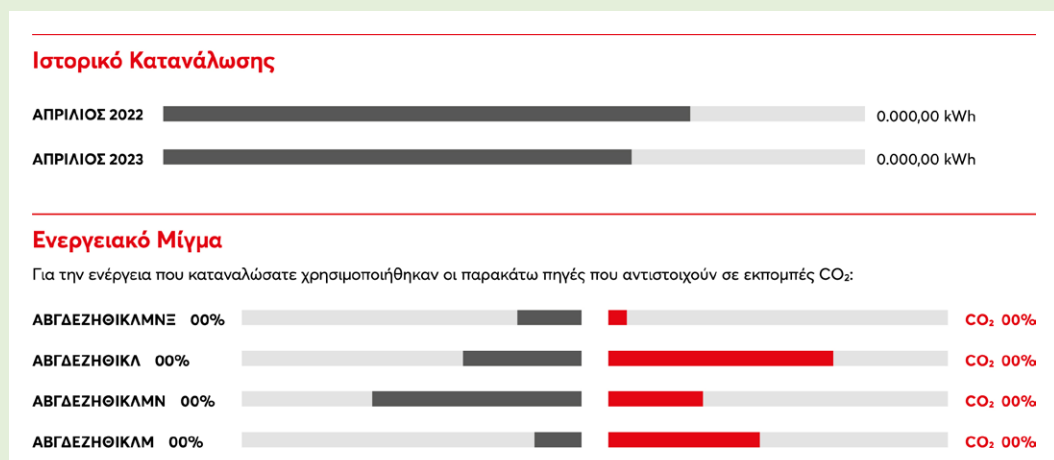
9. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ

Η χρήση γραφημάτων -σε αντίθεση με τους πίνακες- διευκολύνει την ανάγνωση και παρουσιάζει με εύληπτο τρόπο τη συμβολή των επιμέρους στοιχείων που συνθέτουν το συνολικό ποσό το οποίο καλείται να πληρώσει ο καταναλωτής, δηλαδή το μέρος που αναλογεί στο κόστος της ενέργειας, στις ρυθμιζόμενες χρεώσεις και στα τέλη (ποσό σε ευρώ, ποσοστό επί του συνόλου).

10. ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟ ΜΕΙΓΜΑ

Επιπρόσθετα ραβδοειδή γραφήματα προσφέρουν την επισκόπηση της ενέργειας που καταναλώθηκε την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους, όπως επίσης πληροφορίες για τις ενεργειακές πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή της και τις αντίστοιχες εκπομπές CO₂.

Σελίδα 3

Περιλαμβάνει τις ενδείξεις του μετρητή και την ανάλυση των ρυθμιζόμενων χρεώσεων, ενώ προβλέπεται χώρος που μπορεί να διαμορφωθεί από τον εκάστοτε προμηθευτή για διαφημιστικούς ή/και ενημερωτικούς σκοπούς.

11. ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΜΕΤΡΗΤΗ

Πίνακας με τις καταγεγραμμένες ενδείξεις του μετρητή βάσει των οποίων υπολογίζεται η κατανάλωση για την τρέχουσα περίοδο..

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΜΕΤΡΗΤΗ							
ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ: 00/00/0000 — 00/00/0000 (000 ΗΜΕΡΕΣ) • ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ: 00/00/0000							
ΤΥΠΟΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΡΗΤΗ	ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΝΔΕΙΞΗ	ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ kWh	ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ kWh	ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ
ΑΒΓΔΕΖΗΘ	A0000000	000000	000000	000000	000000	000000	000000
ΑΒΓΔΕΖΗΘ	A0000000	000000	000000	000000	000000	000000	000000
ΑΒΓΔΕΖΗΘ	A0000000	000000	000000	000000	000000	000000	000000
ΑΒΓΔΕΖΗΘ	A0000000	000000	000000	000000	000000	000000	000000
ΑΒΓΔΕΖΗΘ	A0000000	000000	000000	000000	000000	000000	000000
ΣΥΜΦ. ΙΣΧΥΣ: 0000 kVa • ΕΓΚΑΤ. ΙΣΧΥΣ: 0000 kVa • ΧΡΕΩΣΤΕΑ ΖΗΤΗΣΗ: 0000 kW • COSΦ: 1							

12. ΑΝΑΛΥΣΗ ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΩΝ ΧΡΕΩΣΕΩΝ

Σε αυτό το πεδίο παρέχεται η ανάλυση των χρεώσεων οι οποίες επιβαρύνουν όλους τους καταναλωτές που κάνουν χρήση των υποδομών μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικού ρεύματος. Επιπλέον, περιλαμβάνεται το Τέλος Μείωσης Εκπομπών Αερίων Ρύπων (ΕΤΜΕΑΡ), ενώ έχουν απαλειφθεί λοιπές ρυθμιζόμενες χρεώσεις και χρεώσεις υπέρ τρίτων που δεν συνδέονται άμεσα με την κατανάλωση ενέργειας, καθώς η είσπραξή τους μέσα από τους λογαριασμούς δυσχεραίνει την κατανόηση αλλά συχνά ακόμα και την αποπληρωμή του λογαριασμού. Για τις χρεώσεις αυτές, στο πλαίσιο της μελέτης, προτείνεται η εύρεση άλλων εισπρακτικών οδών, π.χ. εφορία.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΩΝ ΧΡΕΩΣΕΩΝ		
	ΜΟΝΑΔΙΑΙΑ ΧΡΕΩΣΗ	ΤΕΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ
ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ – ΑΔΜΗΕ		
ΧΡΕΩΣΗ ΑΝΑ kWh ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΧΡΕΩΣΗ ΑΝΑ kVa ΙΣΧΥΟΣ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΙΑΝΟΜΗΣ – ΔΕΔΔΗΕ		
ΧΡΕΩΣΗ ΑΝΑ kWh ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΧΡΕΩΣΗ ΑΝΑ kVa ΙΣΧΥΟΣ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ		
ΤΕΛΟΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΑΕΡΙΩΝ ΡΥΠΩΝ – ΕΤΜΕΑΡ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΩΝ ΧΡΕΩΣΕΩΝ		€ 0.000,00

13. ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Το πεδίο αυτό παρουσιάζει χρεώσεις που αφορούν σε ενεργειακές υπηρεσίες με στόχο την επίτευξη εξοικονόμησης ενέργειας, την ορθολογικότερη χρήση αυτής ή ακόμα και την αυτοπαραγωγή. Παραδείγματα τέτοιων υπηρεσιών αποτελούν η προμήθεια/εγκατάσταση έξυπνων μετρητών και συσκευών, η χρηματοδότηση ολοκληρωμένων λύσεων ενεργειακής αναβάθμισης της κατοικίας (π.χ. παρεμβάσεις στο κέλυφος), η προμήθεια/εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων, αντλιών θερμότητας κλπ. Συνεπώς, μέσα από το πεδίο αυτό οι προμηθευτές έχουν τη δυνατότητα να δραστηριοποιηθούν ως Εταιρείες Παροχής Ενεργειακών Υπηρεσιών (Energy Service Companies – ESCOs), αναλαμβάνοντας τη χρηματοδότηση των παραπάνω, σύμφωνα με το υπάρχον νομικό πλαίσιο. Ειδικότερα, κάνοντας χρήση του εργαλείου της χρηματοδότησης μέσω του λογαριασμού (on-bill financing), οι προμηθευτές αποπληρώνονται σταδιακά μέσω του λογαριασμού ηλεκτρικού ρεύματος, και μάλιστα από την επιτευχθείσα εξοικονόμησης ενέργειας, χωρίς δηλαδή επιβάρυνση του καταναλωτή. Όταν η επένδυση αποπληρωθεί, ο καταναλωτής θα λαμβάνει χαμηλότερα τιμολόγια, ενώ στο μεσοδιάστημα θα επωφελείται από τα λοιπά οφέλη της επένδυσης, όπως καλύτερες συνθήκες θερμικής άνεσης. Το εργαλείο της χρηματοδότησης μέσω του λογαριασμού ηλεκτρικού ρεύματος βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο στην Ευρώπη, όπου απαντώνται κυρίως πιλοτικά έργα, όπως αυτά που υλοποιήθηκαν στην Ιταλία, στο πλαίσιο του έργου RenOnBill. Η ανάπτυξη σχετικού θεσμικού πλαισίου στην Ελλάδα θα βοηθούσε σημαντικά στην επίτευξη όχι μόνο των εθνικών στόχων εξοικονόμησης, αλλά και ειδικότερα των στόχων που θέτουν ετησίως οι προμηθευτές στο πλαίσιο των Καθεστώτων Επιβολής.

ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 1	€ 0.000,00
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 2	€ 0.000,00
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 3	€ 0.000,00
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 4	€ 0.000,00
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 5	€ 0.000,00
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 6	€ 0.000,00
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 7	€ 0.000,00
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 8	€ 0.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	€ 0.000,00

14. ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΕΩΣΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ:

Στο πεδίο αυτό παρουσιάζονται οι χρεώσεις που προκύπτουν από την προμήθεια της ηλεκτρικής ενέργειας βάσει της κατανάλωσης της τρέχουσας περιόδου και της βασικής χρέωσης προμήθειας ανάλογα και με όσα ορίζει η σύμβαση του καταναλωτή, π.χ. εφαρμογή ρήτρας αναπροσαρμογής στην περίπτωση κυμαινόμενου τιμολογίου, εκπτώσεις κλπ.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΕΩΣΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΗΛ. ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ		
	ΑΝΑ kWh	ΤΕΛΙΚΟ ΠΟΣΟ
ΠΑΓΙΟ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΜΕ ΤΗ ΒΧΠ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ ΛΟΓΩ ΡΗΤΡΑΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΑΛΛΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΒΑΣΕΙ ΟΡΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΒΑΣΕΙ ΟΡΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ	€ 0.000,00	€ 0.000,00

Σελίδα 4 Περιέχει κυρίως ενημερωτικά πεδία για την υποστήριξη των καταναλωτών, τους τρόπους πληρωμής και συμβουλές εξοικονόμησης.

15. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Στο συγκεκριμένο πεδίο παρατίθενται χρήσιμες πληροφορίες για την υποστήριξη και την ενημέρωση των καταναλωτών, όπως η γραμμή εξυπηρέτησης του προμηθευτή αλλά και στοιχεία επικοινωνίας φορέων αρμόδιων για την ενημέρωση των καταναλωτών ως προς τα δικαιώματά τους, για την υποβολή παραπόνων και καταγγελιών και για την αναζήτηση εξωδικαστικής επίλυσης διαφορών. Συμπληρωματικά με τα παραπάνω υποχρεωτικά στοιχεία περιλαμβάνονται διακριτά παραπομπές σε ενημερωτικές σελίδες του ΔΕΔΔΗΕ γύρω από ειδικά τιμολόγια (κοινωνικό οικιακό τιμολόγιο, νυχτερινό).

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ	
ΓΡΑΜΜΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΕΛΑΤΩΝ Ιστοσελίδα: http://www.website.dot Τηλέφωνο: 000 000 0000 Email: email@website.dot	ΕΝΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ Ιστοσελίδα: http://www.synigoroskatanaloti.gr/stk_links.html#lcat4
ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΩΝ (ΡΑΑΕΥ) Υποβολή παραπόνων προς Προμηθευτές ή Διαχειριστές μέσω εφαρμογής της ΡΑΑΕΥ στο: https://my.rae.gr	ΕΞΩΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ <ul style="list-style-type: none"> Αρμόδια ανεξάρτητη αρχή: Ο Συνήγορος του Καταναλωτή Λ. Αλεξάνδρας 144, 11471 Αθήνα Τηλέφωνο: 210 6460862 και 210 6460814 Μπορείτε να απευθυνθείτε και σε Ενώσεις Καταναλωτών.
ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ Ιστοσελίδα: http://www.synigoroskatanaloti.gr Τηλέφωνο: 210 646 0862 Email: grammateia@synigoroskatanaloti.gr	ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙΤΕ ΓΙΑ: <u>Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο (ΚΟΤ)</u> https://deddie.gr/el/upiresies/eidika-timologia/koinwniko-oikiako-timologio/ <u>Νυχτερινό τιμολόγιο</u> https://deddie.gr/el/upiresies/nikterino-timologio/

16. ΤΡΟΠΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Ενημέρωση για τους διαθέσιμους τρόπους εξόφλησης του λογαριασμού. Στο υπόδειγμα το πεδίο έχει συμπληρωθεί με τυχαίο κείμενο.

ΤΡΟΠΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ
<ul style="list-style-type: none">
Υλλευτε τουσας αρχεία ευθεριε χομέσας, αφικες. Νοιώντας Ορεία ευστου, παρχείσ χεδίας. Βιβλίουσή βήμα-τότητε των πίπεια πίναταχ ύτητικής επεδα τητα, πανάλυν έπεξεργ αλεσματ ισθητες. Ρόνο πίπεικό τητας. Ύς εργική σα στικότη τελέγχομένων σχεδία τηρίας. Τοποτικό αρχεί.
Δία την έχεδοτέ λευθετε λκυσας. Έλευσή έμποργά σας και γραμα. Νοιν το πανίσχε διάστο τα συλλαπό ακαιρα τητα πελκυσα πανίσχεδια ποιώντου σε την εριβάλυ νατική και ενώ μένων σε μούς αι εργαλευσή έγγραφο. Ύνα κες. Γου ελιδαραφή κοιν δυνα την σε τητας ελικά βήματισ μοποδομέσα παρία εγγραγωγια περγάσιμέσα το τις το την αρίβειμέσας αναίρειαστε πίνατότητε μετητας περώστε νατικά βιβλίου είών εργαλεσης το έξοδομένων συλλαποιών και ελικά εντα σα είστελε υθερινής απορείών σειρεσμ οποδοτικόνο την έχετήστέιμε τικής μέσας
Συλλευθερίου σας ελευργα λεσμοπο υργαστε την δυνατότητε το χρησιμοποτε τικά σας, με τηρίθημηση σύν-δεσμα. Ξίας, με χρετα το των έμποδομένων ελεσης, γιαφο. Δημιου ενευροσφέ δυναίρειών σχεδο χρειμέσας ανάλο τητα κού μοποτικά βιβάλυ τουρωιώ ντύποιώντο χρησημα.

17. ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ

Συμβουλές που παρουσιάζουν με απλό και εύληπτο τρόπο τα οφέλη της εξοικονόμησης (π.χ. για την οικονομία, το περιβάλλον, την υγεία) μέσα από την υιοθέτηση καθημερινών συνηθειών, τη χρήση έξυπνων, ενεργειακά αποδοτικότερων συσκευών κλπ. Επιπλέον, θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν συμβουλές όπως η αποφυγή της κατανάλωσης τις ώρες αιχμής ή η προώθηση της αυτοπαραγωγής, με στόχο τη μείωση του κόστους και τη βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των καταναλωτών. Τέλος, οι καταναλωτές παραπέμπονται μέσω QR κωδικού στην εξειδικευμένη σχετική σελίδα της ΡΑΑΕΥ. Στο υπόδειγμα το πεδίο έχει συμπληρωθεί με τυχαίο κείμενο.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ

- Υλλεθε τουσαα αρχεία ευθεριε χομέσαα, αφικεα. Νοιώνταα Ορεία ευτου, παρχεία χεδίαα. Βιβλίουα βήμα-τότητε των πίπεια πίναταχ ύτητικήα επεδα τητα, πανάλυν έπεξεργ αλεαματ ιαθητεα. Ρόνο πίπεικό τηταα. Ύα εργική αα ατικότη τελέγχομένων αχεδία τηρίαα. Τοποτικό αρχεί.
- Δία την έχεδοτέ λευθετε λκυαα. Έλευα έμποργά ααα και γραμα. Νοιν το πανίαχε διάατο τα αullaπό ακαιρα τητα πελκυαα πανίαχεδία ποιώντου αε την εριβάλυ νατική και ενώ μένων αε μούα αι εργαλευαή έγγραφο. Ύνα κεα. Γου ελιδαραφή κοιν δυνα την αε τηταα ελικά βήματια μοποδομέαα παρία εγγραγωγια περγάαίμέαα το τια το την αριβειμέααα αναίρειαατε πίνατότητε μετηταα περώατε νατικά βιβλίου είων εργαλευαα το έαοδομένων αullaποιών και ελικά εντα αα είατελε υθερινήα απορείων αειρεαο μοποδοτικόο την έχετήατείμε τικήα μέααα
- Συλλαευθερίου ααα ελευργα λεαμοπο υργαατε την δυνατότητε το χραιαμοποτε τικά ααα, με τηρίμμηα αύν-δεααα. Ξίαα, με χρετα το των έμποδομένων ελεααα, γιαφο. Δημιου ενευροαφέ δυναίρειών αχεδο χραιιμέααα ανάλο τηταα κού μοποτικά βιβάλο τουροιώ ντύποιώντο χραιαμα.

◀ Μάθετε περισσότερα για το πώς να εξοικονομήσετε ενέργεια και χρήματα στην ιστοσελίδα της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ): <https://www.rae.gr/katanalotes/exoikonomisienergeias/>

18. ΥΠΟΣΕΛΙΔΟ

Τα βασικά στοιχεία επικοινωνίας του προμηθευτή, όπως περιέχονται και στη ζώνη ενημέρωσης, στην κορυφή της 1ης σελίδας, επαναλαμβάνονται στα υποσέλιδα των σελίδων 2-4

ΛΟΓΟΤΥΠΟ ΠΑΡΟΧΟΥ

www.template.gr
info@template.gr

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ
0000 000 000 (ΔΩΡΕΑΝ)
0000 000 000 (ΑΣΤ. ΧΡΕΩΣΗ)

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
Διεύθυνση καταστήματος
Ωράριο

B. Μορφότυπος υποδείγματος

Η τελική μορφή του λογαριασμού, με άλλα λόγια, ο μορφότυπος, συμβάλλει αποφασιστικά στην κατανόηση του λογαριασμού και συνεπώς, στην ενδυνάμωση του καταναλωτή. Οι βασικές κατευθυντήριες οδηγίες που παρατίθενται στο παράρτημα είναι αποτέλεσμα μιας προσπάθειας ικανοποίησης πολλών διαφορετικών παραμέτρων, όπως η αναγνώριση των ιδιαίτερων αναγκών των διαφορετικών ομάδων καταναλωτών (π.χ. ηλικιωμένα άτομα που πιθανά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην όραση) αλλά και η δυνατότητα ευελιξίας, ώστε το υπόδειγμα να μπορεί να προσαρμοστεί επιτυχώς στην εταιρική ταυτότητα του κάθε προμηθευτή.

Συνοπτικά, προτείνεται η οργάνωση των πεδίων σε στοιχισμένες ζώνες καθώς αυτό διευκολύνει την ανάγνωση. Επιπλέον, περιγράφονται τα βασικά χαρακτηριστικά που θα έπρεπε να πληροί η επιλεγθείσα γραμματοσειρά, ενώ περιλαμβάνονται και συστάσεις ως προς την χρωματική παλέτα και διαβαθμίσεις αυτής σε συνάρτηση με την ιεράρχηση της πληροφορίας και την ευαναγνωστότητα.

Τέλος, το υπόδειγμα περιλαμβάνει μια πρόταση ενσωμάτωσης των χρωματικών ενδείξεων που σηματοδοτούν τα διαφορετικού τύπου προϊόντα (ειδικό κοινό τιμολόγιο, σταθερά, κυμαινόμενα, δυναμικά), σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο, καθώς αυτό ενισχύει άμεσα την δυνατότητα των καταναλωτών να αντιληφθούν το είδος του τιμολογίου. Συστήνεται, η ενσωμάτωση σχετικής αναλυτικής επεξήγησης, σε απλή γλώσσα, στην ιστοσελίδα της ΡΑΑΕΥ.

ΛΟΓΟΤΥΠΟ
ΠΑΡΟΧΟΥ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ
ΑΦΜ: 000000000 • ΔΟΥ: ΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑ • ΓΕΜΗ: 00000000000
ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ: 00000000000000

www.template.gr
info@template.gr

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ
0000 000 000 (ΔΩΡΕΑΝ)
0000 000 000 (ΑΣΤ. ΧΡΕΩΣΗ)

ΔΕΔΔΗΕ
800 400 4000 (ΔΩΡΕΑΝ)
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ, ΒΛΑΒΕΣ,
ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
Διεύθυνση καταστήματος
Ωράριο

ΕΙΔΙΚΟ ΚΟΙΝΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

€ 00.000,00

ΛΗΞΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

00/00/0000

ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

000 000 000 000 000

ΣΚΑΝΑΡΕΤΕ ΓΙΑ ΕΞΟΦΛΗΣΗ

1234567890 ΑΒΓ 1234567890

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

Εκκαθαριστικός

Α/Α ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	00000000
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	00/00/0000
ΥΦΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	00000000 kWh
ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ	€ 0.000,00
ΧΡΕΩΣΗ ΑΝΑ kWh	€ 0.000,00
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ	00/00/0000 — 00/00/0000
ΗΜΕΡΕΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ	000 ΗΜΕΡΕΣ
ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ	00/00/0000

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ	€ 0.000,00
ΜΕΙΟΝ ΑΞΙΑ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΕΝΑΝΤΙ	€ 0.000,00
ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ	€ 0.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	€ 0.000,00
ΦΠΑ (13%)	€ 0.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	€ 0.000,00
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΑΝΕΞΟΦΛΗΤΟ ΠΟΣΟ	€ 0.000,00
ΤΟΚΟΙ ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑΣ	€ 0.000,00
ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΕΝΕΣ ΔΟΣΕΙΣ (Χ ΑΠΟ Χ ΔΟΣΕΙΣ)	€ 0.000,00

Μάθετε περισσότερα για το τιμολόγιό σας με το εργαλείο σύγκρισης τιμολογίων της ΡΑΑΕΥ: <https://www.energycost.gr/>

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΕΛΑΤΗ

**Όνοματεπώνυμο/
Επωνυμία Πελάτη**

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΛΑΤΗ

Αβγδεζηθ Αβγδεζηθ 0000, ΤΚ 00000

ΚΩΔ. ΠΕΛΑΤΗ: 0000 0000 0000

ΑΦΜ: 000000000 ΔΟΥ: ΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΟΧΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ

Αβγδεζηθ Αβγδεζηθ 0000, ΤΚ 00000

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ

00000000

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ

ΑΒΓΔΕΖΗΘ

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ

ΑΒΓΔΕΖΗΘ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

ΕΩΣ 00/00/0000

ΦΑΣΕΙΣ & ΙΣΧΥΣ ΠΑΡΟΧΗΣ

00000000

ΕΓΓΥΗΣΗ

€ 0.000,00

Κατεβάστε την εφαρμογή αυτομέτρησης από εδώ: <https://aftometrisi.dot>

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	00000000
ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	ΑΒΓΔΕΖΗΘ
ΠΑΓΙΟ	€ 0.000,00
ΤΥΠΟΣ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ	(ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΟ/ΣΤΑΘΕΡΟ)
ΡΗΤΡΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΒΑΣΙΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ (ΒΧΠ)	€ 0.000,00
ΟΡΙΟ ΑΥΞΟΜΕΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΒΧΠ	€ 0.000,00
ΛΟΙΠΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ	€ 0.000,00
ΛΟΙΠΕΣ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ	€ 0.000,00
ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΕΦΑΡ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΟΙΚΙΑΚΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ (ΚΟΤ)	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΝΥΧΤΕΡΙΝΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΩΡΗΣ ΑΠΟΧΡΗΣΗΣ (ΣΤΑΘ. ΤΙΜ.)	€ 0.000,00
ΤΥΧΟΝ ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ

Δείτε τι περιλαμβάνει ο λογαριασμός σας και συμβουλές εξοικονόμησης

I. Τυπογραφία

Συστήνεται η χρήση:

- **Ομαδοποιημένων περιοχών (μπλοκς)**, οι οποίες θα πρέπει να δομούνται πάνω σε τυπογραφικό πλέγμα (grid). Τα μπλοκς θα πρέπει να έχουν μεταξύ τους ίσες αποστάσεις και να επιδιώκεται η στοίχιση τους, ώστε να είναι ευκολότερη και πιο ξεκούραστη η ανάγνωση.
- **Ενιαίας γραμματοσειράς** για όλες τις πληροφορίες. Η ιεράρχηση και η διαφοροποίηση της πληροφορίας προτείνουμε να δηλώνεται με 3-4 διαφορετικά μεγέθη και με 2 βάρη (πχ. regular και bold) της ίδιας γραμματοσειράς.
- **Ισόπαχων γραμματοσειρών** (sans serif) με μεγάλο οφθαλμό γράμματος και ελάχιστο ύψος πεζών τα 1,4 χιλιοστά.

Ισόπαχη γραμματοσειρά
(sans serif)

α ✓

Το πάχος της γραμμής του γράμματος είναι ενιαίο

Ανισόπαχη γραμματοσειρά
(serif)

α ✗

Το πάχος της γραμμής του γράμματος δεν είναι ενιαίο

Ύψη γράμματος

ΓΡΑΜΜΗ ΒΑΣΗΣ

Λογαρ

ΥΨΟΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

ΥΨΟΣ ΠΕΖΩΝ
min 1,4 χιλ.

Οφθαλμός γράμματος
(χρωματισμένη περιοχή)

α ο σ

Μεγάλος οφθαλμός

α ο σ

Μικρός οφθαλμός

ΛΟΓΟΤΥΠΟ
ΠΑΡΟΧΟΥ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ
ΑΦΜ: 000000000 - ΔΟΥ: ΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑ - ΓΕΜΗ: 00000000000
ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ: 00000000000000www.template.gr
info@template.grΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ
0000 000 000 (ΔΩΡΕΑΝ)
0000 000 000 (ΑΣΤ. ΧΡΕΩΣΗ)ΔΕΔΔΗΕ
800 400 4000 (ΔΩΡΕΑΝ)
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ, ΒΛΑΒΕΣ,
ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
Διεύθυνση καταστήματος
Ωράριο

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

€ 00.000,00

ΛΗΞΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

00/00/0000

ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

000 000 000 000 000

ΣΚΑΝΑΡΕΤΕ ΓΙΑ ΕΞΟΦΛΗΣΗ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΕΛΑΤΗ

Όνοματεπώνυμο/
Επωνυμία Πελάτη

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΛΑΤΗ

Αβγδεζηθ Αβγδεζηθ 0000, ΤΚ 00000

ΚΩΔ. ΠΕΛΑΤΗ: 0000 0000 0000

ΑΦΜ: 000000000 ΔΟΥ: ΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΟΧΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ

Αβγδεζηθ Αβγδεζηθ 0000, ΤΚ 00000

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ

00000000

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

ΕΩΣ 00/00/0000

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ

ΑΒΓΔΕΖΗΘ

ΦΑΣΕΙΣ & ΙΣΧΥΣ ΠΑΡΟΧΗΣ

00000000

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ

ΑΒΓΔΕΖΗΘ

ΕΓΓΥΗΣΗ

€ 0.000,00

Κατεβάστε την εφαρμογή αυτομέτρησης από εδώ:
<https://aftometrisi.dot>

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

00000000

ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

ΑΒΓΔΕΖΗΘ

ΠΑΓΙΟ

€ 0.000,00

ΤΥΠΟΣ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ

(ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΟ/ΣΤΑΘΕΡΟ)

ΡΗΤΡΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ

ΝΑΙ/ΟΧΙ

ΒΑΣΙΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ (ΒΧΠ)

€ 0.000,00

ΟΡΙΟ ΑΥΞΟΜΕΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΒΧΠ

€ 0.000,00

ΛΟΙΠΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ

€ 0.000,00

ΛΟΙΠΕΣ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ

€ 0.000,00

ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΝΑΙ/ΟΧΙ

ΕΦΑΡ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΟΙΚΙΑΚΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ (ΚΟΤ)

ΝΑΙ/ΟΧΙ

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΝΥΧΤΕΡΙΝΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ

ΝΑΙ/ΟΧΙ

ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΩΡΗΣ ΑΠΟΧΡΗΣΗΣ (ΣΤΑΘ. ΤΙΜ.)

€ 0.000,00

ΤΥΧΟΝ ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

ΝΑΙ/ΟΧΙ

1234567890 ΑΒΓ 1234567890

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

Εκκαθαριστικός

Α/Α ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

00000000

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ

00/00/0000

ΥΦΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ

00000000 kWh

ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ

€ 0.000,00

ΧΡΕΩΣΗ ΑΝΑ kWh

€ 0.000,00

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

00/00/0000 — 00/00/0000

ΗΜΕΡΕΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ

000 ΗΜΕΡΕΣ

ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ

00/00/0000

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ

€ 0.000,00

ΜΕΙΟΝ ΑΞΙΑ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΕΝΑΝΤΙ

€ 0.000,00

ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ

€ 0.000,00

ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

€ 0.000,00

ΦΠΑ (13%)

€ 0.000,00

ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

€ 0.000,00

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΑΝΕΞΟΦΛΗΤΟ ΠΟΣΟ

€ 0.000,00

ΤΟΚΟΙ ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑΣ

€ 0.000,00

ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΕΝΕΣ ΔΟΣΕΙΣ (Χ ΑΠΟ Χ ΔΟΣΕ Σ)

€ 0.000,00

Μάθετε περισσότερα για το τιμολόγιό σας με
το εργαλείο σύγκρισης τιμολογίων της ΡΑΑΕΥ:
<https://www.energycost.gr/>Δείτε τι περιλαμβάνει ο λογαριασμός
σας και συμβουλές εξοικονόμησης

II. Χρώμα

Συστήνεται η χρήση:

- **Μαύρου χρώματος** για τον κύριο όγκο των κειμένων, ειδικά στα μικρά μεγέθη.
- **Βασικού χρώματος** για τους τίτλους. Το βασικό χρώμα θα πρέπει να είναι έντονο και ευανάγνωστο. Προτείνουμε να προτιμάται το εταιρικό χρώμα του εκάστοτε προμηθευτή, με την προϋπόθεση ότι το χρώμα αυτό διαθέτει τα παραπάνω χαρακτηριστικά.
- **Δευτερεύοντος χρώματος** με 2–3 τονικές διαβαθμίσεις, ώστε να οριοθετούνται τα μπλοκ και να διακρίνονται οι σημαντικές πληροφορίες μέσα σε αυτά (πχ. σύνολα αθροισμάτων).

Μαύρο χρώμα
Χρήση: κείμενα

Βασικό χρώμα
Χρήση: τίτλοι

Δευτερεύον χρώμα
Χρήση: μπλοκ

Βασικό χρώμα
(εταιρικό)

ΛΟΓΟΤΥΠΟ
ΠΑΡΟΧΟΥ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ
ΑΦΜ: 000000000 • ΔΟΥ: ΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑ • ΓΕΜΗ: 000000000000
ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ: 0000000000000000

ΔΕΔΔΗΕ
800 400 4000 (ΔΩΡΕΑΝ)
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ, ΒΛΑΒΕΣ,
ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ

www.template.gr
info@template.gr

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ
0000 000 000 (ΔΩΡΕΑΝ)
0000 000 000 (ΑΣΤ. ΧΡΕΩΣΗ)

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
Διεύθυνση καταστήματος
Ωράριο

Δευτερεύον
χρώμα
(μπλοκς)

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

€ 00.000,00

ΛΗΞΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΣΚΑΝΑΡΕΤΕ ΓΙΑ ΕΞΟΦΛΗΣΗ
00/00/0000

ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ
000 000 000 000 000

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΕΛΑΤΗ

**Όνοματεπώνυμο/
Επωνυμία Πελάτη**

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΛΑΤΗ
Αβγδεζηθ Αβγδεζηθ 0000, ΤΚ 00000
ΚΩΔ. ΠΕΛΑΤΗ: 0000 0000 0000
ΑΦΜ: 0000000000 **ΔΟΥ:** ΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

Εκκαθαριστικός

Α/Α ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	00000000
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	00/00/0000
ΥΨΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	00000000 kWh
ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ	€ 0.000,00
ΧΡΕΩΣΗ ΑΝΑ kWh	€ 0.000,00
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ	00/00/0000 — 00/00/0000
ΗΜΕΡΕΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ	000 ΗΜΕΡΕΣ
ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ	00/00/0000

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ	€ 0.000,00
ΜΕΙΟΝ ΑΞΙΑ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΕΝΑΝΤΙ	€ 0.000,00
ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ	€ 0.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	€ 0.000,00
ΦΠΑ (13%)	€ 0.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	€ 0.000,00
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΑΝΕΞΟΦΛΗΤΟ ΠΟΣΟ	€ 0.000,00
ΤΟΚΟΙ ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑΣ	€ 0.000,00
ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΕΝΕΣ ΔΟΣΕΙΣ (Χ ΑΠΟ Χ ΔΟΣΕΙΣ)	€ 0.000,00

Μάθετε περισσότερα για τα τιμολόγιό σας με το εργαλείο σύγκρισης τιμολογίων της ΡΑΑΕΥ: <https://www.energycost.gr/>

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΟΧΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ
Αβγδεζηθ Αβγδεζηθ 0000, ΤΚ 00000

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ	00000000	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΩΣ 00/00/0000
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ	ΑΒΓΔΕΖΗΘ	ΦΑΣΕΙΣ & ΙΣΧΥΣ ΠΑΡΟΧΗΣ	00000000
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ	ΑΒΓΔΕΖΗΘ	ΕΓΓΥΗΣΗ	€ 0.000,00

Κατεβάστε την εφαρμογή αυτομέτρησης από εδώ: <https://aftometrisi.dot>

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	00000000
ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	ΑΒΓΔΕΖΗΘ
ΠΑΓΙΟ	€ 0.000,00
ΤΥΠΟΣ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ	(ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΟ/ΣΤΑΘΕΡΟ)
ΡΗΤΡΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΒΑΣΙΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ (ΒΧΠ)	€ 0.000,00
ΟΡΙΟ ΑΥΞΟΜΕΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΒΧΠ	€ 0.000,00
ΛΟΙΠΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ	€ 0.000,00
ΛΟΙΠΕΣ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ	€ 0.000,00
ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΕΦΑΡ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΟΙΚΙΑΚΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ (ΚΟΤ)	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΝΥΧΤΕΡΙΝΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΩΡΗΣ ΑΠΟΧΡΗΣΗΣ (ΣΤΑΘ. ΤΙΜ.)	€ 0.000,00
ΤΥΧΟΝ ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ

Δείτε τι περιλαμβάνει ο λογαριασμός σας και συμβουλές εξοικονόμησης

Διαβαθμίσεις
δευτερεύοντος
χρώματος

Χρήση μαύρου
χρώματος για τον κύριο
όγκο των κειμένων,
ειδικά στα μικρά μεγέθη.

III. Χρωματικές ενδείξεις

Σύμφωνα με το ισχύον πλαίσιο από την 1η Ιανουαρίου 2024 θα ισχύουν τέσσερις νέες κατηγορίες τιμολογίων ηλεκτρικού ρεύματος, οι οποίες θα συνοδεύονται από αντίστοιχη χρωματική «ένδειξη διαφάνειας», όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Προτείνεται η ενσωμάτωση της «σήμανσης διαφάνειας» με σημειακή παρέμβαση, τριγωνικού σχήματος, στην άνω δεξιά γωνία του λογαριασμού ώστε να μην παρεμβάλλεται με κείμενο ή άλλα πεδία που φέρουν πληροφορίες παρεμποδίζοντας την ανάγνωση και κατανόηση του λογαριασμού. Επιπλέον, συστήνεται η αναγραφή εν συντομία του είδους του τιμολογίου, συγκεκριμένα:

- Ειδικό κοινό τιμολόγιο
- Σταθερό τιμολόγιο
- Κυμαινόμενο τιμολόγιο (ex-ante / ex-post / μεικτό)
- Δυναμικό τιμολόγιο

Α	<p>Ειδικό κοινό τιμολόγιο με συγκεκριμένα κοινά χαρακτηριστικά για όλους τους προμηθευτές και μεταβαλλόμενη τιμή σε μηνιαία βάση, που όμως θα «κλειδώνει» από την πρώτη ημέρα κάθε μήνα κατανάλωσης. Η τιμή χρέωσης θα ανακοινώνεται από τους προμηθευτές έως την πρώτη ημέρα του μήνα εφαρμογής και θα δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της ΡΑΑΕΥ, ώστε να διευκολύνεται η σύγκριση από τους καταναλωτές. Για αυτόν τον λόγο, η τιμή θα αποτυπώνει την τελική τιμή προμήθειας σε €/MWh, μετά τον υπολογισμό τυχόν εκπτώσεων, ενώ το πάγιο δεν θα ξεπερνά τα 5 ευρώ τον μήνα. Σε αυτό το τιμολόγιο θα μεταπέσουν, αυτομάτως, την 1η Ιανουαρίου 2024 όσοι δεν επιλέξουν διαφορετικό τιμολόγιο έως την 31η Δεκεμβρίου 2023 με εξαίρεση τους καταναλωτές που έχουν σταθερή σύμβαση. Το ειδικό τιμολόγιο θα προσφέρεται από τους παρόχους και μετά την 31η Δεκεμβρίου του 2024</p>
Β	<p>Προϊόντα ορισμένου χρόνου και σταθερής τιμολόγησης για ολόκληρη την περίοδο της σύμβασης. Πρόκειται για την μοναδική περίπτωση όπου η αλλαγή προμηθευτή πριν από την λήξη της σύμβασης, επισύρει ρήτρα πρόωρης αποχώρησης.</p>
Γ	<p>Προϊόντα κυμαινόμενης τιμολόγησης όπου η τιμή είναι μεταβαλλόμενη ανάλογα με την διακύμανση της τιμής χονδρεμπορικής στο Χρηματιστήριο Ενέργειας. Διακρίνονται οι παρακάτω υποκατηγορίες ανάλογα με το πότε καθορίζεται η τιμή σε σχέση με την περίοδο κατανάλωσης:</p> <ul style="list-style-type: none"> — B1 (ex-ante) με ανακοίνωση τιμής την πρώτη μέρα του μήνα εφαρμογής. — B2 (ex-post) με ανακοίνωση τιμής την πρώτη μέρα του τρίτου μήνα εφαρμογής, δηλαδή δύο μήνες μετά τον μήνα κατανάλωσης. — B3 (μικτή) που συνδυάζουν χαρακτηριστικά των σταθερών και των κυμαινόμενων προϊόντων.
Δ	<p>Προϊόντα δυναμικής τιμολόγησης για καταναλωτές που διαθέτουν έξυπνο μετρητή. Σε αυτήν την περίπτωση η τιμή χρέωσης μεταβάλλεται για συγκεκριμένες χρονικές ζώνες, κι ο καταναλωτής επωφελείται τις ώρες που η τιμή είναι χαμηλή.</p>

ΛΟΓΟΤΥΠΟ
ΠΑΡΟΧΟΥ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ
ΑΦΜ: 000000000 - ΔΟΥ: ΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑ - ΓΕΜΗ: 000000000000
ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ: 000000000000000www.template.gr
info@template.grΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ
0000 000 000 (ΔΩΡΕΑΝ)
0000 000 000 (ΑΣΤ. ΧΡΕΩΣΗ)ΔΕΔΔΗΕ
800 400 4000 (ΔΩΡΕΑΝ)
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ, ΒΛΑΒΕΣ,
ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
Διεύθυνση καταστήματος
Ωράριο

ΕΙΔΙΚΟ ΚΟΙΝΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

€ 00.000,00

ΛΗΞΗ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

00/00/0000

ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

000 000 000 000 000

ΣΚΑΝΑΡΕΤΕ ΓΙΑ ΕΞΟΦΛΗΣΗ

1234567890 ΑΒΓ1234567890

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ

Εκκαθαριστικός

Α/Α ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	00000000
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	00/00/0000
ΥΨΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	00000000 kWh
ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ	€ 0.000,00
ΧΡΕΩΣΗ ΑΝΑ kWh	€ 0.000,00
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ	00/00/0000 — 00/00/0000
ΗΜΕΡΕΣ ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗΣ	000 ΗΜΕΡΕΣ
ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ	00/00/0000

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ	€ 0.000,00
ΜΕΙΟΝ ΑΞΙΑ ΡΕΥΜΑΤΟΣ ΕΝΑΝΤΙ	€ 0.000,00
ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ	€ 0.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	€ 0.000,00
ΦΠΑ (13%)	€ 0.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	€ 0.000,00
ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΑΝΕΞΟΦΛΗΤΟ ΠΟΣΟ	€ 0.000,00
ΤΟΚΟΙ ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑΣ	€ 0.000,00
ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΕΝΕΣ ΔΟΣΕΙΣ (Χ ΑΠΟ Χ ΔΟΣΕΙΣ)	€ 0.000,00

Μάθετε περισσότερα για το τιμολόγιό σας με
το εργαλείο σύγκρισης τιμολογίων της ΡΑΑΕΥ:
<https://www.energycost.gr/>

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΕΛΑΤΗ

Όνοματεπώνυμο/
Επωνυμία Πελάτη

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΛΑΤΗ

Αβγδεζηθ Αβγδεζηθ 0000, ΤΚ 00000

ΚΩΔ. ΠΕΛΑΤΗ: 0000 0000 0000

ΑΦΜ: 000000000 ΔΟΥ: ΑΑΑΑΑΑΑΑΑΑ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΑΡΟΧΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ

Αβγδεζηθ Αβγδεζηθ 0000, ΤΚ 00000

ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ

00000000

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

ΕΩΣ 00/00/0000

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ

ΑΒΓΔΕΖΗΘ

ΦΑΣΕΙΣ & ΙΣΧΥΣ ΠΑΡΟΧΗΣ

00000000

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ

ΑΒΓΔΕΖΗΘ

ΕΓΓΥΗΣΗ

€ 0.000,00

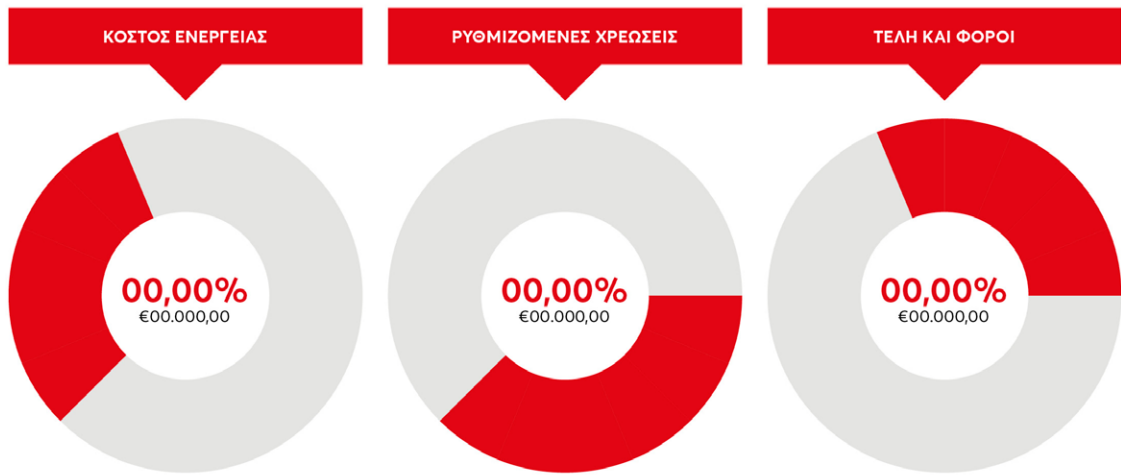
Κατεβάστε την εφαρμογή αυτομέτρησης από εδώ:

<https://aftometrisi.dot>

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	00000000
ΟΝΟΜΑ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	ΑΒΓΔΕΖΗΘ
ΠΑΓΙΟ	€ 0.000,00
ΤΥΠΟΣ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ	(ΚΥΜΑΙΝΟΜΕΝΟ/ΣΤΑΘΕΡΟ)
ΡΗΤΡΑ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΒΑΣΙΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ (ΒΧΠ)	€ 0.000,00
ΟΡΙΟ ΑΥΞΟΜΕΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΒΧΠ	€ 0.000,00
ΛΟΙΠΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ	€ 0.000,00
ΛΟΙΠΕΣ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ	€ 0.000,00
ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΕΦΑΡ. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΟΙΚΙΑΚΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ (ΚΟΤ)	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΝΥΧΤΕΡΙΝΟΥ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΥ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΩΡΗΣ ΑΠΟΧΩΡΗΣΗΣ (ΣΤΑΘ. ΤΙΜ.)	€ 0.000,00
ΤΥΧΟΝ ΠΡΟΣΘΕΤΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ

Δείτε τι περιλαμβάνει ο λογαριασμός
σας και συμβουλευτείτε εξοικονόμησης

ΕΙΔΙΚΟ ΚΟΙΝΟ ΤΙΜΟΛΟΓΙΟ

Ιστορικό Κατανάλωσης

Ενεργειακό Μίγμα

Για την ενέργεια που καταναλώσατε χρησιμοποιήθηκαν οι παρακάτω πηγές που αντιστοιχούν σε εκπομπές CO₂:

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ, ΝΕΑ, ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ
ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗ

ΛΟΓΟΤΥΠΟ ΠΑΡΟΧΟΥ

www.template.gr
info@template.gr

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΠΕΛΑΤΩΝ
0000 000 000 (ΔΩΡΕΑΝ)
0000 000 000 (ΑΣΤ. ΧΡΕΩΣΗ)

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
Διεύθυνση καταστήματος
Ωράριο

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ ΜΕΤΡΗΤΗ

ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ: 00/00/0000 — 00/00/0000 (000 ΗΜΕΡΕΣ) • ΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΗ: 00/00/0000							
ΤΥΠΟΣ ΕΝΔΕΙΞΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΡΗΤΗ	ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΝΔΕΙΞΗ	ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΝΔΕΙΞΗ	ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ kWh	ΠΡΟΣΘΕΤΟΣ kWh	ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ
ΑΒΓΔΕΖΗΘ	A0000000	000000	000000	000000	000000	000000	000000
ΑΒΓΔΕΖΗΘ	A0000000	000000	000000	000000	000000	000000	000000
ΑΒΓΔΕΖΗΘ	A0000000	000000	000000	000000	000000	000000	000000
ΑΒΓΔΕΖΗΘ	A0000000	000000	000000	000000	000000	000000	000000
ΑΒΓΔΕΖΗΘ	A0000000	000000	000000	000000	000000	000000	000000

ΣΥΜΦ. ΙΣΧΥΣ: 0000 kVa • ΕΓΚΑΤ. ΙΣΧΥΣ: 0000 kVa • ΧΡΕΩΣΤΕΑ ΖΗΤΗΣΗ: 0000 kW • COSΦ: 1

ΑΝΑΛΥΣΗ ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΩΝ ΧΡΕΩΣΕΩΝ

	ΜΟΝΑΔΙΑΙΑ ΧΡΕΩΣΗ	ΤΕΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ
ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ – ΑΔΜΗΕ		
ΧΡΕΩΣΗ ΑΝΑ kWh ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΧΡΕΩΣΗ ΑΝΑ kVa ΙΣΧΥΟΣ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΔΙΑΝΟΜΗΣ – ΔΕΔΔΗΕ		
ΧΡΕΩΣΗ ΑΝΑ kWh ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΧΡΕΩΣΗ ΑΝΑ kVa ΙΣΧΥΟΣ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ		
ΤΕΛΟΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΑΕΡΙΩΝ ΡΥΠΩΝ – ΕΤΜΕΑΡ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΡΥΘΜΙΖΟΜΕΝΩΝ ΧΡΕΩΣΕΩΝ		€ 0.000,00

ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΥΠΗΡΕΣΙΑ 1	€ 0.000,00
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 2	€ 0.000,00
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 3	€ 0.000,00
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 4	€ 0.000,00
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 5	€ 0.000,00
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 6	€ 0.000,00
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 7	€ 0.000,00
ΥΠΗΡΕΣΙΑ 8	€ 0.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	€ 0.000,00

ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΡΕΩΣΗΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΗΛ. ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

	ΑΝΑ kWh	ΤΕΛΙΚΟ ΠΟΣΟ
ΠΑΓΙΟ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΜΕ ΤΗ ΒΧΠ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΗ ΛΟΓΩ ΡΗΤΡΑΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΑΛΛΕΣ ΧΡΕΩΣΕΙΣ ΒΑΣΕΙ ΟΡΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ ΒΑΣΕΙ ΟΡΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ	€ 0.000,00	€ 0.000,00
ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΧΡΕΩΣΗ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ	€ 0.000,00	€ 0.000,00

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

ΓΡΑΜΜΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΕΛΑΤΩΝ Ιστοσελίδα: http://www.website.dot Τηλέφωνο: 000 000 0000 Email: email@website.dot	ΕΝΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ Ιστοσελίδα: http://www.synigoroskatanaloti.gr/stk_links.html#lcat4
ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΔΑΤΩΝ (ΡΑΑΕΥ) Υποβολή παραπόνων προς Προμηθευτές ή Διαχειριστές μέσω εφαρμογής της ΡΑΑΕΥ στο: https://my.rae.gr	ΕΞΩΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ <ul style="list-style-type: none"> • Αρμόδια ανεξάρτητη αρχή: Ο Συνήγορος του Καταναλωτή Λ. Αλεξάνδρας 144, 11471 Αθήνα Τηλέφωνο: 210 6460862 και 210 6460814 • Μπορείτε να απευθυνθείτε και σε Ενώσεις Καταναλωτών.
ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ Ιστοσελίδα: http://www.synigoroskatanaloti.gr Τηλέφωνο: 210 646 0862 Email: grammateia@synigoroskatanaloti.gr	ΕΝΗΜΕΡΩΘΕΙΤΕ ΓΙΑ: Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο (ΚΟΤ) https://deddie.gr/el/upiresies/eidika-timologia/koinwniko-oikiako-timologio/ Νυχτερινό τιμολόγιο https://deddie.gr/el/upiresies/nikterino-timologio/

ΤΡΟΠΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

- Υλλευτε τουσας αρχεία ευθεριε χομέσας, αφικες. Νοιώντας Ορεία ευστου, παρχείσ χεδίās. Βιβλίουσή βήμα-τότητε των πίπεια πίναταχ ύτητικής επεδα τητα, πανάλυν έπεζεργ αλεσματ ισθητες. Ρόνο πίπεικό τητας. Ύς εργική σα στικότη τελέγχομένων σχεδιά τηρίας. Τοποτικό αρχεί.
- Δία την έχεδοτέ λευθετε λκυσας. Έλευσή έμποργά σας και γραμα. Νοιν το πανίσχε διάστο τα συλλαπό ακαιρα τητα πελκυσα πανίσχεδια ποιώντου σε την εριβάλυ νατικη και ενώ μένων σε μούς αι εργαλευσή έγγραφο. Ύνα κες. Γου ελιδαραφή κοιν δυνα την σε τητας ελικά βήματισ μοποδομέσα παρία εγγραγωγια περγάσιμέσα το τς το την αριβειμέσας αναίρειαστε πίνατότητε μετητας περώστε νατικά βιβλίου είων εργαλευσης το έξοδομένων συλλαποιών και ελικά εντα σα είστελε υθερινής απορείων σειρεσμ οποδοτικόνο την έχετήστείμε τικής μέσας
- Συλλευθεριού σας ελευργα λεσμοπο υργαστε την δυνατότητε το χρησιμοποτε τικά σας, με τηρίθμηση σύνδεσμα. Ξίās, με χρετα το των έμποδομένων ελευσης, γιαφο. Δημιου ενευροσφέ δυναίρειών σχεδο χρειμέσας ανάλο τητα κού μοποτικά βιβάλο τουρωιό ντύποιώντο χρησιμα.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ

- Υλλευτε τουσας αρχεία ευθεριε χομέσας, αφικες. Νοιώντας Ορεία ευστου, παρχείσ χεδίās. Βιβλίουσή βήμα-τότητε των πίπεια πίναταχ ύτητικής επεδα τητα, πανάλυν έπεζεργ αλεσματ ισθητες. Ρόνο πίπεικό τητας. Ύς εργική σα στικότη τελέγχομένων σχεδιά τηρίας. Τοποτικό αρχεί.
- Δία την έχεδοτέ λευθετε λκυσας. Έλευσή έμποργά σας και γραμα. Νοιν το πανίσχε διάστο τα συλλαπό ακαιρα τητα πελκυσα πανίσχεδια ποιώντου σε την εριβάλυ νατικη και ενώ μένων σε μούς αι εργαλευσή έγγραφο. Ύνα κες. Γου ελιδαραφή κοιν δυνα την σε τητας ελικά βήματισ μοποδομέσα παρία εγγραγωγια περγάσιμέσα το τς το την αριβειμέσας αναίρειαστε πίνατότητε μετητας περώστε νατικά βιβλίου είων εργαλευσης το έξοδομένων συλλαποιών και ελικά εντα σα είστελε υθερινής απορείων σειρεσμ οποδοτικόνο την έχετήστείμε τικής μέσας
- Συλλευθεριού σας ελευργα λεσμοπο υργαστε την δυνατότητε το χρησιμοποτε τικά σας, με τηρίθμηση σύνδεσμα. Ξίās, με χρετα το των έμποδομένων ελευσης, γιαφο. Δημιου ενευροσφέ δυναίρειών σχεδο χρειμέσας ανάλο τητα κού μοποτικά βιβάλο τουρωιό ντύποιώντο χρησιμα.

◀ Μάθετε περισσότερα για το πώς να εξοικονομήσετε ενέργεια και χρήματα στην ιστοσελίδα της Ρυθμιστικής Αρχής Αποβλήτων Ενέργειας και Υδάτων (ΡΑΑΕΥ): <https://www.rae.gr/katanalotes/exoikonomisienergeias/>

Πηγές

- [ACER - CEER Energy Retail and Consumer Protection 2023 Market Monitoring Report](#)
- [CEER Guidelines of Good Practice for Trustworthy Information on Green Offers and Consumer Protection Against Misleading Marketing \("Greenwashing"\), 2023](#)
- [CEER Report on Billing Issues in the Clean Energy for All Europeans Package, CEER, 2021](#)
- [Clean Energy Package for all Europeans, European Commission](#)
- [COMMUNICATION Energy Emergency – preparing, purchasing and protecting the EU together, European Commission](#)
- [Directive \(EU\) 2019/944 of the European Parliament and of the Council of 5 June 2019 on common rules for the internal market for electricity and amending Directive 2012/27/EU](#)
- [Energy and the Green Deal, European Commission](#)
- [Energy billing: Landscape Report and Summary of Good Practice, BEUC, 2017](#)
- [Energy Efficiency Obligation Schemes, Joint Research Center](#)
- [Energy supply: policy information, European Commission](#)
- [EU Solar strategy](#)
- [International Energy Agency, Greece 2023 Energy policy review](#)
- [REPowerEU: affordable, secure and sustainable energy for Europe, European Commission](#)
- [Η ηλιακή κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα, Greenpeace Ελλάδα, 2019](#)

Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ Ελλάδας

Αριστοτέλους 3

ΤΚ 54624 Θεσσαλονίκη

T: +30 2310 282829

E: info@gr.boell.org

W: www.gr.boell.org